

LANDSGRANNSKOÐANIN

Fíggjarárið 2008

Ársfrágreiðing

latin

løgtingsgrannskoðarunum

sambært § 12 í LI. nr. 25/1999
“um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

OKTOBER 2009

Innihaldsyvirlit

0	<u>INNGANGUR</u>	7
1	<u>FORMLIG VIÐURSKIFTI</u>	9
1.1	ENDAMÁLID VIÐ GRANNSKOÐANINI	9
1.2	AÐALRÁÐ OG STOVNAR HAVA ÁBYRGD AV ROKNSKAPINUM	9
1.3	GÓÐKENNINGARMANNAGONGDIR	9
1.4	STÝRINGARMEGINREGLUR UM MÁL OG NÁDD ÚRSLIT	11
1.5	HÓSKANDI TÍÐARSKRÁSETINGAR	12
1.6	VANDI FYRI MISTÖKUM OG SVIKI	13
2	<u>LÖGMANSFYRISITINGIN</u>	15
2.1	LÖNIR TIL LÖGMANN OG LANDSSTÝRISMENN (LG 2008/202-0123)	15
2.2	SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR HJÁ LANDSSTÝRINUM (LG 2008/202-0123)	15
2.3	LÖNIR TIL AÐALSTJÓRAR (LG 2008/500-0011)	16
2.4	UM LÓGARSMÍÐ (LG 2008/100-0000)	17
3	<u>FÍGGJARMÁL</u>	19
3.1	ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI O.A.	19
3.1.1	LANDSROKNSKAPURIN IKKI FULLFÍGGJAÐUR (LG 2008/100-0001)	19
3.1.2	BÚSKAPARSKIPAN LANDSINS IKKI FULLNÝTT (LG 2008/100-0001)	20
3.1.3	TÆNASTUMANNAEFTIRLÖNIR O.T. (LG 2008/203-0181)	22
3.1.4	UM ÁVÍSAR ÚTREIÐSLUR (LG 2008/203-0999)	23
3.2	FÍGGJARSTÖÐAN 2008	27
3.2.1	FÍGGJARSTÖÐAN IKKI FULLFÍGGJAÐ	27
3.2.2	AVSTEMMAN AV FÍGGJARSTÖÐUNI O.A.	27
3.2.3	HÖVUÐSTÖL	27
3.2.4	FÍGGJARLIGUR ÚTBÚNAÐUR (LG 2008/300-0101)	28
3.2.5	ÁOGN (LG 2008/301-0103)	33
3.2.6	GOYMSLUR	34
3.2.7	ÖGNIR OG ÚTBÚNAÐUR (LG 2008/300-0101)	34
3.2.8	TÖKUR PENINGUR (LG 2008/300-0104)	35
3.2.9	SKULD (LG 2008/300-0201/0202)	37
3.3	UMSITING AV SKATTI, AVGJÖLDUM O.A.	39
3.3.1	UMSITINGIN Á TAKS	39
3.3.2	TILMÆLI UM GRANNSKOÐARAVÁTTAN	40
3.4	MEIRVIRÐISGJALD, INNANEFTIRLIT O.A. (LG 2008/220-0522)	41
3.5	MVG-EFTIRSTÖÐUR (LG 2008/220-0522)	41
3.6	FRAMLEIÐSLUAVGJALD (LG 2008/220-0522)	43
3.7	FERÐAAVGJALD (LG 2008/220-0522)	44
3.8	BRENNIOLJUAVGJALD (LG 2008/220-0522)	44
3.9	VEGSKATTUR (LG 2008/220-0522)	45
3.10	STUÐUL TIL DUPULT HÚSARHALD OG FERÐAÚTREIÐSLUR (LG. 2008/203-0212)	45
3.11	STUÐUL TIL RENTUÚTREIÐSLUR AV LÁNUM (LG 2008/203-0224)	48
3.12	FAS-AFTURBERING (LG 2008/220-0522)	51

3.13	LÓNARHÆDDARAVGJALD (GL 2008/220-0522)	51
3.14	AVGJALD AV KAPITALEFTIRLØNUM (LG 2008/220-0522)	52
3.14.1	FRÁGREIÐING FRÁ TAKS	53
3.15	KAPITALVINNINGSSKATTUR (LG 2008/220-0521)	53
3.15.1	KAUPTHING BANKI HEVUR IKKI GOLDIÐ RENTUSKATT	55
3.15.2	TAKS FER AT SETA FRAM KRAV UM GJALD AV RENTUSKATTI	55
3.15.3	VIRÐISBRÆVAHANDLAR Í KAUPTHING BANKA IKKI KANNAÐIR	55
3.16	TRYGDARGRUNNURIN (LG 2008/203-0212)	56
3.17	KERVISSKOÐAN (LG 2008/220-0521)	57
3.18	TAKS, FYRISITINGIN (LG 2008/203-0151)	59

4 FISKIVINNUMÁL **61**

4.1	FISKIMÁLARÁÐIÐ (LG 2008/205-0111)	61
4.2	KT-VIÐURSKIFTI HJÁ LONJAVNINGARSTOVUNI (LG 2008/205-0341)	62
4.3	SØLA AV LANDSJØRÐ OG LANDBÚNAÐARSTUÐUL (LG 2008/205-0332)	63
4.4	FORSKOTSGRUNNUR FISKIFLOTANS (LG 2008/205-0341)	64
4.5	FISKIVEIÐIEFTIRLITIÐ (LG 2008/205-0342)	66
4.6	TYRLUTÆNASTAN (LG 2008/205-0342)	70
4.6.1	FJØLMÍÐLAUMRØÐA OG SÁTTMÁLAVIÐURSKIFTI	71
4.6.2	JÁTTANAR- OG ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI	73
4.6.3	SAMSKIFTI VIÐ FISKIMÁLARÁÐIÐ OG INNLENDISMÁLARÁÐIÐ	74
4.7	HAVSTOVAN (LG 2008/205-0343)	75
4.8	TRYGDARMÍÐSTØÐIN (LG 2008/205-0351)	77

5 VINNUMÁL **83**

5.1	HEILSUFRØÐILIGA STARVSSTOVAN (LG 2008/206-0375)	83
5.2	P/F FISKAALING OG HAVBÚNAÐARROYNDIR (LG 2008/206-0361)	83
5.3	RÚSDREKKASØLA LANDSINS (LG 2008/206-0373)	84
5.4	FJARSKIFTISEFTIRLITIÐ (LG 2008/206-0383)	85

6 MENTAMÁL **87**

6.1	MENTAMÁLARÁÐIÐ, FYRISITINGIN (LG 2008/207-0111)	87
6.2	STUÐULSSTOVNURIN (LG 2008/207-0231)	88
6.3	FØROYA SKÚLABÓKAGRUNNUR (LG 2008/207-0231)	89
6.4	LANDSMÍÐSTØÐIN FYRI UNDIRVÍSINGARAMBOÐ (LG 2008/207-0231)	91
6.5	YRKISSKÚLAR (LG 2008/207-0233)	92
6.6	STUDENTASKÚLIN OG HF-SKEIÐIÐ Í EYSTUROY (LG 2008/207-0233)	92
6.7	MÍÐNÁMSSKÚLIN Í SUÐUROY (LG 2008/207-0233)	93
6.8	MUSIKKSKÚLASKIPANIN (LG 2008/207-0235)	94
6.9	HÚSARHALDSSKÚLI FØROYA (LG 2008/208-0235)	95
6.10	VINNUHÁSKÚLIN (LG 2008/207-0236)	96
6.11	KLAKSVÍKAR SJÓMANSSKÚLI (LG 2008/207-0236)	97
6.12	SAMSKIPAN AV VIRKSEMINUM HJÁ SKÚLUNUM (LG 2008/207-0236)	98
6.13	FØROYA LÆRARASKÚLI (LG 2008/207-0236)	99
6.14	FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA (LG 2008/207-0236)	101
6.15	HEILSUSKÚLI FØROYA (LG 2008/207-0236)	102
6.16	BIOFAR ROYNDARSTØÐIN (LG 2008/207-0236)	103

6.17	LISTASAVN FØROYA (LG 2008/207-0243)	106
6.18	FØROYA LANDSBÓKASAVN (LG 2008/207-0243)	107
6.19	FØROYA KIRKJUGRUNNUR (LG 2008/207-0245)	107
6.20	UMSITING AV STUÐULSJÁTTANUM (LG 2008/207-0111)	107
7	<u>HEILSUMÁL</u>	111
7.1	SJÚKRAKASSAR (LG 2008/208-0202)	111
8	<u>ALMANNAMÁL</u>	113
8.1	FORSORGARÚTREIÐSLUR (LG 2008/208-0217)	113
8.2	REGLUR SMB. §§ 17 OG 18 Í FORSORGARLÓGINI (LG 2008/208-0217)	114
8.2.1	REGLUR UM ENDURGJALD FYRI INNTØKUMISS O.A.	114
8.2.2	REGLUR UM HJÁLPARAMBOÐ O.A.	115
8.2.3	REGLUR UM ENDURBÚGVING O.A.	115
8.3	STUÐUL TIL HEILIVÁG (LG 2008/208-0217)	116
8.4	VANTANDI DAGFØRING AV FORSORGARLÓGINI (LG 2008/208-0217)	117
8.5	MEGINSKRIVSTOVAN FYRI NÆRVERKIÐ (LG 2008/208-0216)	119
8.6	STOVNAR UNDIR NÆRVERKINUM (LG 2008/208-0216)	120
8.7	FØROYINGAR Á STOVNI Í DANMARK (LG 2008/208-0216)	120
8.8	STUDNINGUR TIL ALV (LG 2008/208-0215)	122
8.9	HÚSIÐ Í KLAKSVIK TIL BØRN VIÐ AUTISMU (LG 2008/208-0216)	123
9	<u>INNLENDISMÁL</u>	127
9.1	DÁTUEFTIRLITIÐ (LG 2008/214--0142)	127
9.2	HIN FØROYSKI HAPPADRÁTTURIN (LG 2008/214-0143)	127
9.3	GRÓÐURSTØÐIN (LG 2008/214-0301)	128
9.4	STUÐUL TIL ÚTOYGGJAMENNING (LG 2008/214-0372)	128
9.5	UMHVØRVISSTOVAN (LG 2008/214-0374)	129
9.6	LANDSVERK (LG 2008/206-0381)	130
10	<u>UTTANRÍKISMÁL</u>	131
10.1	UTTANRÍKISRÁÐIÐ (LG 2008/216-0111)	131
10.2	SENDISTOVA FØROYA Í REYKJAVÍK (LG 2008/216-0111)	136

0 INNGANGUR

Sambært § 45, stk. 1, í stýrisskipanarlógini og § 1, stk. 1, í LI. nr. 33/1994 “um landsins almenna roknskaparhald v.m.” skal Landsstýrið, í seinasta lagi 6 mánaðir eftir fíggjarárslok, leggja fyri Løgtingið samlaða landsroknskapin. Neyvari reglur um roknskaparhaldið eru ásettar í kunngerð nr. 22/2007 “um roknskaparverk landsins o.t.”

Yvirskipaðu reglurnar um grannskoðan av almennum roknskapum eru ásettar í § 45 í stýrisskipanarlógini. Neyvari reglur eru ásettar í LI. nr. 25/1999 “um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

Sambært § 12 í lógini um grannskoðan skal roknskapargrannskoðanin innan 10 mánaðir eftir fíggjarárslok lata løgtingsgrannskoðarunum frágreiðing um úrslitið av grannskoðanini.

Við hesum letur Landsgrannskoðanin løgtingsgrannskoðarunum ársfrágreiðing sína, í sambandi við at løgtingsgrannskoðararnir skulu leggja landsroknskapin 2008 fyri Løgtingið til samtyktar.

Fyrst í frágreiðingini er eitt brot, sum er av meira almennum slag. Síðani verður, fyri hvørt málsøki sær, tikið samanum úrslitið av grannskoðanini av stovnum og skipanum. Frágreiðingin er lögð fyri avvarðandi landsstýrismann til viðmerkingar. Møguligar viðmerkingar og fráboðanir frá landsstýrismanninum um tiltøk og ætlanir, sum frágreiðingin hevur elvt til, eru tiknar við. Í frágreiðingini er eisini víst á, í hvønn mun viðurskifti eru komin í rættlag, sum vórðu umrødd í seinastu ársfrágreiðing, ið varð latin løgtingsgrannskoðarunum 30. oktober 2008.

Umframt ársfrágreiðingina hevur Landsgrannskoðanin í 2009 latið løgtingsgrannskoðarunum frágreiðingar um:

- Tyrlutænastuna (mars 2009)
- Frávik millum játtan og nýtslu o.a. (september 2009)
- Húsið í Klaksvík til børn við autismu (oktober 2009)

Argir, 26. oktober 2009

Beinta Dam
Landsgrannskoðari

1 FORMLIG VIÐURSKIFTI

1.1 Endamálið við grannskoðanini

Sambært grannskoðanarlógini er endamálið við grannskoðanini at ansa eftir,

- at* allar inntøkur landsins eru settar í roknskapin,
- at* ongin útreiðsla er goldin uttan við heimild í figgjarlóg ella aðrari játtanarlóg,
- at* roknskapurin er rættur, og at tær avgerðir, roknskapurin fevnir um, eru samsvarandi veittum játtanum, galdandi lógum og fyriskipanum, verandi avtalum og vanligum siði,
- at* hóskandi er atborið figgjarliga í sambandi við umsiting av ognum og viðvíkjandi rakstri av teimum stovnum og tí virksemi, roknskapurin fevnir um,
- at* roknskapar- og eftirlitsskipanir eru tryggjar.

1.2 Aðalráð og stovnar hava ábyrgd av roknskapinum

Aðalráðini og teir stovnar, sum hoyra undir tey, skulu leggja fram ársroknskap, sum er gjørdur í Búskaparskipan landsins, og sum gevur eina rætta mynd av inntøkum og útreiðslum í figgjarárinum og ognum og skuld við figgjarárslok.

Sambært § 10 í roknskaparkunngerðini verða roknskaparupplýsingar samsvarandi góðkendum ársroknskapum tiknar við í landsroknskapin, sum Føroya Gjaldstova setur upp.

Landsroknskapurin fyri figgjarárið 2008 varð lagdur fyri Løgtingið 15. juni 2009.

1.3 Góðkenningarmannagongdir

Tá ið havt verður í huga, at góðkenningarmannagongdirnar eru grundarlagið undir ársroknskapinum, heldur Landsgrannskoðanin tað als ikki vera nøktandi, at reglurnar um at lata inn góðkenningarskjøl ikki verða hildnar.

Mánaðarroknskapurin

Sambært § 9 í roknskaparkunngerðini er álagt stovnsleiðarum mánaðarliga at góðkenna játtanarroknskapin mótvegis aðalráðunum. Á serligum góðkenningarskjali skal stovnsleiðarin sambært pkt. 2.1 í roknskaparrundskrivinum m.a. vátta:

1. *at hava dagfest og áteknað FSL-játtanarroknskapin,*
2. *at játtanin og møguligar eykajáttanir eru rætt skrásettar í FSL-játtanarroknskapinum,*
3. *at allar inntøkur og útreiðslur eru bókaðar,*
4. *at allar bókingar eru konteraðar rætt á standardroknskaparkontur sambært Kontuskipan landsins,*
5. *at allar inntøkur og útreiðslur eru bókaðar á rætt figgjarár sambært § 13 í roknskaparkunngerðini,*
6. *at bókaðu lønarútreiðslurnar eru rættar og samsvara við lønargjaldingar í lønarskipanum,*
7. *at allar saldur á figgjarstøðuni eru rætt tiknar við, her eisini, at allar peningastovnskontur, sum stovnurin hevur ræði á, eru skrásettar á figgjarstøðuni og at tær stemma við kontuavrit frá peningastovnunum,*
8. *at ogn, skuld og nýtsla eru gjørd rætt upp,*
9. *at nýtlan er hóskandi í mun til virksemi farna tíðarskeiði,*

10. at neyðug tiltök eru sett í verk, eru fyrirteytirnar fyri játtanunum og lönarkarmi broyttar, so tær t.d. ekki fara at halda,
11. at samsvar er millum Búskaparskipan landsins og eignar búskaparskipanir,
12. at alt er stemmað av, so sum ásett er í roknskaparreglugerðini hjá stovnunum,
13. at ásettu mannagongdirnar í roknskaparreglugerðini eru hildnar, at roknskaparreglugerðin, yvirlit yvir ábyrgdarøki og undirskriftarblað eru dagførd, og at ongin brúkari er skrásettur við rættindum í Búskaparskipan landsins, sum ekki skal hava heimild til tess,
14. at allar ásetingar frá aðalstýrinum um játtanar- og roknskaparviðurskipti eru hildnar,
15. at allar almennar ognir, sum ásett í roknskaparreglugerðini, eru skrásettar í roknskapi landsins.

Harafturat skal verða kannað, at allar áognir, frammanundan goldnar og skyldugar upphæddir, veittar trygdir o.a. eru skrásettar í roknskapinum, so hann gevur eina rætta mynd av inntøkum og útreiðslum í fíggjarárinum og somuleiðis av ogn og skuld við fíggjarárslok.

Í átekningini skal verða kunnað um møgulig viðurskipti, sum ekki eru í lagi. Tá ið játtanarroknskapurin fyri síðsta roknskaparlíga ískoytisskeiðið (ársroknskapurin) er góðkendur, skal Gjaldstovan hava avrit av góðkenningarskrivinum.

Greinaroknskapurin

Galdandi frá mars mánaði 2001 er álagt aðalstjórunum í seinasta lagi 10. í øðrum mánaði eftir mánaðarlok at góðkenna greinaroknskapin mótvegis Fíggjarmálaráðnum á serligum góðkenningarskjali.

Greinaroknskapurin er ein samandrættur av játtanar-/mánaðarroknskapunum undir einari grein. Aðalstjórnir skulu vegna landsstýrismannin vátta, at játtanarroknskapirnir, ið liggja undir greinaroknskapinum, allir eru góðkendir av stovnsleiðarum sambært galdandi reglum.

Á góðkenningarskjalinum skulu aðalstjórnir kunna Fíggjarmálaráðið um viðurskipti, sum ekki eru í lagi. Gjaldstovan skal hava avrit av øllum góðkenningarskjølum og møguligum fylgiskjølum. Henda skipan er eisini við til at tryggja, at gjørt verður vart við møguligar feilir og munir, og at teir verða rættaðir so hvørt.

Í oktober 2009 hevur Fíggjarmálaráðið sagt frá, at allir greinaroknskapir fyri 2008 eru góðkendir. Onki verður sagt um, nær teir eru góðkendir.

Ársroknskapurin

Seinasti mánaðarroknskapurin er at rokna sum ársroknskapur, og stovnsleiðarin skal góðkenna ársroknskapin á serstøkum góðkenningaroyðublaði. Eru viðurskipti, sum ekki eru í lagi, skal vera kunnað um tey á góðkenningarskjalinum.

Sum Landsgrannskoðanin áður hevur greitt frá, í “Frágreiðing um frávik og nýtslu fyri fíggjarárið 2008”, mangla fleiri stovnar at senda inn góðkenningarskjøl fyri ársroknskapin, sambært yvirliti frá Gjaldstovuni frá juli 2009.

Landsgrannskoðanin heldur tað als ekki vera nøktandi, at reglurnar um at lata inn góðkenningarskjøl ekki verða hildnar.

Elektrónisk góðkenning

Í januar 2009 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at elektrónisk “Roknskapargóðkenningarskipan” fór at verða sett í verk í 2009, soleiðis at mannagongdirnar, at stovnsleiðarar

lata aðalráði sínum góðkenningarskjal (EK 76) í pappírsformi, og at aðalráðini lata Fíggjarmálaráðnum góðkenningarskjal (EK 75) í pappírsformi, fóru at halda uppat.

Í oktober 2009 hevur Føroya Gjaldstova boðað frá, at frá og við september roknskapinum 2009 kann góðkenning av roknskapinum bert fara fram í Roknskapargóðkenningarskipanini.

Tíðarfreistirnar at góðkenna roknskapinar í nýggju skipanini eru eisini styttaðar í mun til gomlu skipanina við EK 75 og EK 76 skjølunum. Nú skulu stovnsleiðarar innan 1. í øðrum mánaði eftir roknskaparmánaðarlok hava góðkent mánaðarroknskapin, og aðalstjórnarnir skulu innan 6. í øðrum mánaði eftir roknskaparmánaðarlok hava góðkent greinaroknskapin.

1.4 Stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit

Bert fáir stovnar hava sett í verk reglur um mál og nádd úrslit, sum ásett í § 7 í roknskaparkunngerðini.

Í fíggjarlógarruppskotinum 2010 eru næstan ongar lýsingar av teimum úrslitum, miðað verður ímóti við játtanini, upplýsingar um nádd úrslit o.t.

Reglur um “mál- og avriksstýring”, vórðu lýstar í roknskaparkunngerðini, sum kom í gildi 1. januar 2007. Sambært § 7 skulu aðalráðini og stovnar teirra í seinasta lagi 1. januar 2010 hava sett í verk stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit o. t.:

- Aðalráðini skulu árliga seta yvirskipað mál fyri sínar stovnar.
- Stovnarnir skulu:
  1. seta mál og krøv til avrik í tæka tilfeinginum og í yvirskipaðum málum, sum aðalráðið hevur sett,
  2. tryggja, at sett mál og krøv til avrik verða rokkin, og
  3. herundir tryggja, at útvegaðar verða neyðugar upplýsingar at stýra eftir, so at frávik millum ætlanir og úrslit verða fyribyrgd, gjørd sjónlig og kunnu verða rættað í neyðugan mun.
- Fyri at lýsa virksemd á stovninum, m.a. at stuðla undir stýringarmeginreglurnar, verða skrásettar hóskandi nøgdarupplýsingar, sum fevna um tað, stovnurin avrikar, og um tilfeingisnýtslu (t. d. tíðarnýtslu hjá starvsfólkum).
- Stovnar skulu eftir tørvi gera innanvirkis roknskap við upplýsingum um, hvussu útreiðslur og inntøkur og kostnaðir eru liðaðir út á endamál, stað, framleiðslu, virksemd o. t.

Innanvirkis roknskapurin skal geva grundarlag fyri at lýsa, hvat virksemd og ymisku veitingarnar kosta hvørt sær ella væntandi koma at kosta, og eisini hvørji viðurskipti eru avgerandi fyri, hvussu tilfeingið verður nýtt.

Í sambandi við eftirlit á stovnum hevur Landsgrannskoðanin spurt, um stovnurin hevur skrásetingar, sum í nøgd og góðsku kunnu lýsa, hvat stovnurin avrikar, og hvussu nógv tilfeingi verður brúkt til tað, sum stovnurin avrikar.

Hesar kanningar benda á, at bert fáir stovnar hava sett í verk reglur sum ásett í § 7 í roknskaparkunngerðini.

Sambært § 11 í LI. nr. 42/2009 “um landsins játtanarskipan” “skulu viðmerkingarnar til fíggarlógaruppskotið hava tilvísingar til lógarásetingar, sum gera av, hvussu játtanin verður nýtt, lýsing av teimum úrslitum, miðað verður eftir við játtanini, og upplýsingar um nádd úrslit o.t.”

Sambært álitinum um “játtanarskipan landsins”, sum er grundarlagið undir løgtingslógini, má tað vera upp til landsstýrismannin í fíggjarmálum at gera av, hvussu tað skal koma fram í fíggarlógini.

Í fíggarlógaruppskotinum 2010 eru næstan ongar lýsingar av teimum úrslitum, miðað verður ímóti við játtanini, ella upplýsingar um nádd úrslit o.t.

1.5 Hóskandi tíðarskrásetingar

Í seinastu frágreiðing helt Landsgrannskoðanin tað vera umráðandi, at aðalráð og stovnar fóru undir at seta í verk tíðarskráseting, har eisini kundi síggjast, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til, um ásetingarnar í § 7 í roknskaparkunngerðini skulu úttinnast til ásettu tíðina – 1. januar 2010.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, mæltu Løgtingsgrannskoðararnir staðiliga lögmanni, landsstýrismonnum og aðalstjórum til at hava eyguni eftir, at hóskandi skrásetingar av nøgdarupplýsingum og tilfeingisnýtslu (t.d. tíðarnýtslu hjá starvsfólkum) verða settar í verk til ásettu tíðina.

Samanumtikið hava bert fáir landsstovnar hóskandi tíðarskráseting, har tað eisini sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til.

Í § 5, stk. 3, í “gomlu” roknskaparkunngerðini (K. nr. 114/1996), sum kom í gildi 1. januar 1997, var ásett, at stovnar skuldu skráseta lönir og starvsfólkánýtslu við atlit til at veita upplýsingar um nýtslu av starvsfólkum, lönargongdini o.ø. til Fíggar- og búskapardeildina at nýta. Sambært kunngerðini skuldi Føroya Gjaldstova seta neyvari reglur.

Sambært § 5, stk. 2, í K. nr. 22/2007, sum kom í staðin fyri K. nr. 114/1996, skal stovnsleiðarin skipa fyri, at hóskandi tíðarskráseting er á stovninum, so lönarútgjaldingarnar eru rættar.

Í 2008 eru samlaðu rakstrarútreiðslurnar hjá landskassanum 3,3 mia.kr. Tveir triðingar av útreiðslunum eru lönarútreiðslur, 2,0 mia.kr. Løn er vanlig á nógva tann størsta útreiðslan hjá landsstovnunum.

Í sambandi við eftirlit á stovnunum kannar Landsgrannskoðanin vanlig við stakroyndum, um lönirnar eru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Hesar stakroyndir benda á, at lönarsatsirnir, útrokningarnar o.a. eru rættar.

Hinvegin hava bert fáir landsstovnar hóskandi tíðarskráseting, har tað eisini sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til. Nakrir stovnar hava klokkuskipan at skráseta arbeiðstíðina, flex, feriu, sjúku o.a., men hava ikki skipaða skráseting av, hvat tíðin verður nýtt til.

Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at Fíggjarmálaráðið ongantíð hevur álagt stovnum at skráseta t.d. framleiðslu og tíðarnýtslu í innanvirkis roknskapum samsvarandi “gomlu” kunngerðini.

1.6 Vandi fyri mistøkum og sviki

Ábyrgdin av roknskapinum ber eisini í sær, at aðalráðini og stovnamir støðugt hava tað innanhýsis eftirlit, ið skal til, fyri at ársroknskapur kann verða gjørdur, sum gevur eina rættvísandi mynd uttan stórvegis skeivleikar.

Í sambandi við eftirlitini seinastu árin hava vit spurt leiðslurnar, um tær hava mett um vandan fyri, at stórvegis skeivleikar eru í roknskapinum, tað veri av mistøkum ella sviki.

Samanumtikið kann sigast, at leiðslurnar hava ikki hugsað um vandan fyri feilum, og leiðslurnar hava heldur ikki sett nøkur tiltøk í verk at forða fyri sviki. Flestu stovnsleiðarar vísa á, at teir brúka Verkgongdarskipanina á Føroya Gjaldstovu, sum hevur innbygðan skilnað millum tey, sum skráseta og tey, sum leysgeva. Teir halda tí ikki vandar vera fyri stórvegis skeivleikum í roknskapinum. Flestu stovnsleiðarar siga seg ikki hava kunnleika um, at svik verður framt, illgruna um svik, ella hoyrt um skuldsetingar um svik.

2 LØGMANSFYRISITINGIN

2.1 Lønir til lögmann og landsstýrismenn (LG 2008/202-0123)

Í 2009 hevur Landsgrannskoðanin kannað lønarútgjaldingarnar til lögmann og landsstýrismenn fyri desember 2008. Lønirnar eru goldnar frammanundan, tann 26. november 2008.

Í LI nr. 10/1993 við seinni broytingum “um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m.” eru ásetingar um løn, eftirløn umframt skattafrítt kostnaðarendurgjald og borðfæ. Kostnaðarendurgjaldið og borðfæið verða javnað við somu vanligu viðbótum, sum tæmastumenn fáa sambært § 8, stk. 1.

Bæði lønir og aðrar samsýningar eru reguleraðar við teimum prosentum, sum tæmastumannalønirnar eru reguleraðar við síðani 1993.

Niðurstøðan av grannskoðanini er, at upphæddirnar samsvara við galdandi lógarreglur og avtalur.

2.2 Samskiftisútreiðslur hjá landsstýrinum (LG 2008/202-0123)

Síðani 2000 hevur Landsgrannskoðanin víst á vantandi lógarheimild at endurrinda samskiftisútreiðslur hjá lögmanni og landsstýrismonnum. Málið er framvegis ikki loyst.

Í frágreiðing til lögmann í juli 2000, um grannskoðan av samsýning landsstýrismanna, vístu vit á, at sera ymiskt var, hvussu ráðini endurrinda fyri telefonútreiðslur hjá landsstýrismonnum. Landsgrannskoðanin setti tí fleiri spurningar m.a. um heimildirnar, hvørjar røttu mannagongdirnar vóru, hvussu nógv skuldi verða rindað, og hvussu nógv skuldi verða givið upp skattliga.

Í serstakari frágreiðing “um ávísar útreiðslur” latin løgtingsgrannskoðarunum í oktober 2007 tóku vit saman um, og greiddu frá samskifti okkara við lögmann um hesi viðurskifti.

Lógargrundarlag

Ongar ásetingar um kostnaðarendurgjald fyri samskiftisútreiðslur eru í LI. nr. 10/1993 við seinni broytingum “um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m.”.

Ein nevnd, sett sambært LI. nr. 77/2003 “um nevnd at geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m.”, mælti í álit sínum í juni 2005 m.a. til at útvega lógarheimild til at veita lögmanni og landsstýrismonnum fría farteleson, teldu- og alnetssamband til arbeiðsbrúks.

Sambært § 3 í LI. nr. 77/2003 verður nevndin vald fyrst í hvørjum valskeiði, og situr valskeiðið út. Í desember 2008 setti lögmaður aftur nevndina.

Eins og undanfarna nevnd mælir nýggja nevndin í álit sínum frá juli 2009 til at útvega lógarheimild til at veita lögmanni og landsstýrismonnum endurgjald fyri farteleson, telduútgerð, breiðband o.s.fr.

Í august 2009 hefur lögmaður kunnað um, at hann er farin í holt við at viðgera tilmælina, og so skjótt komið er á mál við teimum, verður stóða tikin til móguligar broytingar.

Borðfæ

Galdandi frá 1. oktober 2008 fekk lögmaður 82.102 kr. í borðfæ (upprunaliga 60.000 kr. í 1993). Landsstýrismenn finga 27.367 kr. (upprunaliga 20.000 kr. í 1993). Borðfæ er skattafrítt og verður javnað við somu vanligu viðbótum, sum tænastráðgjafar fáa.

Onki eftirlit er við nýtsluni av borðfæi lögmanns og landsstýrismanna, og heldur ikki finnast nøkur hagtøl, sum vísa, hvat hesin peningur verður nýttur til.

Nevndin, sum sambært LI. nr. 77/2003 skal geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m., helt í juni 2005, at borðfæið eigur at verða lækkað, m.a. tí at ongi hagtøl eru fyri nýtsluna av hesum peningi, og tí at nevndin mælti til at hækka bæði samsýning og kostnaðarendurgjald til lögmann og landsstýrismenn.

Í juli 2009 hefur nevndin, sum varð sett í desember 2008, mælt til at strika borðfæið, og at slíkar útreiðslur verða tiknar við í vanligu rakstrarjáttanini hjá aðalráðunum.

Harafturat verður mælt til, at útlegg hjá lögmanni og landsstýrismonnum verða endurgoldin móti nøktandi skjalprógnum, og at Landsstýrið ger vegleiðing um, hvørjar útreiðslur ein landsstýrismaður kann hava í sínum embætti, við fyrimynd í einari tilsvarende vegleiðing frá donsku stjórnini.

Í august 2009 hefur lögmaður kunnað um, at hann er farin í holt við at viðgera tilmælina, og so skjótt komið er á mál við teimum, verður stóða tikin til móguligar broytingar.

2.3 Lønir til aðalstjórar (LG 2008/500-0011)

Landsgrannskoðanin hefur grannskoðað goldnu lønirnar til aðalstjórar fyri desember 2008.

Samanumtikið vísir grannskoðanin, at lønirnar verða goldnar út samsvarandi galdandi reglum.

Skipanin við aðalstjórum kom við nýggja bygnaðinum av miðfyrisingini á Ólavsøkudegi 1996, tá farið var frá felagsábyrgd til ráðharraábyrgd. Tey, sum tá vóru sett í starv sum aðalstjórar, vórðu sett sum tænastráðgjafar, og eru lønt eftir 39. lønarflokki í semju millum Fíggjarmálaráðið og Tænastráðgjafafelag Landsins. Tó er lögmannsstjórin løntur eftir 40. lønarflokki.

Í semju 6. september 2001 millum Tænastráðgjafafelag Landsins og Fíggjarmálaráðið er viðbót fyri aðalstjórarstarvið skoytt upp í lønartalvuna. Aðalstjórarviðbótin er ikki eftirlønargvandi.

Í desember 2008 røktu tveir aðalstjórar starv fyríbils. Fyríbilssettu aðalstjórararnir eru tænastráðgjafar frammanundan og fáa viðbót, sum svarar til munin millum lønina teir finga frammanundan og aðalstjóralønina. Harumframt verður goldið teimum aðalstjórarviðbót. Hvørgin viðbótin er eftirlønargvandi.

Landsgrannskoðanin hefur heft seg við, at tveir aðalstjórar, sum vegna umskipanir eru farnir í onnur störv í landsumsitingini, framhaldandi fáa somu løn og aðalstjóraviðbót.

2.4 Um lógarsmíð (LG 2008/100-0000)

Landsgrannskoðanin hefur í frágreiðingum síðani 2003 gjørt vart við, at eftir okkara tykki er lógargrundarlagið sum heild eitt tað størsta vandamálið í umsitingini. Á fleiri málsøkjum er lógargrundarlagið ófullfjgjað.

Gongdin seinastu nógvu árinum hefur víst, at landsumsitingin ikki megnar at smíða dygdargóðar lógir og kunngerðir á týðandi økjum. Tað tykist vera ein afturvendandi trupulleiki at manna störv við lögfrøðingum, sum hava førleika og royndir at smíða lógir. Tá ið eindirnar eru so smáar, verður sjáldan nøkur upplæring ella siðvenja. Tað kann móguliga vera ein atvold til starvsfólkaútskipting, sum hefur við sær, at ónda ringrásin heldur fram.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2005, ið varð lagt fyri Løgtingið í januar 2007, stendur m.a. um lógarsmíð:

“Løgtingsgrannskoðararnir hava víst á, at tað hefur stóran týdning, at lógararbeiðið verður væl skipað. Teir hava eisini mælt til, at tað tilfar, sum verður lagt fyri Løgtingið, verður málsliga betur greitt úr hondum.

Aðalráð og stovnar hava framhaldandi ilt við at manna störv við fólki, sum hava neyðugan førleika og royndir innan lógarsmíð, m.a. á almannaoðkinum (s. 127-131). Løgtingsgrannskoðararnir halda, at verandi trupulleikar við lógarsmíði eru eitt langtíðar vandamál, ið lögmaður má taka stig til at loysa sum skjótast.”

Samskipti við løgmann

Í juli 2007 bóðu vit løgmann um viðmerkingar til hesi sjónarmið og spurdu, hvørjar ætlanir lögmaður hefur.

Í oktober 2007 svaraði lögmaður, at hann var púra samdur í, at tað hevði sera stóran týdning, at lógararbeiðið í fyrisingini var væl skipað og væl greitt úr hondum í allar máttar. Hann hevði tí alla tíðina roynt at betra um viðurskiptini, ikki minst tí at nakað trupult hevði verið at manna ávís lögfrøðilig störv í miðfyrisingini, og tað hevði staðið á hjá lögdeildini í Innlendismálaráðnum at eftirkanna lógaruppskoti.

Lögmaður vísti eisini á, at hann hevði sett í verk eitt útgreiningararbeiði til tess at betra munandi um lógardygðina. Málið varð viðgjørt á serligum seminari fyri ovastu stjórunum í miðfyrisingini. Grundað á hesa viðgerð vóru stjórnarnir farnir undir eina felags verkætlan at seta langtíðarmál fyri lógardygðina og at greina lógarøkið. Út frá hesum skuldi ein strategi verða lögð, so miðvíst og stigvíst verður komið á mál.

Ein arbeidsbólkur varð settur við einum umboði úr hvørjum stjórnarráði. Í bólkinum vóru royndir lögfrøðingar í miðfyrisingini og triggir aðalstjórar.

Í oktober 2008 kunnaði lögmaður um, at tað framvegis verður arbeitt við verkætlanini.

Í oktober 2009 hefur løgmansskrivstovan greitt frá:

“Í stuttum ber til at siga, at Innlendismálaráðið ikki sær seg fòran fyri at gjøgnumføra verkætlanina sum ætlað.

Lögmaður hefur tikið málið upp við landsstýrskvinnuna í innlendismálum. Í hesum sambandi er umhugsað at nýta lögfrøðiliga kunnleikan hjá Innlendismálaráðnum til at

ráðgeva og vegleiða stjórnarráðini í teirra lógarfyrirkandi arbeiði umframt at skipa fyri lógartækniligum skeiðum o.l., heldur enn at fasthalda, at Innlendismálaráðið ófrávikiliga skal eftirkanna øll lógaruppskot. Á henda hátt høvdu vit styrkt ábyrgdarkensluna og við tí hækkað støðið hjá einstaka stjórnarráðnum, samstundis sum samstarvið uppá tvørs varð styrkt. Landsstýriskvinnan umhugsar henda spurning í løtuni og fer at venda aftur til løgmann við einum uppskoti um, hvat frægast er at gera.

Annars má sigast, at nógv hefur verið tosað um vánaliga lógardygd, men tíverri hefur tað verið trupult at fingið at vita ítøkiliga, hvørjir grundleggjandi lítar lógaruppskotini hava. Heldur ikki hefur Landsgrannskoðanin ítøkiliga grundað sína útsøgn um “at gongdin seinastu nógvu árinu hefur víst, at landsumsitingin ikki megnar at smíða dygdargóðar lógir og kunngerðir á týðandi økjum.” Tað er tí trupult at svara ítøkiliga uppá, hvørji átøk júst loysa teir trupulleikar, ið Landsgrannskoðanin sipar til.

Í løtuni starvast umleið 20-30 lögfrøðingar í stjórnarráðunum, og sum skilst eru í løtuni ongi lögfrøðilig stórv leys at søkja. Landsfyrisingin verður tí at fáa sum best burturúr verandi tilfeingi. Tá samanum kemur, er lógardygdarspurningurin nevniliga óloysiliga knýttur at spurninginum um embætisorku. Sum fíggarliga støðan er í løtuni, er hetta øki, saman við einari røð av øðrum týðningarmiklum uppgávum, eitt øki, sum í løtuni stendur í biðustøðu viðvíkjandi uppraðfesting.”

Innlendismálaráðið hefur í skrivi til Løgmannsskrivstovuna í august 2009 m.a. víst á:

“Sum heild kann sigast, at tað ikki hefur gingið gott við at menna lógardygdina seinastu árinu. Orsøkirnar til hetta eru fleiri. Fyri tað fyrsta hefur verið stór útskiifting av lögfrøðingum í Innlendismálaráðnum, síðani tað var sett á stovn. Eisini hefur ráðið vegna sparingar verið noytt at siga lögfrøðingum úr starvi.

Harumframt eru fleri nýggj málsøkið lögð til Innlendismálaráðið, sum hava tikið nógva arbeiðsorku hjá lögfrøðingunum í ráðnum, og sum ikki kunnu sigast at vera løgsmål. Eftirkanning av lógaruppskotum og menning av lógarsmiði er tí ikki longur ein kjarnuuppgáva hjá Innlendismálaráðnum á sama hátt, sum tá ið ráðið var skipað sum Løgmalaráð.”

“Fyri at fáa góða lógardygd krevst, at tað áhaldandi verður arbeiðt við at gera og dagføra leiðbeiningar um gerð av uppskotum til kunngerð, lóg, ríkisilógartilmæli o.l. Eisini er neyðugt at gera upplýsandi tilfar um lógarsmið, sum vísir á t.d., hvørjar rættarreglur skulu ásetast í lóg, hvørjar í kunngerð, og hvat eigur at verða ásett í rundskrivum. Eisini upplýsandi tilfar um, hvussu lógir og kunngerðir eiga at verða uppbygdar, hvat skal standa fremst, í miðuni, nær skal uppbyttast í kapitlar, hvussu við revsiásetingum, heimildum til inntriv móti borgarum, ásetan av gjaldi, hvussu við skjølum til lógir o.s.f. Hetta við upplýsandi lögfrøðiliga tilfarinum er kanska serliga týðningarmikið, tá vit vita, at ikki øll uppskot verða gjørd av lögfrøðingum.”

“Eitt annað, sum eisini er alneyðugt at skilja, um man ynskir at fáa góða lógardygd, er, at lógararbeiði tekur tíð. Tað er ikki bara ein spurningar um at seta ein tekst upp í paragraffir, som man ofta hefur varhugan av, at í øllum førum ikki-lögfrøðingar halda. Innihaldið er tað týðningarmesta: Hvørjum endamáli er lógin ætlað at røkka, eru allar neyðugar ásetingar og heimildar tiknar við, hvørjir partar eru á økinum: Almennir stovnar, privatar fyrítøkur, vanligir borgarar, serliga veikir persónsbólkar, hvørjar skyldur verða álagdar og hví, hvørji rættinindi verða givin og hví; verður komið inn á onnur fakøki, er uppskotið í andsøgn við aðra lóggávu, skal talan verða um at delegera heimildir, hvussu verður hetta gjørt; heimild at áleggja sekt, krevja gjald, revsiásetingar, ES-reglur o.a.m.”

“Sum tað sæst, er lógardygd ikki bara ein spurningar um at fáa gjørt eina góða leiðbeining ella skabelón. Tað er sera týðningarmikið, at teir lögfrøðingar, ið arbeiða við lógardygd, hava móguleika at arbeiða við hesum burturav. Eisini er tað týðningarmikið, at teir støðast, soleiðis at kontinuitetur verður í tilgongdini. Fyritreytirnar fyri hesum eru sum er als ikki í Innlendismálaráðnum.”

“Í raðfestingini hjá Innlendismálaráðnum er málsøkið lógardygd ikki raðfest í 2009. Tó ætlar Innlendismálaráðið at skipa fyri skeiði fyri starvsfólkunum lógarsmið, síðst í hesum árinum.”

3 FÍGGJARMÁL

3.1 Roknskaparviðurskifti o.a.

3.1.1 Landsroknskapurin ikki fullfíggaður (LG 2008/100-0001)

Seinastu nógvu árin hava Landsgrannskoðanin og løgtingsgrannskoðararnir javnan gjørt vart við, at fleiri stovnar og grunnar eru ikki við á fíggjarlógini og í landsroknskapinum.

Sambært landsstýrismanninum fer Fíggjarmálaráðið at krevja av almennu grunninum o.ø., sum stríð stendst um, at teir fylgja roknskaparreglunum sambært § 2, stk. 2, í LI. 33/1994 “um landsins almenna roknskaparhald v.m.”, og at teir hvønn mánað, frá 1. januar 2010, skulu senda Fíggjarmálaráðnum frágreiðing um roknskapartøl.

Landsgrannskoðanin og løgtingsgrannskoðararnir hava ferð eftir ferð víst á fleiri grundleggjandi ivasurningar, tá ið ræður um játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarviðurskifti:

- um allar inntøkur landsins eru við í landsroknskapinum,
- um allar ognir og øll skuld er við í landsroknskapinum,
- um allir skattir/øll gjöld verða kravd inn sambært ásetingunum í stýrisskipanarlógini,
- um allar veitingar og umsitingarútreiðslur verða goldnar við heimild í fíggjarlógini,
- um allir stovnar og grunnar verða grannskoðaðir og roknskapirnir lagdir fyri Løgtingið sambært galdandi lóggávu.

Í mars 2006 legði Formansskapur Løgtingsins fram uppskot fyri Løgtingið “um landsins játtanarskipan”, ið skuldi loysa fleiri ivamál viðvíkjandi stýrisskipanarlógini og játtanarskipanini og skuldi bøta um studningsumsitingina. Lógaruppskotið fall burtur.

Í serstakari frágreiðing “um ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggjarlóg og landsroknskap”, latin løgtingsgrannskoðarunum í oktober 2007, vísti Landsgrannskoðanin á, at stórar upphæddir liggja uttanfyri fíggjarlóg og landsroknskap.

Í mars 2009 legði Formansskapur Løgtingsins aftur fram stórt sæð sama uppskot “um landsins játtanarskipan”. Uppskotið varð samtykt í apríl 2009.

Í álitinum til lógaruppskotið vísti Fíggjarnevndin m.a. á:

“Tær størstu broytingarnar við nýggju játtanarskipanini eru, at nú skal støða takast til, hvørjir stovnar og grunnar skulu á fíggjarlógina.

Tað ber tó til at áseta í lógini hjá hesum stovnum og grunnum, um hesir ikki skulu við á fíggjarlógina. Fyri at landsstýrið skal kunna fáa tíð at viðgera og fyrireika lóggávuna hjá hesum stovnum og grunnum heldur nevndin, at gildiskoman fyri hesa áseting verður 1. januar 2010.”

Fíggjarnevndin setti fram broytingaruppskot, ið varð samtykt.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Fíggjarmálaráðið hevur tikið støðu í málinum, so grunnar o.o., sum stríð hevur staðist um, verða tiknir við í landsroknskapinum. Sambært § 2, stk. 2, í LI. 33/1994 “um landsins almenna roknskapar-

hald v.m.” kann Landsstýrið gera av, at lógarinnar reglur um roknskaparhald og reglur, sum eru gjørdar sambært lógini, skulu galda fyri stovnar, feløg, grunnar o.a.:

1. hvørs útreiðslur ella roknskaparliga hall verða goldnar við landsstudningi ella við gjøldum, avgjøldum ella aðrari inntøku sambært lóg, ella
2. sum fáa kapitalinnskot, studning, lán, veðhald o.t. ella annan stuðul frá landinum ella frá einum stovni v.m., sum kemur undir nr. 1, um so er, at kapitalinnskotið v.m. hevur munandi týdning fyri móttakaran.

Sambært landsstýrismanninum fer Fíggjarmálaráðið at krevja av almennu grunnunum, at teir fylgja roknskaparreglunum, og at teir hvønn mánað, frá 1. januar 2010, skulu senda Fíggjarmálaráðnum frágreiðing um roknskapartøl.

3.1.2 Búskaparskipan landsins ikki fullnýtt (LG 2008/100-0001)

Fyri at tryggja eina munadygga búskaparfyrising er ásett í roknskaparkunngerðini, at landsins stovnar skulu nýta Búskaparskipan landsins, sum er roknskaparskipanin hjá landinum. Landsgrannskoðanin hevur í undanfarnum frágreiðingum gjørt vart við, at kunngerðin verður ikki hildin. Seinastu árin er støðan batnað.

Sambært § 4, stk. 4, í roknskaparkunngerðini hava allir stovnar skyldu at nýta Búskaparskipan landsins. Sambært § 4, stk. 5, kann Fíggjarmálaráðið eftir umsókn loyva stovnum við serligum tørvi at nýta sína egnu búskaparskipan heilt ella lutvíst. Loyvið er tó treytað av, at “*skipanin lýkur tey kunningar-, trygdar-, eftirlits- og tíðarkrøv, sum eru galdandi fyri Búskaparskipan landsins*”, og at ein skrivlig rakstraravtala, sum neyvari útgreinar treytirnar fyri dátusamskifti o.ø., verður gjørd millum Føroya Gjaldstovu og viðkomandi stovn.

Landsgrannskoðanin hevur fleiri ferðir víst á, at hesar reglur als ikki verða hildnar, hóast talan er um stórar og umfangandi skipanir. Vantandi samskipan og stýring hevur helst ført til ov nógvur “egnar búskaparskipanir”, m.a. tí at stovnar ofta halda seg hava ein heilt serligan tørv. Fleiri broytingar og tillagingar eru gjørdar í KT-skipanunum, uttan at nøkur umsókn er latin Fíggjarmálaráðnum frammanundan, og uttan at Fíggjarmálaráðið ella Gjaldstovan hava fingið nakað at vita.

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava løgtingsgrannskoðararnir fleiri ferðir víst á:

“At nógvir landsstovnar/-grunnar nýta nógvar og ymskar KT-skipanir at gjalda út, føra bókhald, umsita lönir, lán, debitorar o.a., og tá ræður um KT-trygd, er verandi KT-bygnaður eitt tað størsta vandamálið.

Peningur og starvsfólkaorka verða tí ikki nýtt á skynsaman hátt, og Búskaparskipan landsins verður ikki gagnnýtt í tann mun, ætlanin var. Fíggjarmálaráðið hevur tikið fleiri stig til at bøta um støðuna. Løgtingsgrannskoðararnir vilja enn eina ferð mæla til at gera eina ítøkiliga langtíðarætlan fyri, hvussu roknskaparviðurskiftini, út frá einum heildarsjónarmiði, kunnu um- og samskipast, soleiðis at umsitingin verður biligari og betri.”

Í juni 2006 vísti Gjaldstovan á, at samanumtikið hildu tey seg ikki kunna gera annað enn at hyggja at, hvussu leikur fór. Sambært Gjaldstovuni vóru tað fyrst og fremst aðalráðini, sum høvdu ábyrgdina av, at viðurskiftini formliga vóru røtt, og eftir at 10 ár vóru liðin, síðani krøvini um skipað viðurskifti á roknskaparøkinum vórðu sett, var torført framhaldandi at hava undanførslur fyri ikki at fylgja reglunum.

Landsverk

Í ársfrágreiðingum seinastu árinu hefur Landsgrannskoðanin greitt frá, at Landsverk hefur arbeitt við at seta í verk eina Navision búskaparskipan, ið skal avloysa fleiri av teimum skipanum, sum stovnurin sjálvur hefur ment.

Um ársskiftið 2008/09 varð ein KT-skipan ment, sum ger tað møguligt at senda upplýsingar um vørusølu, debitorar o.t. millum búskaparskipanina hjá Landsverki og Búskaparskipan Landsins. Hesin dátuflutningur hefur virkað síðani mars 2009. Gjaldstovan heldur, at Landsverk og Gjaldstovan hava funnið eina skilagóða loysn.

Vinnuskúlar

Í apríl 2003 fingur vinnuskúlarnir - t.e. Tekniski skúli í Tórshavn og Føroya Handilsskúli - fráboðan frá Mentamálaráðnum um, at Fíggjarmálaráðið hevði gjørt av, at vinnuskúlarnir skuldu nýta Búskaparskipan landsins. Síðani tá hava vinnuskúlarnir samskipt við Gjaldstovuna um, hvussu teir verða tiknir við í Búskaparskipan landsins.

Tekniski Skúli í Tórshavn og Føroya Handilsskúli hava brúkt Búskaparskipan Landsins síðani oktober 2008. Nakrir byrjanartrupulleikar hava verið í sambandi við umleggingina, men Gjaldstovan arbeiðir við at loysa teir.

Heilbrigðið og Blákrossheimið

Í mars 2008 boðaði Fíggjarmálaráðið Heilbrigdinum og Blákrossheiminum frá, at ætlanin var, at stovnarnir skuldu fylgja ásetingunum í roknskaparkunngerðini um at nýta Búskaparskipan landsins. Ávíst samskipti hefur verið við viðgerðarstovnarar. Heilbrigdi hefur verið sinnað at taka Búskaparskipan landsins í nýtslu, meðan nevndin fyri Blákrossheimið hefur noktað.

Í 2009 hefur Heilsumálaráðið heitt á Gjaldstovuna um at fara undir at seta í verk Búskaparskipan Landsins á viðgerðarheiminum Heilbrigdi.

Í tann mun Gjaldstovan hefur neyðugu orkuna, verður arbeitt við, at viðgerðarheimið Heilbrigdi og Endurbúgvingarstovnurin ALV, sum nú er við á lögtingsfíggjarlógini sum rakstrarjáttan, frá 1. januar 2010 taka Búskaparskipan Landsins í nýtslu.

Tekniski Skúli í Klaksvík

Í juli 2009 setti Tekniski Skúli í Klaksvík seg í samband við Gjaldstovuna um at seta í verk Búskaparskipan Landsins á skúlanum. Gjaldstovan heldur, at best er um ein umlegging fer fram 1. januar, t.d. 1. januar 2010.

Av tí at Tekniski Skúli í Klaksvík sjálvur hefur sett seg í samband við Gjaldstovuna um at taka í nýtslu Búskaparskipan Landsins, heldur Gjaldstovan tað vera skilabest at raðfesta hesa verksetan fyrst. Gjaldstovan kennir longu lønarumsitingina á teknisku skúlunum frá verksetanini á Tekniska Skúla í Tórshavn. Harafturat er Tekniski Skúli í Klaksvík longu partur av tekniska samstarvinum DataNet Landsins, sum í løtuni er ein fyrirtreyt fyri at fáa samband við Búskaparskipan Landsins.

Strandfaraskip Landsins

Í 2009 hefur Gjaldstovan havt samband við Strandfaraskip Landsins um lønarútgjaldingarnar, at tær skulu fara um felags lønarskipanina.

3.1.3 Tænastumannaeftirlönir o.t. (LG 2008/203-0181)

Í frágreiðingum seinastu árinu hefur Landsgrannskoðanin víst á, at umsitingin av tænastumannaeftirlönnum er ikki nøktandi. Fíggjarmálaráðið hefur sett í verk nøkur tiltøk at samskipa umsitingina.

Onki samlað yvirlit finst yvir, hvussu nógvir tænastumenn o.o. hava vunnið sær eftirlønarrætt, hvussu nógv teirra framvegis eru í tænastumannastarvi, hvussu nógv eru farin í annað starv ella hvussu nógv fáa eftirløn. Vit royndu at leita fram upplýsingar og gjørdu í mars 2005 eitt ávegis yvirlit, sum skal vera tikið við fyrivarni:

- Tænastumenn í starvi: 658
- Tænastumenn, farnir í annað starv: 212
- Tænastumenn o.o., ið fáa eftirløn: 344

Samanlagt var talan um umleið 1200 tænastumannamál. Harafturat koma lögtings- og landsstýrismenn, ið eisini fáa eftirløn sum tænastumenn. Vit vístu á fleiri vandamál m.a.:

- at samlaðu eftirlønarskyldurnar hjá landinum eru ikki tiknar við í landsroknskapinum,
- at eftirlønarlødur o.a. hjá tænastumonnum er ikki skrásett á ein skipaðan hátt,
- at fullfíggað yvirlit er ikki yvir allar tænastumenn, ið eru ella hava verið í starvi,
- at vissa er ikki fyri, at øll, ið hava eftirlønarrættindi, fáa eftirløn, herímillum hjúnafelagar og børn o.s.fr., og vandi er fyri at fleiri av órøttum verða gloymd,
- at ymiskt er, hvar á fíggjarlógini eftirlønaráreiðslur verða játtaðar,
- at landið ikki hefur nóg gott yvirlit yvir verandi og komandi eftirlønarskyldur og eftirlønaráreiðslur,
- at ongar metingar finnast av vøkstrinum í landsins útreiðslum til tænastumannaftirlönir komandi 5, 10 ella 20 árinu,
- at metingar av samlaðu, kapitaliseraðu eftirlønarskylduni eru ikki gjørdar.

Landsgrannskoðanin mælti til at bøta um hesi viðurskifti.

Fíggjarmálaráðið hefur sett í verk nøkur tiltøk at samskipa umsitingina av tænastumannaftirlönnum, men enn er ikki komið á mál.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin greitt frá, at nú umsitur lønardepilin á Gjaldstovuni mest sum allar tænastumannaftirlönir hjá landinum. Tænastumenn í fólkskúlanum og í almanna- og heilsuøkinum eru seinastu tvey árinu fluttir Gjaldstovuni at umsita. Seinni í ár verða tænastumenn hjá Strandferðsluni eisini fluttir Gjaldstovuni at umsita.

At útgjaldið verður umsitið á einum stað, hefur tryggjað, at umsitingin er einsháttað.

Í summar er farið undir at skráseta eftirlønarlødurin hjá teimum tænastumonnum, sum fáa eftirløn. Eini 20% eru eftir at skráseta, og stíngar ikki óvæntaðir trupulleikar seg upp, verður tað arbeiðið liðugt í ár.

Stóra uppgávan, sum eftir er at koma á mál við, er at skráseta vunnna eftirlønarlødur hjá teimum tænastumonnum, sum eru í starvi og hjá teimum, sum hava vunnið sær rætt til útsetta eftirløn. Ætlanin er, at við árslok í 2010 er komið so væl áleiðis at

skráseta, at tað við stórari vissu ber til at siga, hvussu stór eftirlønarskyldan hjá landskassanum er.

Ein fortreyt hevur verið, at lønin hjá tænaðum verður goldin um somu lønar-skipan. Lønin hjá tænaðum í almanna- og heilsuverkinum verður nú goldin um lønar-skipanina hjá Gjaldstovuni, og tað ber í sær, at mest sum allir tænaðum fáa løn um somu lønar-skipan. Farið er undir at seta skipanina upp og skráseta tænaðum, soleiðis at eftirlønaldurin verður taldur sjálvvirkandi, so hvørt hann verður vunnin. Tá ið tað er gjørt, verður farið undir at leita fram og skráseta eftirlønaldurin, sum tænaðum hava vunnið sær higartil.

Fyri tænaðum í fólkaskúlanum er komið áleiðis at skráseta.

3.1.4 Um ávísar útreiðslur (LG 2008/203-0999)

Í fleiri uppskotum til samtyktar hava lögtingsgrannskoðararnir mælt landsstýrismanninum í fíggjarmálum til, at hósandi og fullgreiðar reglur verða ásettar og hildnar.

Landsstýrismaðurin hevur eftir øllum at døma ongar ætlanir um at áseta reglur, og Landsgrannskoðanin heldur tað neyvan tænaðum nøkrum endamáli framhaldandi at umrøða hetta mál í ársfrágreiðingum.

Eftir áheitan frá lögtingsgrannskoðarunum gjørði Landsgrannskoðanin á heysti 2005 eina kanning av ávísingum útreiðslum og læt lögtingsgrannskoðarunum frágreiðing í februar 2006.

Í serstakari frágreiðing “um ávísar útreiðslur”, latin lögtingsgrannskoðarunum 26. oktober 2007, tók Landsgrannskoðanin m.a. saman um og greiddi frá samskiptinum við landsstýrismannin í fíggjarmálum um hesi viðurskipti.

Samanborið við onnur øki er ikki talan um tær stóru útreiðslurnar, men talan er um útreiðslur, sum liggja á markinum til privatútreiðslur ella fríar ágóðar hjá starvsfólki.

Tí hildu lögtingsgrannskoðararnir í mars 2006 tað vera umráðandi fyri stovnsleiðarar, starvsfólk o.o., at greiðar reglur verða ásettar, so allir partar vita, hvat er rætt, og hvat er skeivt, og teir mæltu landsstýrismanninum í fíggjarmálum til at áseta gjøllari reglur.

So at siga ongar broytingar eru framdar í mun til frágreiðingina, ið varð latin lögtingsgrannskoðarunum í februar 2006.

Landsgrannskoðanin heldur tað tí neyvan tænaðum nøkrum endamáli framhaldandi at umrøða hetta mál í ársfrágreiðingum.

Ferðing uttanlands

Vísandi til frágreiðingina verða ferðaseðlar í nógvum førum keyptir uttan avsláttur, og verða ikki bílagdir í góðari tíð. Fíggjarmálaráðið og Løgmannsskrivstovan hava umrøtt at savna alt keyp av uttanlandsferðum (ferðaseðlar og gistingar) á einum stað, men onki ítækiligt er hent.

Sambært rundskrivi í 2002 frá Fíggjarmálaráðnum er álagt øllum stovnum at tryggja, at bonusstig og annar avsláttur, sum stavar frá tænaðum ferðum, kemur stovninum til góðar. Seinni hevur fíggjarmálaráðið ásannað, at tað er nærum hópisleyst at umsita

bonusskipanirnar, og at tað er torført at tryggja, at fríir ágóðar verða skattaðir. Fíggjarmálaráðið hevur umrøtt ávísar ætlanir. Onki ítøkiligt er hent, og rundskrivnið er óbroytt.

Í september 2008 greiddi landsstýrismaðurin frá, at í sambandi við, at arbeið verður við at seta í verk reglur um alment innkeyp, fór Fíggjarmálaráðið at taka stig til, at tænastruferðir uttanlands verða keyptar á einum stað. Tað átti at tryggja, at allar avsláttarskipanir koma landinum til góðar.

Í september 2009 ásannar landsstýrismaðurin, at tað enn ikki hevur eydnast at savna keypið av tænastruferðum uttanlands á einum stað, men tað merkir ikki, at ætlanin er slept.

Fartelefon- og aðrar samskiftisútreiðslur

Flestu stovnsleiðarar og øll aðalráð hava latið starvsfólki fartelefon ókeypiss at nýta sum arbeiðsamboð, og fartelefonin verður vanligi tikin við heim til hús.

Í rundskrivi nr. 2/2001, frá Toll- og Skattstovu Føroya "um fartelefon" er ásett, at fartelefon, sum arbeiðsgevari letur starvsfólkum sínum at nýta ókeypiss, meginregluliga er at rokna sum frí telefon, sambært reglunum um fríar ágóðar. Tekur løntakarin telefonina við til hús, talar alt fyri, at hon eisini verður nýtt privat.

Bert fáir stovnar hava skipaða mannagongd, sum tryggjar, at starvsfólk endurrinda møguliga privata nýtslu.

Fíggjarmálaráðið heldur, at sum meginregla eigur almennur arbeiðsgevari ikki at lata starvsfólki fartelefon ella aðra telefon at nýta ókeypiss. Grundað á hesa meginreglu eiga tað ikki at vera nógvar fráboðanir til TAKS um fría telefon. Fíggjarmálaráðið heldur tað vera eina leiðsluuppgávu á hvørjum stovni ella ráði sær at tryggja, at misnýtsla ikki fer fram.

Í september 2009 kunnar landsstýrismaðurin um, at fundir hava verið millum Fíggjarmálaráðið, Lønardeildina og TAKS, men endalig støða er enn ikki tikin til, um galdandi rundskriv skulu broytast. Miðað verður eftir at fáa henda spurning endaliga avkláraðan í hesum árinum (2009).

Privatnýtsla av bili o.ø.

Skattligar reglur eru ásettar um stovnsbilar. Privatnýtsla av stovnsbilum verður roknað sum skattskyldug inntøka. Koyring til og frá arbeiðsstaði verður eisini roknað sum privatkoyring, tó undantikið, um viðkomandi hevur tilkallivakt ella skiftandi arbeiðsstøð.

Sambært spurnakanningini í 2005 verður ongin í landsumsitingini skattaður av fríum ágóða av at nýta stovnsbil privat.

Í 2007 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at ráðið fór at venda sær til hini aðalráðini við spurninginum, fyri at fáa tey at taka hann upp við stovnar, ið hava stovnsbilar. Eisini ætlaði Fíggjarmálaráðið at heita á hini aðalráðini at kannu eftir, um neyðugt er við øllum stovnsbilunum.

Vit bóðu um avrit av hesum samskifti, men fingi onki svar.

Í september 2009 hevur Fíggjarmálaráðið heitt á hini aðalráðini um fyri 1. oktober 2009 at boða Fíggjarmálaráðnum frá:

1. hvørjir stovnsbilar eru á viðkomandi ábyrgdarøki,
2. meting av, um talið er hóskandi ella átti at verið minkað,
3. um tað er rætt, at ongin á viðkomandi ábyrgdarøki verður skattaður av fríum ágóða av at nýta stovnsbil privat.

Umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.

Ongar reglur finnast um umboðan. Sjáldan verður nóg væl greitt frá, hví útreiðsla er hildin, og ymiskt er, hvussu umboðanarútreiðslur verða konteraðar.

Sambært Fíggjarmálaráðnum verða stig tikin til at fáa hesar reglur ásettar.

Kontering av umboðanarútreiðslum

Sera ymiskt er, hvussu aðalráð og stovnar skráseta umboðanarútreiðslur. Við hvørt verða umboðanarútreiðslur bókaðar á øðrum kontum, hinvegin er ein partur, sum er bókaður sum umboðan, ikki umboðanarútreiðslur men starvsfólkaútreiðslur o.t. Ongin veit tí, hvussu stórar umboðanar- ella starvsfólkaútreiðslurnar eru.

Sambært landsstýrismanninum skuldu stig takast til at bøta um skrásetingarnar.

Landsgrannskoðanini kunnugt er onki broytt.

Gávur til starvsfólk

Í 1992 boðaði Landsstýrið frá, at tá ið starvsfólk hava verið í landsins tænastru í 25, 40 og 50 ár, kunnu tey fáa peningagávu, ávikavist 1.000, 1.600 og 2.000 kr.

12. desember 2008 sendi Lønardeildin út nýtt rundskriv um gávur til starvsfólk á serligum starvsdegi. Tá ið starvsfólk hava verið í landsins tænastru í 25, 30, 40 og 50 ár, kunnu tey fáa peningagávu, ávikavist 2.000, 3.000, 4.000 og 5.000 kr.

Jólaborðhald, jólagávur, starvsfólkaútfærðir o.a.

Tá ið ræður um starvsfólka- og trivnaðarútreiðslur er sera ymiskt, hvat aðalráð og stovnar rinda.

Í september 2008 vísti landsstýrismaðurin á:

“At miðfyrisingin seinastu árinu hevur arbeitt við at fáa felags virðisgrundarlag í miðfyrisingini, júst fyri at fáa arbeiðið og samstarvið uppá tvørs, so rætt, skjótt og gott, sum gjørligt.

Eitt av hesum virðum er ”at vit seta skynsemi í háseti”. Í hesum liggur m.a., at vit altíð skulu tryggja, at sum mest fæst burtúr peningi landsins. Tað merkir eisini, at leiðslan skal kunna brúka tað, sum er rimiligt, til tess at fáa starvsfólkini at mennast og trivast. Á tann hátt verða tey eisini fullnýtt.”

Á fundi við Landsgrannskoðanina í mai 2008 helt løgmanstjórin, at tá ið talan var um at nýta pening til starvsfólkamenning/røkt, átti tað ikki at vera ov reglustýrt. Ovasta leiðslan eigur at hava álit á stovnsleiðslunum, bæði tá ið ræður um starvsfólkamenning og onnur tiltøk, ið eru við til at skapa starvsfólkatrivna.

Landsgrannskoðanin vísti á, at á økjum, har reglur finnast, má Landsgrannskoðanin grannskoða eftir reglunum, og taka tær soleiðis sum tær eru ásettar. Tekur landsstýrið av allar reglur á hesum øki, og ætlar at skynsemi hjá hvørjum stovnsleiðara sær skal

ráða, so er neyðugt, at útreiðslurnar til starvsfólkarøkt verða konteraðar fyri seg, so at tær verða gjørdar sjónligar.

Í september 2009 heldur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum tað vera eina misskiljing, tá sagt verður, at ongar reglur eru fyri, hvussu ávísar útreiðslur skulu haldast:

“Løgmansskrivstovan og hini aðalráðini hava síðan 2006 nýtt nógva orka til at implementera eitt felags virðisgrundarlag. Eitt virðisgrundarlag er sanniliga eisini reglur at virka eftir, og tá tað snýr seg um ávísar útreiðslur, er tað serliga virðið við at seta skynsemi í háseti, ið er aktuelt. Tað er sjálvandi ymiskt frá útreiðsluslag til útreiðsluslag, men Fíggjarmálaráðið heldur, at tá talan er um starvsfólkamening, er munandi skilabetri at stýra eftir einum virðisgrundarlagi heldur enn eftir reglunum, ið siga at tað kunnu brúkast x krónur til eitt ávíst virkseimi, og y krónur til eitt annað o.s.fr. Tílikar reglur kunnu skjótt føra til, at minni verður fingið fyri meira.”

Onki ítøkiligt er hent, og ongar reglur eru ásettar.

Landsgrannskoðanin heldur tað neyvan tæna nøkrum endamáli framhaldandi at umrøða hetta mál í ársfrágreiðingum.

3.2 Fíggjarstøðan 2008

3.2.1 Fíggjarstøðan ikki fullfíggjað

Í serstakari frágreiðing “um ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggjarlóg og landsroknskap” latin lögtingsgrannskoðarunum í oktober 2007 hevur Landsgrannskoðanin m.a. víst á, at fleiri stovnar og grunnar eru ikki við í fíggjarstøðuni. Landsgrannskoðanin heldur tað vera ivasamt, um grundleggjandi ásetingar í stýrisskipanarlógini um fíggjarlóg, roknskap og grannskoðan eru hildnar.

Harumframt er virðið á partabrøvunum í landsroknskapinum helst undirmett við um 300 mió.kr.

Eitt av stóru vandamálunum við, at fleiri stovnar og grunnar ikki eru við í fíggjarstøðuni, er vantandi gjøgnumskygni. Landsins ognir kunnu avhendast, uttan at tað sæst aftur í fíggjarstøðuni. Eitt dømi er Føroyagrannurin frá 1971, har ein landstýrismaður uttan heimild umskipaði grunnin til sjálsognargrunn, soleiðis at landið misti ræðið á honum. Landsgrannskoðanin læt í september 2008 lögtingsgrannskoðarunum frágreiðing um málið.

Annað dømi, sum er nevnt aðrastaðni í hesari frágreiðing, er at nevndin í Forskotsgrunni Fiskiflotans hevur givið tilsøgn um at nýta 10 mió.kr. av grunnsfænum til at byggja nýtt havransóknarskip. Verður tilsøgnin framd, og peningur nýttur, fer tað ikki at síggjast aftur í landsroknskapinum.

Millum annað hesi dømi geva Landsgrannskoðanini orsök til at undirstrika týðningin av, at allir landsstovnar og -grunnar eru við í fíggjarstøðuni.

3.2.2 Avstemman av fíggjarstøðuni o.a.

Í sambandi við gjøgnumgongd av postum í fíggjarstøðuni í landsroknskapinum 2008 hava vit í stóran mun bygt á tey eftirlit og tær avstemmanir, ið Gjaldstovan støðugt fremur.

3.2.3 Høvuðstøl

Á talvuni niðanfyri er ein samandráttur úr fíggjarstøðunum við árslok 2006-2008.

	2008	2007	2006
			mió.kr.
OGN			
Kapitalinnskot	544	886	1.113
Virðisbrøv	1.089	547	551
Útlán	650	334	389
Áogn o.a.	491	662	424
Tøkur peningur	2.508	2.765	1.485
Ogn tilsamans	5.282	5.194	3.962
SKULD			
Skuld	3.590	3.379	3.316
Útjavningarkonta	1.692	1.815	646
Skuld tilsamans	5.282	5.194	3.962

Fíggjarstøðan í landsroknskapinum er ein samandrættur av fíggjarstøðuni hjá øllum “vanligum” landsstovnum, sum eru við á fíggjarlógini. Harafturat eru nakrir postar, sum eru felags, t.d. størsti parturin av tøka peninginum og av skuldini. Fíggingargrunnurin frá 1992 er við undir “kapitalinnskot”, og partafeløg, sum landið eigur, eru tikin við undir “virðisbrøv”.

3.2.4 Fíggjarligur útbúnaður (LG 2008/300-0101)

Kapitalogn í landsfyrítøkum

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	544.164	885.786	1.113.095

t.kr.

Kapitalognin í landsfyrítøkum var í landsroknskapinum fyri 2007 455,6 mió.kr. Síðani hevur Føroya Gjaldstova gjørt nakrar javningar til 2007 roknskapin: Apportinnskotið í Vága Floghavn er tikið við í kapitalognina við 414,3 mió.kr., og eisini er ognin í Fíggingargrunninum frá 1992 hækkað við 15,9 mió.kr. Við ársbyrjan 2008 er kapitalognin í landsfyrítøkum sostatt 885,8 mió.kr.

Í 2008 er kapitalognin hækkað við tí partinum av yvirskotinum í P/f Føroya Banka í 2008, sum Fíggingargrunnurin eigur, 72,7 mió.kr. Harumframt er apportinnskotið á 414,3 mió.kr. í Vága Floghavn flutt til P/f Vága Floghavn. Við ársenda 2008 er kapitalognin í landsfyrítøkum 544,2 mió.kr. Sí talvu niðanfyri:

Kapitalogn í landsfyrítøkum	mió.kr.
Kapitalogn við ársenda 2007, samb. landsroknskapinum 2007	455,6
<u>Javningar til 2007:</u>	
Vága Floghavn, apportinnskot	414,3
Javning til ogn hjá Fíggingargrunninum	15,9
Kapitalogn við ársbyrjan 2008	885,8
Fíggingargrunnsins partur av úrslitinum í P/f Føroya Banka í 2008	72,7
Vága Floghavn apportinnskot, flutt til P/f Vága Floghavn	-414,3
Kapitalogn við ársenda 2008	544,2

Í sambandi við einskiljingina seldi Fíggingargrunnurin í 2007 66,38% av sínum partabrøvum í P/f Føroya Banka (6.600.000 partabrøv av 9.942.280). Sostatt eigur Fíggingargrunnurin nú 33,42% av partabrøvunum í P/f Føroya Banka.

Í ársfrágreiðingini hjá Fíggingargrunninum fyri 2008 er ognarparturin í P/f Føroya Banka bókaður til 401,1 mió.kr., sum svarar til kursvirðið 31. desember 2008. Sostatt var kursvirðið 143,1 mió.kr. lægri enn bókaða virðið í landsroknskapinum. Til samanberingar kann nevast, at við árslok 2007 var kursvirðið 141,4 mió.kr. hægri enn bókaða virðið. Munurin er avleiðing av, at P/f Føroya Banki í 2007 bleiv skrásettur á virðisbrævamarknaðinum í Danmark og Íslandi.

Ongin allýsing finst av hugtakinum “landsfyrirøka”, og at júst hesin grunnur er eftir í landsroknskapinum, er helst ein søgulig tilvild. Í nógv ár hevur Løgtingið í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin mælt til at fáa greiði á hesum roknskaparposti, soleiðis at ikki bert Fíggjargrunnurin, men eisini aðrir grunnar o.l., sum landið eigur, t.d. Føroya Realkreditstovnur, Húsaláns-, Bjálvingarstuðulsláns-, Íbúða- og Búnaðargrunnurin verða skrásettir í landsroknskapinum sum t.d. “Kapitalogn í landsfyrirøkum o.l.”

Fíggjarmálaráðið kunnaði í oktober 2005 um, at ætlanin var at taka málið upp, og at miðað varð ímóti at taka allar grunnar o.l. við sum ogn í landsroknskapinum 2005, men tað varð ikki gjørt. Landsgrannskoðanin mælti í mars 2007 til at taka henda spurning upp aftur í sambandi við landsroknskapin 2006.

Í august 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at onki var hent í málinum síðani frá greiðingina frá Landsgrannskoðanini í oktober 2007 “um ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggjarlóg og landsroknskap”.

Landstýrismaðurin vísti á, at í ávísnum førum kundi tað vera skilagott at halda ein grunnuttanfyri fíggjarlógina. Til dømis var ikki ætlanin at taka Búskapargrunnin, ið ætlanir vóru um at seta á stovn, við á fíggjarlógina. Sum áður nevnt helt Landsgrannskoðanin tað vera týðningarmikið, at allir grunnar og stovnar vóru við í landsroknskapinum.

8. oktober 2009 hevur landsstýrismaðurin lagt uppskot til løgtingslóg um Húsalánsgrunnin fyri Løgtingið. Sambært lógaruppskotinum er Húsalánsgrunnurinn ogn hjá landinum og verður tí tikin við í landsroknskapin. Sambært uppskotinum er tað ikki tøkniliga gjørligt at taka útlánsvirksemi við á løgtingsfíggjarlógina, tí verður Húsalánsgrunnurinn hildinuttanfyri løgtingsfíggjarlógina. Stuðulsskipanirnar við Bjálvingarstuðulslánsgrunninum og Íbúðagrundinum verða endaliga tiknar av.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at heldur landsstýrismaðurin iva vera um, hvørt landið eigur ein stovn/grunn, ber til at taka fyrivarni fyri tí í landsroknskapinum.

Virðisbrøv

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	1.088.658	546.907	550.667

t.kr.

Broytingin frá 2007 til 2008 stavar m.a. frá, at partapeningurin í P/f Vága Floghavn varð hækkaður í 2008 við 479,3 mió.kr. tilsamans, 414,3 mió.kr. við at Vága Floghavn bleiv skotin inn í P/f Vága Floghavn á eykaaðalfundi 24. juli 2008, og 65 mió.kr. við at partapeningurin í P/f Vága Floghavn varð hækkaður á eykaaðalfundi í felagnum 15. desember 2008.

Eisini var partapeningurin í P/f Norðoyatunnlinum hækkaður 32,5 mió.kr. umframt at tað almenna hækkaði sín part av partapeninginum í P/f Smyril Line við 30 mió.kr. í 2008.

Við ársenda 2007 stóðu 66 t.kr. sum ogn í Nordatlantisk Turistselskab Aps., hóast felagið varð tikið av og strikað úr ”Det Centrale Virksomhedsregister” í juni 2007. Upphæddin er avskrivað í 2008.

Yvirlit yvir partabrøv, sum eru skrásett í landsroknskapinum:

Skrásett í landsroknskapinum	2008	2007	2006	t.kr.	
				Til skjals á Gjaldstovuni	Ikki til skjals
P/f Vágatunnilin	160.300	160.300	160.300	X	
P/f Norðoyatunnilin	192.500	160.000	127.500	X	
P/f Føroya Tele	77.948	77.948	77.948	X	
P/f Postverk Føroya	43.000	43.000	43.000	X	
P/f Fiskaaling	9.835	9.835	4.635	X	
P/f Føroya Lívstrygging	500	500	500	X	
P/f Vága Floghavn	479.818	500	-	X	
P/f Atlantic Airways	85.090	85.090	127.000	X *)	
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	4.200	4.200	X	
P/f Elektron	2.347	2.347	2.347	X	
P/f Føroya Dátusavn	200	200	200	X	
Sp/f Ítróttavедding	20	20	20		X
P/f Smyril Line	32.760	2.760	2.760	X	
P/f Tjaldur	140	140	140		X
Nordatlantisk Turistselskab Aps.	-	66	66		X
P/f Føroya Banki	1	1	1	X *)	
P/f Skipafelagið Føroyar		-	-		
L/f Skopunar Útróðrarfelag	-	-	50		
Partabrøv tilsamans	1.088.659	546.907	550.667		

*) Partabrøvini eru skrásett "elektroniskt" og tí pappírleys. Útskrift er fingin til vega frá Værdipapircentralen.

Í november 2005 boðaði Vinnumálaráðið almenninginum frá, at Føroya Banki, vegna Vinnumálaráðið, skuldi selja partabrøvini, sum landskassin átti í P/f Tjaldur. Minstiprísurin, sum Vinnumálaráðið vildi hava fyri partabrøvini, var innara virðið. Navnaupphæddin á partabrøvum landskassans í P/f Tjaldur er 140 t.kr. og innara virðið er 117 t.kr. Partabrøvini í P/f Tjaldur eru ikki seld enn. Partabrøvini vórðu ikki skrásett í landsroknskapinum frammanundan, men frá 2006 eru tey skrásett í landsroknskapinum.

Landið átti 33%, ella áljóðandi 40 t.kr., av partapeninginum í Sp/f Atlanticon. Partabrøvini vóru ikki skrásett í landsroknskapinum. Vinnumálaráðið boðaði í september 2007 frá, at tað ætlaði at selja partabrøvini við at lýsa tey til sølu í einum peningastovni, í fyrsta lagi til hægstbjóðandi, og í øðrum lagi fyri ikki minni enn innara virðið. Partabrøvini í Sp/f Atlanticon vórðu seld í 2008 fyri 462 t.kr., sum svarar til innara virðið í felagnum 31. desember 2007.

Í 7 feløgum eigur landið allan partapeningin:

Roknskapartøl 2008	Netto um- setningur/søla	Úrslit eftir skatt	Samlað ogn	Egin- peningur
P/f Vágatunnilin	21.665	430	264.848	163.391
P/f Norðoyatunnilin	26.532	-2.098	359.294	187.031
P/f Føroya Tele	435.796	18.284	914.693	371.951
P/f Postverk Føroya	112.828	-2.484	204.636	45.806
P/f Fiskaaling	6.625	393	23.620	11.277
P/f Føroya Lívstrygging	310.390	-45.647	2.754.203	49.856
P/f Vága Floghavn	11.688	-11.119	484.140	471.564
Tilsamans	925.524	-42.241	5.005.434	1.300.876

Samlaða úrslitið hjá hesum feløgum var eitt hall á 42,2 mió.kr, og samlaði eginpeningurin var 1,3 mia.kr. Til samanberingar kann nevast, at í 2007 var samlaða úrslitið hjá somu feløgum eitt avlop á 45,5 mió.kr. og eginpeningurin var 831,2 mió.kr.

Virðismeting

Gjaldstovan hevur sett reglur fyri, hvussu partabrøv eiga at verða goymd. Tá ið tey verða keypt, skulu tey verða latin Gjaldstovuni. Sama er galdandi fyri onnur virðisbrøv. Reglurnar viðgera ikki upp- og niðurskrivingar av partapeningi.

Í landsroknskapinum 2008 er partapeningurin skrásettur við keypsvirðinum. Talan er bæði um keyp til undirkurs, til yvirkurs og til útgávukurs. Skrásetti partapeningurin gevur sostatt onga ábending um aktuella virðið á feløgnum.

Til samanberingar er innara virðið/kursvirðið sambært ársroknskapinum hjá 11 feløgum í yvirlitinum tilsamans um 1.460 mió.kr., sí yvirlitið niðanfyri:

2008	Keypsvirðið	Innara virðið/ kursvirðið *)
P/f Vágatunnilin	160.300	163.391
P/f Norðoyatunnilin	192.500	187.031
P/f Vága Floghavn	479.818	471.564
P/f Føroya Tele	77.948	371.951
P/f Postverk Føroya	43.000	45.806
P/f Fiskaaling	9.835	11.277
P/f Føroya Lívstrygging	500	49.856
P/f Atlantic Airways	85.090	122.047
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	6.111
P/f Elektron	2.347	9.379
P/f Smyril Line	32.760	21.891
Partabrøv, tilsamans	1.088.298	1.460.304

*) Innara virðið er brúkt í øllum fyrirkunum í talvuni uttan P/f Atlantic Airways, sum er skrásett á keypsskála. Har er kursvirðið 31. desember 2008 brúkt.

Sum víst á í yvirlitinum frammanfyri, er keypsvirðið í nógvum førum munandi lægri enn innara virðið/kursvirðið. Í sambandi við ætlaðu einskiljingarnar av almennum fyrirkæm hava vit mælt til at endurskoða verandi roknskaparreglur, og at umhugsa at fara yvir til at nýta innara virðið/kursvirðið.

Í oktober 2005 kunnaði Fíggjarmálaráðið um, at ætlanin var at nýta innara virðið í landsroknskapinum 2005, men tað varð ikki gjørt.

Landsgrannskoðanin mælti í mars 2007 til at taka henda spurning upp aftur í sambandi við landsroknskapin 2006. Tað varð ikki gjørt og er heldur ikki gjørt fyri landsroknskapirnar 2007 og 2008.

Vinningsbýti frá partafeløgum, har landskassin er einasti partaeigari:

	2008	2007	mió.kr. 2006
Føroya Tele	7,0	31,0	30,0
Atlantic Airways*)	-	-	10,0
Tilsamans	7,0	31,0	40,0

*) 33% av partabrøvunum í Atlantic Airways vórðu seld í 2007.

Rentu- og avdráttarfrí útlán

Ár	2008	2007	t.kr. 2006
Sambært roknskapinum	188.199	175.483	203.884

Talan er um lán til Framtaksgrunnin, til sjálvsognarstovnar og studningslán sambært LI. nr. 34/1993, LI. nr. 48/1964, LI. nr. 42/1976 og LI. nr. 26/1997.

Rentu- og avdráttarfríu lánini eru hækkað 12,7 mió.kr. netto í 2008. Høvuðsorsøkin til hækkingina er, at Tórshavnar kommuna hevur fingið 12,0 mió.kr. í studningsláni at útbyggja Tjarnargarð og 450 t.kr. at byggja eldrasambýlið oman Mattalág. Vágs Kommuna hevur við ársenda 2008 fingið 3,5 mió.kr. í studningsláni at byggja ellis-/røktarheim. Vágs Kommuna hevur tilsamans fingið játtaðar 12 mió.kr. í studningsláni til endamálið.

Samlaðu niðurgjaldingarnar av rentu- og avdráttarfríu lánunum eru 3,2 mió.kr. í 2008.

Útlán

Ár	2008	2007	t.kr. 2006
Áogn landskassans	679.374	375.860	415.577
Sett av ímóti tapi	-217.412	-217.300	-230.467
Sambært roknskapinum	461.962	158.560	185.110

Talan er um veðhaldsútleigg, lestrarlán, lán til Húsálansgrunnin, ymisk vinnulán, serlán, kurslán og stuðulslán umframt gjaldførslán, sum verða umsitin av Realkreditstovninum. Harafturat var talan um eitt lán til P/f Postverk Føroya, 21,5 mió.kr., í sambandi við umleggingina av Postverki Føroya til partafelag og gjaldførslán til Ríkisstjórn Íslands. Lánið til P/f Postverk Føroya varð afturgildið í 2007.

Sett er av ímóti tapi. Virðið á veðhaldsútleggum, serlánnum, kurslánnum og stuðulslánnum sambært roknskapinum er sett til kr. 0. Avsetingin svarar í hævudsheitum til útlán til privata vinnu, sum ikki frammanundan eru avskrivað ella lögð um til rentu- og avdráttarfrí útlán.

Hækkingin frá 2007 til 2008 stavar í hævudsheitum frá, at Ríkisstjórn Íslands hevur fingið gjaldførslán á 300 mió.kr.

3.2.5 Áogn (LG 2008/301-0103)

Skatta-, toll- o.t. skuldarar

Ár	2008	2007	2006
Áogn landskassans	292.061	405.522	354.780
Sett av	-109.081	-101.890	-124.809
Sambært roknskapinum	182.980	303.632	229.971

t.kr.

Broytingin frá 2007 til 2008 stavar í hævudsheitum frá, at áognin av vanligu landsskattinum er lækkað 56,5 mió.kr., meirvirðisgjaldið er hækkað 5,3 mió.kr. og tollavgjaldið er lækkað 62,8 mió.kr.

Tíðaravmarkan

Í fleiri ár hevur Gjaldstovan víst á trupulleikan, at skipanirnar hjá TAKS ikki kunnu handfara tíðaravmarkanir. Trupult er at fáa ein rættan landsroknskap, tá ið inntøkurnar verða tiknar við í landsroknskapin alt eftir, hvussu “a jour” TAKS er við bókingum.

Sambært TAKS eru ongar ætlanir um tøkniligar broytingar av bókhaldsskipanini, men dentur verður lagdur á at vera “a jour” við árslok.

Tænastu-, vøru- og aðrir skuldarar

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	243.204	306.251	149.630

t.kr.

Talan er um tænastu- og vøruskuldarar hjá Landsverki, Strandferðsluni, sjúkrahúsunum og øðrum stovnum. “Aðrir skuldarar” er m.a. renta av inniogn í Landsbankanum, ikki avroknað yvirskot (føroyski parturin) frá danska Tjóðbankanum, endalig uppgerð av ríkisstuðli umframt aðrar inntøkur ella endurgjöld, sum vanligu verða tíðaravmarkað, fyri at geva eina rætta mynd. Eisini er talan um millumrokningar við landsstovnar, lønarútgjaldskipanir, skipanir hjá TAKS, kommunur o.a.

Broytingin frá 2007 til 2008 er netto ein lækking á 63,1 mió.kr. Í hævudsheitum stavar lækkingin frá, at inntøkan av söluni av partabrøvum í P/f Atlantic Airways á 87,2 mió.kr., varð skrásett sum “onnur áogn” í landsroknskapinum 2007, tí peningurin var ikki goldin landskassanum fyrr enn í januar 2008. Í 2008 er upphæddin bókað endaliga uppá pláss.

3.2.6 Goyslur

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	64.240	51.697	44.480

t.kr.

Talan er um vørugoymslurnar hjá Rúsdrekkasølu Landsins, Apoteksverkinum, Strandfaraskipum Landsins, Skúlabókagrunninum (Útgávuvirksemi) og Landssjúkrahúsinum.

3.2.7 Ognir og útbúnaður (LG 2008/300-0101)

Hóast meira enn 13 ár eru liðin, síðani kravið um at skráseta almennar ognir kom í gildi, hava bert fáir stovnar dagført ognaryvirlit.

Sambært § 20 í roknskaparkunngerðini skal yvirlit yvir ognir og útbúnað vera á øllum stovnum. Í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum 6. februar 2001 um roknskaparreglugerðir er ásett, at ognaryvirlit skulu verða gjørd yvir innbúgv, maskinur, bøkur og annan virðismiklan útbúnað við støði í roknskaparskjølum, og skulu tey m.a. fevna um slag, útveganarvirði, livitíð, og hvar ognin er. Vit hava fleiri ferðir víst á, at bert fáir stovnar hava dagförd yvirlit.

Í sambandi við vitjanir á stovnum í 2008 staðfestu vit aftur, at fleiri stovnar ikki enn hava dagført yvirlit yvir ognir og útbúnað.

Í desember 2002 sendi Fíggjarmálaráðið skriv til allar stovnsleiðarar við áheitan um at skráseta størri almennar ognir. Í skrivinum stóð, at sjøtul nú fór at verða settur á verkætlanina at fáa skrásett ognirnar hjá landinum og at taka upplýsingarnar við í landsroknskapin.

Í november 2004 vórðu allir almennir stovnar bidnir um at senda Gjaldstovuni upplýsingar um støðisogn, t.v.s. bygningar, størri KT-útbúnað, innbúgv og aðrar størri ognir.

Í desember 2006 minti Gjaldstovan á, at talan var um eitt álvarsmál og vísti á, at hóast 10 ár vóru liðin, síðani krøvini at skráseta almennar ognir vóru komin, var ivasamt, hvussu fullfíggaðar hesar skrásetingar vóru.

Í september 2008 greiddi landsstýrismaðurin í fíggjarmálum frá, at í oktober 2007 var fundur millum Gjaldstovuna og Almanna- og Heilsumálaráðið um, hvussu Almanna- og Heilsumálaráðið skuldi fara fram, fyri at fáa viðurskiftini í rættlag.

Almanna- og Heilsumálaráðið heitti síðani á undirliggjandi stovnar, t.e. sjúkrahúsini og Nærverkið um at lata Gjaldstovuni neyðugu upplýsingarnar, so størri ognir kundu verða skrásettar í landsroknskapinum.

Í september 2008 mátti Fíggjarmálaráðið enn einaferð staðfesta, at tað var ivasamt, um upplýsingarnar í landsroknskapinum um skrásettar ognir vóru fullfíggaðar.

Í 2009 er nakað av materiella útbúnaðinum hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni skrásett, og eisini fastognirnar hjá Suðuroyar-og Klaksvíkar sjúkrahúsi.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Fíggjarmálaráðið fer enn einaferð at heita á hini aðalráðini um at fáa skrásett tær ognir, ið enn ikki eru skrásettar.

3.2.8 Tøkur peningur (LG 2008/300-0104)

Inniogn í Landsbankanum

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	2.157.523	2.467.420	1.093.115
Harav minstainnlán	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Munur	657.523	967.420	-406.885

t.kr.

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vístu vit á, at sambært § 6 í LI. nr. 57/1978 “um Landsbanka Føroya” er Landsbankin bankasamband landskassans. Landsstovnar kunnu eisini nýta bankan sum bankasamband. Sambært § 2 í LI. nr. 31/1995 “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum” skulu innlánini í Landsbankanum í minsta lagi svara til 15% av bruttotjóðarúrtøkuni árið frammanundan. Viðmerkjast kann, at sambært Hagstovu Føroya er bruttotjóðarúrtøkan við árslok 2007 12.474 mió.kr. Sostatt skuldi minstainnlánið í Landsbanka Føroya í 2008 verið um 1.871 mió.kr.

Sambært yvirlitinum frammanfyri, var inniognin hjá landskassanum í 2006 niðan fyri roknaða minstainnlánið. Í 2007 hækkaði inniognin aftur, soleiðis at hon við ársenda 2007 var 967 mió.kr. og í 2008 658 mió.kr. hægri enn minstainnlánið. Høvuðsorsøkin til hækkaðu inniognina í 2007 er, at ágóðin av seldu partabrøvunum í P/f Føroya Banka, 1,2 mia.kr., varð bókaður í 2007.

Landsgrannskoðanin hevur eisini gjørt vart við, at fleiri landsstovnar og -grunnar, ofta við leysum tilknýti til fíggjarlóg og/ella landsbókhaldið, hava fleiri hundrað milliónir krónur standandi á banka- og girokontum, sum ikki eru við í landsroknskapinum. Vit hava fleiri ferðir áður víst á, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” ikki eru nóg greitt lýst, hvørki í lógunum ella í viðmerkingunum til lógirnar.

Stýring av landsins gjaldføri

Í einum uppriti í mars 2004 hevur Gjaldstovan m.a. víst á, at hóast tað er ásett í § 15 í roknskaparkunngerðini, at allar útgjaldingar skulu fara ígjøgnum Búskaparskipan landsins, fara um 3 mia.kr., ella út við helvtin av øllum útreiðslum o.ø., sum eru heimilaðar á fíggjarlógini, uttanum Búskaparskipan landsins. Sambært skrivi í mars 2005 heldur Landsbankin, at neyðugt er at støða verður tikin til málið, og at neyðugt er at fáa gjørt greiðar lógar- og umsitingarkarmar á hesum øki. Gjaldstovan hevur í oktober 2009 kunnað um, at upphæddin, sum fer uttanum Búskaparskipan landsins, er nú um 2 miá. kr.

Broyting av lóggávu

Í fleiri uppskotum til samtyktar seinastu árinum um at góðkenna landsroknskapirnar hava løgtingsgrannskoðararnir víst á, at útrokningin av bruttotjóðarúrtøkuni byggir á eitt leyst grundarlag, og at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” í lógini “um Landsbankan” og í lógini “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum” eru ógreið. Løgtingsgrannskoðararnir hava mælt landsstýrismanninum til at fáa greiði á hesum viðurskiftum.

Í januar og í september 2002 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” fóru at verða lýst neyvari í uppskoti til broyting í lóg “um Landsbankan”, sum fór at verða lagt fyri Løgtingið á heysti 2002. Onki uppskot varð tó lagt fyri Løgtingið.

Í september 2009 heldur landsstýrismaðurin tað vera skeivt at siga, at útrokningin av bruttotjódarinntøkuni byggir á eitt leyst grundarlag. Hagstovan hevur í juni 2009 kunngjørt nýggj hagtøl úr tjóðarroknskapinum 1998 – 2008.

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at næstu ferð broytingar verða gjørdar í landsbankalógini, fer Fíggjarmálaráðið at endurskoða hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar”.

Banka-, giro- og kassapeningur

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	350.610	297.896	392.372

t.kr.

Roknskaparposturin vísir ikki, hvussu nógv “landið” tilsamans hevur standandi á banka- og girokontum. Fleiri landsstovnar og -grunnar, við leysum/ivasomum tilknýti til fíggjarlóg og/ella landsbókhaldið, hava fleiri hundrað milliónir krónur standandi í virðisbrøvum og á peningastovnskøntum, sum ikki eru við í landsroknskapinum.

Upphæddin frammanfyri, fyri 2008, kann sundurgreinast í tær banka- og girokontur, sum Gjaldstovan umsitur, og tann partin av banka- og girokontum, sum aðrir stovnar umsita (vanligir landsstovnar og landsfyrirkur). Gjaldstovan umsitur 223.583 t.kr. (ella um 64%) av upphæddini.

Kringvarp Føroya, Apoteksverkið, Húsálansgrunnurin og Rúsdrekkasøla Landsins hava nógvan pening standandi á kontum í øðrum peningastovnum. Spurningurin er, um ikki hesin peningur átti at staðið í Landsbankanum.

Sambært skrivi í mars 2005 helt Landsbankin tað vera óheppið, at landsins peningur ikki varð umsitin á ein meira skipaðan hátt. Landsbankin setti spurningin, um tað átti at verið ásett í lóg, at umsitingin av almennum peningi varð røkt á besta hátt, t.d. við einum samstarvi og ábyrgdarbýti millum Gjaldstovuna og Landsbankan, har útgjaldskipanin hjá Gjaldstovuni var miðdepilin í almennu gjaldførisstýringini, og fíggjarumsitingin í Landsbankanum umsat uppsparða peningin, eins og Landsbankin umsitur gjaldføri landskassans. Ístaðin fyri at nógvar almennar krónur standa spjaddar á ymiskum bankakøntum til sera lága rentu, kundi peningurin verið settur í virðisbrøv ella annað til eina munandi betri rentu.

Harafturat vísti Landsbankin á, at fastar og nøktandi mannagongdir eru, tá Gjaldstovan flytur gjaldføri millum Landsbankan og “privata bankakervið”, og tá ið TAKS flytur pening inn á kontu í Landsbankanum, men at mannagongdirnar eru ikki nøktandi, tá ið aðrir stovnar flyta pening úr Landsbankanum.

3.2.9 Skuld (LG 2008/300-0201/0202)**Innanlandsskuld, langfreistað**

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	2.119.215	2.160.156	2.224.844

t.kr.

Við árslok 2008 er talan um 3 lánsbrævarøðir:

- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 100601) áljóðandi 550 mió.kr., sum fellur til gjaldingar 1. juni 2010.
- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 180610), upprunaliga áljóðandi 750 mió.kr., sum verður niðurgoldin fram til 10. juni 2018. Viðmerkjast kann, at í sambandi við nýggja lántøku/umlegging í juni 2009, hevur Landsbanki Føroya, umframt upprunaliga avtalaða avdráttin á 51,2 mió.kr., framskundað afturgoldið áljóðandi 300 mió.kr. í juni 2009.
- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 091124) áljóðandi 974 mió.kr., sum fellur til gjaldingar 24. november 2009. Viðmerkjast kann, at í sambandi við nýggja lántøku/umlegging í juni 2009, hevur Landsbanki Føroya framskundað afturgoldið áljóðandi 320 mió.kr. í juni 2009. Restin, áljóðandi 654 mió.kr., verður afturgoldin í 24. november 2009.

Harafturat kemur tiltaksgrunnurin á 635 t.kr.

Brævalánini verða seld uttanlands, og tað er óvist, hvør “keyparin” er. Heitið á roknskaparpostinum, “Innanlandsskuld, langfreistað”, er tí helst ikki so beinrakið.

Uttanlandsskuld, langfreistað

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	500.000	500.000	500.000

t.kr.

Við árslok 2008 er bert talan um eitt lán, sum stavar frá avtaluni 10. juni 1998 ímillum donsku stjórnina og Landsstýrið. Lánið er 500 mió.kr., og sambært avtaluni er lánið rentu- og avdráttarfrítt við teimum treytum, sum standa í lánsavtaluni: “Afviklingen af lånet aftales i takt med eventuelle indtægter fra fremtidig råstofudvinding. Dog afskrives gælden efter 20 år, såfremt der ikke på det tidspunkt er startet udvinding af råstoffer.”

Partur av langfreistaðu skuldini, ið fellur til gjaldingar innanfyri komandi árið

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	412.000	1.023.300	47.540

t.kr.

Landsbanki Føroya fer í 2009 tilsamans at gjalda 1.325,2 mió.kr. av langfreistaðu skuldini, sum er skrásett í landsroknskapinum 2008:

- FO-LB 180610: Avdráttur sambært upprunaligu avtaluni 51,2 mió.kr., umframt framskundað gjald á 300 mió.kr., goldið í juni 2009.
- FO-LB 091124: Brævalán á 974 mió.kr. fellur til gjaldingar 24. november 2009. Av hesum eru tó framskundað 320 mió.kr. afturgoldnar í juni 2009.

Tær 412 mió.kr., sum standa í landsroknskapinum 2008 at falla til gjaldingar í 2009, eru ikki rætta upphæddin. Sambært Landsbanka Føroya skuldi rætta upphæddin verið 1.025,2 mió.kr., sum svarar til upphæddina, ið sambært upprunaligu avtaluni skuldi gjaldast í 2009.

Stuttfreistað skuld (onnur skuld)

Ár	2008	2007	2006
Sambært roknskapinum	970.800	718.643	591.712

t.kr.

Talan er í høvuðsheitum um vanligar kreditorar, millumrokningar við kommunur, tíðaravmarkanir og skuld, sum er greidd til útgjaldingar frá ymiskum skipanum. Skrásettu upphæddirnar í landsroknskapinum samsvara við sundurgreiningar, sum liggja aftanfyri.

Útjavningarkonta (LG 2008/300-0203)

Ár	2008	2007	2006
Salda 1. januar	1.814.833	1.008.085	-90.677
RLÚ-úrslit	-629.838	1.442.533	674.179
Ymiskar broytingar	506.530	-635.785	62.265
Salda 31. desember	1.691.525	1.814.833	645.767

t.kr.

Saldan á útjavningarkontuni primo 2007 samsvarar ikki við salduna ultimo 2006. Saldan 1. januar 2007 er javnað við 362,3 mió.kr. netto í mun til salduna við ársenda 2006. Javningin stavar frá einari tilgongd á 414,3 mió.kr., sum viðvíkur apportinnskoti í P/f Vága Floghavn, og einari frágongd á 52,0 mió.kr. sum viðvíkur apportinnskoti í P/f Atlantic Airways.

“Ymiskar broytingar” fevnir um broytingar í figgjarstøðuni, sum ikki verða førðar yvir raksturin. Talan er m.a. um tøkniligar munir, sum standast av broytingum í roknskaparmeginreglum, rættingum av skeivum bókingum, sum viðvíkja undanfarnum árum, avtøkum av grunnum, úrslitum hjá internum grunnum, broytingum í avsetingum, mótbókingum til útlánsroknskap og mótbókingum til kapitalinnskot.

Útjavningarkontan líkist ikki “Kontu fyri eginpening” í einum privatum virki. Aktivini í landsroknskapinum verða virðismett øðrvísi, og materiell støðisogn, t.d. bygningar, skip, vegir o.t., eru ikki virðismett í roknskapinum. Útjavningarkontan hevur tí so at siga bert eitt tøkniligt endamál.

3.3 Umsiting av skatti, avgjældum o.a.

Samanumtikið má Landsgrannskoðanin ásanna, at langt er eftir á mál at áseta reglur fyri umsitingina og at seta í verk innaneftirlit á TAKS. Úrslit av grannskoðanum vísa, at verandi mannagongdir tryggja ikki, at roknskapurin er rættur.

Nýggja leiðslan hevur boðað frá, at hon hevur sett sær fyri at fáa greiði á, hvussu innaneftirlitið skal verða skipað.

Landsgrannskoðanin hevur í fleiri ár víst á, at innaneftirlitið á TAKS virkar ikki nóg væl. Innaneftirlit eru tiltøk, sum ovasta leiðslan, dagliga leiðslan og onnur skipa og seta í verk, fyri at fáa nóg stóra vissu fyri, at stovnurin røkkur sínum málum, so sum:

- at roknskapurin er rættur og álítandi,
- at raksturur er effektivur,
- at lógir verða hildnar.

Innaneftirlitið skal tí verða skipað og sett í verk fyri at byrgja upp fyri teimum vandum, ið kunnu forða fyri, at stovnurin røkkur sínum málum.

Síðani miðskeiðis í 90-árunum hevur Landsgrannskoðanin á hvørjum ári víst á, at tørvur er á at áseta mannagongdir fyri umsitingina.

Í oktober 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at frá 1. ársfjórðingi 2007 fóru starvsfólk á TAKS at verða sett at bota um innaneftirlitið. Arbeiðið bleiv ongantíð veruliga raðfest, og kom heldur ikki rættiliga í gongd. Starvsfólkini eru farin úr starvi ella eru farin í onnur störv á stovninum. Skiftandi leiðslur hava havt ætlanir, uttan at nakað er komið burtúr.

Landsstýrismaðurin hevur í 2008 víst á, at TAKS hevur gjørt nýggja roknskaparreglugerð fyri fyrisingina hjá stovninum. Ætlanin var eisini so við og við at gera leiðreglur fyri tey økir, sum TAKS umsitur. Ætlanirnar at gera leiðreglur skuldu ganga fram av árliga mál- og avrikssáttmálanum, sum TAKS og Fíggjarmálaráðið gera sínámillum.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at ein avrikssáttmáli hvørki broytir ábyrgdina hjá landsstýrismanninum ella tær fyriskipanareglur, sum galda fyri TAKS. Løgtingsgrannskoðararnir hava fyrr í ár staðiliga mælt landsstýrismanninum til alt fyri eitt at seta tiltøk í verk, so at viðurskiftini koma í rættlag.

Landsgrannskoðanin heldur, at skiftandi landsstýrismenn hava ikki útint sína eftirlitskyldu á fullgóðan hátt. Teir hava heldur ikki í nóg stóran mun virkað fyri einari loysn á málinum.

3.3.1 Umsitingin á TAKS

Sum Landsgrannskoðanin vísir á seinni í frágreiðingini, eru dømir um, at landskassin fær ikki altíð sínar inntøkur, m.a. verða krøv hjá TAKS ikki altíð renturoknað, ein peningastovnur hevur ikki goldið rentuskatt, og ov stórir frádráttir hava verið givnir fyri kapitaleftirlønir.

Í frágreiðingini verður m.a. víst á, at;

- framvegis verður arbeitt við at økja talið á MVG-eftirlitum og skriva innanhýsis vegleiðingar,

- mvg-eftirstöðurnar ongantíð áður hava verið so stórar sum í 2009. Fleiri heimildir, sum vórðu settar í mvg-lógina í 1995, verða ikki brúktar í tann mun, ætlanin var,
- síðani 2002 hefur Landsgrannskoðanin víst á, at eftirlitið við framleiðsluavgjaldi ikki hefur verið nóg gott. Í seinastu frágreiðing vísti Landsgrannskoðanin á, hvussu eftirstöðan hjá einum ávísium virki slapp at vaksa, men TAKS helt, at krøvini vóru nóg væl tryggjað við pant í ognunum. Ognirnar eru síðani seldar, og landskassin misti alla áognina,
- leiðreglurnar um framleiðslugjald og FAS-afturbering eru skrivaðar, men tørvur er á at arbeiða meira miðvíst við teimum,
- leiðreglur um ferðaavgjald og brennoljuavgjald eru skrivaðar, men ikki lidnar,
- eftirlitið við, og upplýsingar um inngjald til kapitaleftirlønir varð mist, tá skyldan at minka skattskyldugu inntøkuna við eftirlønargjaldinum varð løgd á arbeiðsgevararnar,
- onki eftirlit er við, at avgjaldið verður avroknað til landskassan, tá eftirlønirnar verða goldnar út,
- álíkningin av kapitalvinningsskatti ikki hefur verið røtt. Ein kanning, sum TAKS gjørði í 2008, vísti, at nógv fólk hava ikki givið upp kapitalvinning til skattingar. Hækkingar eru gjørdar árinum 2003 til 2007 fyri tvítals milliónupphæddir,
- Kaupthing Banki hefur ikki goldið rentuskatt til landskassan, hóast rentuskattur er eftirhildin hjá kontueigarunum,
- ætlanirnar at útvega sær hjálparskipanir til eftirlit ikki eru framdar, hóast peningur varð játtaður í 2007.

Í september 2009 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at TAKS á Argjum hevði tvey starvsfólk, sum arbeiddu við innaneftirliti, men síðani tey fóru í onnur störv, hefur ongin verið, sum burturav røkir hesa uppgávu.

TAKS á Argjum hefur eisini havt starvsfólk, sum m.a. skuldu skriva leiðreglur fyri økini at arbeiða eftir. Hesi fólk eru flutt út á økini at arbeiða, og samstundis eru uppgávarnar, sum tey høvdu, eisini fluttar til økini.

Landsstýrismaðurin vísir á, at nýggj leiðsla er á stovninum. Nýggja leiðslan hefur boðað frá, at hon sær tað sum eitt sera týðningarmikið mál, at góðskan í arbeiðinum er á einum høgum støði, og hon hefur sett sær fyri at fáa greiðu á, hvussu innan-eftirlitið skal verða skipað og undir hvørjum leisti.

3.3.2 Tilmæli um grannskoðaraváttan

Landsgrannskoðanin hefur fleiri ferðir mælt til at umhugsa eina skipan, har grannskoðararnir hjá feløgum árliga váttar, at uppperðirnar eru rættar, ið verða latnar TAKS.

Í september 2009 hefur landsstýrismaðurin sagt, at skulu tílíkar váttanir krevjast, kann tað bert verða gjørt við lóg. Landsstýrismaðurin vísir eisini til átekningina hjá privatu grannskoðarunum, har teir váttar, at viðkomandi felag heldur relevanta lóggávu. Í Felagslóggávuni er kravið um grannskoðan strikað, tá talan er um smærri feløg. Landsstýrismaðurin heldur tí, at TAKS eigur at herða eftirlitið við feløgum, sum ikki verða grannskoðað.

3.4 Meirvirðisgjald, innaneftirlit o.a. (LG 2008/220-0522)

Framvegis verður arbeitt við at økja talið á eftirlitum og skriva innanhýsis vegleiðingar.

Fíggjarmálaráðið ætlar í komandi mál- og avrikssáttmálum við TAKS at leggja dent á at styrkja eftirlitsuppgávnar.

Í frágreiðingini í januar 2007 varð umrøtt, at í samráð við stjóran á TAKS hevði Landsgrannskoðanin vitjað økini hjá TAKS saman við umboðum fyri Stýrið fyri at fáa staðfest, um eftirlitsvirksemið fór fram sum ásett, og hvussu tað varð skjálprógað.

Kanningin vísti, at nógvir veikleikar vóru við umsitingini av mvg, m.a. vórðu ásetingarnar í lógini um toll- og skattafyrising, í roknskaparreglugerðini og í starvsfólkahandbókini ikki fylgdar. Eisini vantaði umsýning, og hagtøl vóru ófullfíggað.

Í august 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeitt varð eftir avrikssáttmálanum. Í avrikssáttmálanum, galdandi 2008/2009, er ásett, hvussu nógvar eftirlitsvitjanir skulu verða, og eisini at innanhýsis vegleiðingar, til at greina eftirlitið, skulu verða gjørdar. TAKS hevur greitt landsstýrismanninum frá, at stjórnir fyri skrivstovueindunum gera status fyri mál og avrik hvønn ársfjórðing.

Á fundi í september 2008 boðaði stjórin frá, at frá september 2008 var bygnaðurin við samskiparum broyttur. Leiðslan hevði sett leiðarar við ábyrgd av samlaðu grannskoðanini hjá TAKS og skuldarrøktini fyri alt landið.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at arbeitt verður við at økja um talið á eftirlitum. Nú eru 2½ ár síðani umsitingin av meirvirðisgjaldi varð miðsavnað á TAKS á Hálsi. Starvsfólkini høvdu ongar royndir, men nú sær betur út.

Fíggjarmálaráðið er samt við Landsgrannskoðanina, at meirvirðisgjald er týðandi partur av inntøkum landsins, og at tað tí er umráðandi at hava eitt virkið eftirlit á hesum øki.

Fíggjarmálaráðið ætlar í komandi mál- og avrikssáttmálanum við TAKS at leggja dent á at styrkja eftirlitsuppgávnar, men vil samstundis gera vart við, at tað er leiðslan á TAKS, sum skipar fyri eftirlitinum á toll-, skatta- og avgjaldsøkinum.

3.5 Mvg-eftirstøður (LG 2008/220-0522)

Mvg-eftirstøðurnar hava ongantið áður verið so stórar sum í 2009. Landsgrannskoðanin hevur víst á, at fleiri heimildir, sum vórðu settar í mvg-lógina í 1995, verða ikki brúktar í tann mun, ætlanin var.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at seinni í heyst ella í vetur fer støða at verða tikin til, um meira orka skal setast inn á at fáa mvg-eftirstøðurnar niður, og/ella um effektivari lógarheimildir skulu útvegast til TAKS.

Sambært IK-skipanini (innkrevjingarskipanini) hjá TAKS vóru samlaðu mvg-eftirstøðurnar 30. september 2009 96,1 mió.kr. Eftirstøðurnar hava ikki áður verið so stórar, og eru væl størri enn árinum frammanundan. Sambært deildarleiðaranum er tað m.a. tekin um, at virkini hava verri gjaldføri, og at landskassin tí veitir óbeinleiðis kreditt til virkini.

Onkrar broytingar eru gjördar í mannagongdunum, m.a. varð e-MVG (talgild innlating av MVG-uppgerðum) tikið í brúk í 2007. Nakað uppruðingarárbeði er gjört, men tað er neyvan tað sum ger, at mvg-efirstøðan er vaksin.

Í seinastu ársfrágreiðingum hava vit umrøtt eina kanning, sum varð gjörd í sambandi við at løgtingsgrannskoðararnir høvdu biðið Landsgrannskoðanina lýsa vøksturin í mvg-efirstøðunum. Landsgrannskoðanin kannaði eisini, um nóg mikið varð gjørt fyri at fáa eftirstøðurnar kravdar inn, og í hvønn mun heimildirnar í mvg-lógini (Ll. nr. 136/1992) vóru brúktar, sum skuldu forða fyri, at eftirstøðurnar vaksa.

Í 2006 kannaði Landsgrannskoðanin, um broytingarnar, sum vórðu framdar í mvg-lógini í 1995 (Lm. 174/1994), høvdu havt ta ávirkan, ætlanin var, m.a.:

- at forða fyri kappingaravlagandi virksemini,
- at effektivisera innkrevjingina av eftirstøðum við at stytta avrokningartíðarskeiðið,
- at fáa til vega heimild at krevja trygd, og
- at minka um eftirstøðurnar og tapini av meirvirðisgjaldi við at nokta virkjum at verða mvg-skrásett.

Kanningin vísti, at fleiri heimildir, sum vórðu settar í mvg-lógina í 1995 (§ 23a), vórðu ikki brúktar í tann mun, ætlanin var. Umframt vantandi starvsfólkaorku á Eftirlits- og Innheitingardeildini varð víst á, at KT-skipanirnar vóru ikki nøktandi, at skipað skráseting av ávísingum upplýsingum vantaði, at ov nógv manuelt árbeði kravdist og at skrivligar mannagongdir vantaðu.

Táverandi leiðarin á Eftirlits- og Innheitingardeildina helt tørv vera á at endurskoða og samskipa lógarásetingarnar í § 23a. Hann helt, at ásetingarnar vóru ikki brúktar, m.a. tí:

- at tað, at stytta avgjaldstíðarskeiðið (§ 23a, stk. 1 og 4), forðar ikki fyri, at eftirstøðurnar vaksa. Úrslitið kann samanberast við støðuna við sjálvvirkandi mvg-metingunum,
- at tað hevur ongar ítøkiligar avleiðingar at áleggja virkjum at veita trygd fyri meirvirðisgjaldinum, tá ið virkini framvegis ikki avrokna rættstundis (§ 23a, stk. 7),
- at tað, at áleggja virkjum, ið verða fráboðað til skrásetingar, at veita trygd (§ 23a, stk. 8), og nokta at skráseta nýggj virkir, um tey ikki veita ávísa trygd, hevur ávirkan, hóast hon er avmarkað. Tó kann ásetingin ikki verða brúkt sum ætlað, tí TAKS hevur ikki neyðugu skrásetingarnar um eigarar, limir í nevndum ella stjórn í virkjum, sum áður hava verið skrásettir, og har landskassin hevur krøv, ið ikki vóru nóg væl tryggjað.
- at § 33, stk. 3, í lógini um meirvirðisgjald, um revsing fyri brot á lógina, er ikki knýtt at § 23a, stk. 7. Ongin heimild er at taka av skrásetingar vegna vantandi trygd. Ongin sanktiónsmøguleiki er hjá myndugleikanum, tí talan er ikki um, at skyldur eftir § 23a, stk. 7, yvirhøvur kunnu verða misrøktar (og tá um revsing ræður, eru heldur ongar ásetingar).

Vísandi til viðmerkingarnar frá leiðaranum fyri Eftirlits- og Innheitingardeildini, mælti Landsgrannskoðanin leiðsluni á TAKS og landsstýrismanninum til at taka viðurskiftini til viðgerðar.

Í oktober 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at viðmerkingar hjá fyrrverandi leiðara fóru at verða havdar í huga, tá vegleiðingar og mannagongdir vórðu skrivaðar.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at tá reglurnar eru skrivaðar og settar í verk, fara virkir ikki at standa við fyribilsásettum krøvum, uttan at hava nakað virksemi, og harvið fara mvg-effirstøðurnar ikki at vaksa.

Landsgrannskoðanin helt ikki svarið vera nóg ítøkiligt. Hvørki stjórin ella landsstýrismaðurin høvdu viðgjørt viðmerkingarnar viðvíkjandi teimum grundleggjandi trupulleikunum í mvg-lógini, sum víst varð á í frágreiðingini.

Í september 2009 hevur deildarleiðarin fyri innheitingini víst á, at eftir hansara áskoðan er ásetingin í § 23 a í mvg-lógini nóg góð. Ásetingin er við til at fyribyrgja eftirstøðum, men forðar í sær sjálvum ikki fyri mvg-effirstøðum.

Leiðarin vísti eisini á, at tá avgjald hjá einum virki verður fyribilsásett, tí tað ikki hevur sent inn mvg-uppperð, stendur fyribilsásetingin við, tí TAKS sjáldan fer eftirfylgjandi inn og metir um avgjaldið, so sum ásett er í mvg-lógini § 32, stk. 2.

Í september 2009 segði landsstýrismaðurin m.a. at sambært TAKS á Hálsi, verða nakrar ásetingarnar í mvg-lógini ikki fylgdar tí “tað ikki hevur nakran positivan virkning fyri umsitingina, heldur tvørturímóti”. Eisini verður roynt at krevja trygd fyri rindanini av meirvirðisgjaldi. Fyríbilsásetingarnar út frá metingum verða framvegis fyri tað mesta gjørdar sjálvvirkandi.

Landsstýrismaðurin vísir á, at tá mvg-skipanin varð sett í gildi í 1993, hevði Landsstýrið uppskot um, at TAKS skuldi fáa heimild at steingja fyrítøkur, sum ikki rindaðu landskassanum tað mvg, tær høvdu kravt frá borgarunum vegna landskassan. Hetta uppskot fekk tó ikki politiska undirtøku, og varð ongantíð sett í gildi.

Í 1995 vóru nakrar heimildir, ið skuldu styrkja mvg-innheintanina, settar inn í § 23a í mvg-lógina, men sum tað eisini gongur fram av hesum máli, hava tær ikki havt nóg stóran virknað.

Fíggjarmálaráðið fer at heita á leiðsluna á TAKS um at gera útgreiningar av mvg-effirstøðuni. Seinni í heyst ella í vetur fer støða at verða tikin til, um meira orka skal setast inn á at fáa mvg-effirstøðurnar niður, og/ella um effektivari lógarheimildir skulu útvegast til TAKS.

3.6 Framleiðsluavgjald (LG 2008/220-0522)

Síðani 2002 hevur Landsgrannskoðanin víst á, at eftirlitið við framleiðsluavgjaldi ikki er nóg gott. Vit vístu í seinastu frágreiðing á, hvussu eftirstøðan hjá einum virki slapp at vaksa, men TAKS helt krøvini vera nóg væl tryggjað við panti í ognunum. Ognirnar eru síðani seldar, og landskassin misti alla áogningina.

Í undanfarnum frágreiðingum hevur Landsgrannskoðanin víst á, at eftirlitið við avgjaldi á framleiðslu er ikki nóg væl greinað í roknskaparreglugerðum o.ø. Síðani 2002 hevur TAKS ásannað, at vegleiðingar vóru ikki nøktandi, at tað funnst ikki fullfíggaðar reglur um eftirlit, og at Stýrið skuldi gera meira við at eftirkanna hesi viðurskipti.

Í 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at umsitingin av framleiðslugjaldinum var flutt til Norðurøkið, og í tí sambandi fóru mannagongdir at verða gjørdar.

Í 2008 svaraði landsstýrismaðurin, at onki var gjørt við málið.

Í ársfrágreiðingini 2008 vísti Landsgrannskoðanin á dæmi um fleiri veikleikar, sum vóru við álfkníngini, bókingini og innkrevjingini av framleiðslugjaldi. Landsgrannskoðanin helt ikki, at umsitingin av framleiðslugjaldi var nóg trygg, og vandi var fyri at landskassin fór at missa pening.

Landsgrannskoðanin vísti á hvussu eftirstøðan hjá einum ávísam virki slapp at vaksa, men TAKS helt, at krøvini vóru nóg væl tryggjað við panti í ognunum. Virkið fór á húsagang og ognirnar eru síðani seldar eigaranum av 1. veðrætti fyri 1.000 kr. TAKS hevði fráboðað krøv á tilsamans 3 mill. kr. til konkursbúgvíð, í hesum var framleiðslugjald, mvg, skattur og rentur. Allir veðrættir og úttøkur, sum ikki fingur fulnað á tvingsilssøluni vóru strikaðir úr tingbókini, og landskassin misti alla áognina.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at tað nú er greitt uppbyti millum økini. Norðurøki umsitur skattir, Miðøki umsitur avgjald og Suðurøki umsitur stuðlar og grunnar. Tað merkir, at framleiðslugjald umsitingarlíga nú hoyra undir Miðøkið.

Landsstýrismaðurin sigur eisini, at leiðreglur eru skrivaðar, og at arbeið verður eftir teimum. Harvið skuldu tær støður, sum Landsgrannskoðanin hevur víst á, ikki komið fyri í framtíðini.

Leiðreglurnar um umsiting av framleiðslugjaldi eru skrivaðar við tilvísing til LI. nr. 19/2002 um avgjald av framleiðslu og innflutningi. Landsgrannskoðanin hevur víst á, at leiðreglurnar geva TAKS størri heimildir enn lógin heimilar og hevur mælt til, at leiðreglurnar verða góðkendrar av leiðsluni, áðrenn tær verða settar í gildi.

3.7 Ferðaavgjald (LG 2008/220-0522)

Í undanfarnum frágreiðingum hevur Landsgrannskoðanin m.a. víst á, at eftirlitið við ferðaavgjaldinum er ikki nóg væl greinað í roknskaparreglugerðini e.ø.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at TAKS var farið undir at endurskoða alla roknskaparreglugerðina og at fáa reglur fyri umsitingina á øllum lógarøkinum í hana. Sambært landsstýrismanninum skuldu reglurnar fyri ferðaavgjald verið við í verkætlanini fyri 2008.

Í august 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at mannagongdir at umsita ferðaavgjald vóru ikki tiknar við í avrikssáttmálan við TAKS í hesum umfari. Mannagongdir at umsita ferðaavgjald fara at verða tiknar við í einum komandi sáttmála, og tá verða allar viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini tiknar við í arbeiðið.

Í september 2009 hevur stjórin á TAKS á Hálsi greitt frá, at umsitingin av Ferðaavgjald verður greinað í leiðreglum nú í heyst (2009).

3.8 Brennioljuavgjald (LG 2008/220-0522)

Landsgrannskoðanin heldur tað vera óheppið, at so nógv ár skulu ganga, áðrenn stig verða tikin til at kanna, um skrásetingarnar eru rættar.

Í undanfarnum ársfrágreiðingum kunnaði Landsgrannskoðanin um grannskoðanina av brennioljuavgjaldi. Vit høvdu nakrar viðmerkingar og nøkur tilmæli um endurrindan til gistingarhús.

Landsgrannskoðanin hefur, fyrstu ferð í 1997, víst á, at nøkur gistihús við matstovu, sum hava søkt um at fáa endurrindað oljugjald, bert hava fingið lutvíst endurgjald. Endurgjaldið er fyri tann partin, sum viðvíkur gistingarhúsvirkseminum og ikki fyri tann partin, sum viðvíkur matstovuvirkseminum. Henda avmarkan tykist ikki vera í tráð við lógina og kunngerðina nr 23/2003. Vit fingið ongantíð nakað svar og reistu tí málið av nýggjum í oktober 2007.

Í september 2009 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at leiðreglurnar eru ikki lidnar. Í mál- og avrikssáttmálanum er ásett, at mvg-deildin skal gjøgnumganga skrásetingina av virkjum, sum standa til at fáa endurrindað oljuavgjald, fyri at vita, um tey eru rætt skrásett. TAKS er í ferð við at rætta skrásetingarnar í Vinnuskránni.

3.9 Vegskattur (LG 2008/220-0522)

Í fleiri ár hefur Landsgrannskoðanin víst á, at soleiðis sum LI. nr. 38/1982 um vektgjald á motorakførum v.m. er orðað, er ivasamt, um hon heimilar, at líkvognar og prutl ikki rinda vegskatt.

Í august 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at nýggj lóg um avgjöld við skráseting av motorakførum kom í gildi 1. juni 2008, LI. nr. 33/2008, og samstundis varð gamla lógin sett úr gildi. Í § 1 í nýggju lógini er ásett, at lógin er galdandi fyri motorakfør, ið eru skrásetingargjaldskyldug eftir ferðslulógini, tó undantikið prutl. Í §§ 7, nr. 2, og 9, nr. 2, er ásett, at líkvognar rinda ikki virðis- og CO2-avgjald. Sambært nýggju lógini rinda líkvognar tó burturbeiningargjald á 5.000 kr.

Landsstýrismaðurin greiddi eisini frá, at ætlanin var at broyta lógina um vektgjald soleiðis, at ein partur av vektgjaldinum verður lagt um til umhvørvisgjald. Í hesum sambandi verða heimildirnar at frítaka líkvognar fyri vektgjald viðgjørðar.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at uppskot til neyðugar broytingar í lógini um vegskatt (vektgjald) eru gjørðar, soleiðis at lógin heimilar líkvognum og prutlum at verða frítikin fyri vegskatt.

3.10 Stuðul til dupult húsarhald og ferðaútreiðslur (LG. 2008/203-0212)

Leiðreglur um stuðul til dupult húsarhald og stuðul til ferðaútreiðslur eru skrivaðar og settar í verk í 2008. Stjórin á TAKS hefur eftirsíðan kunnað um, at eisini eftirlitsmannagongdirnar eru settar í verk.

Í sambandi við grannskoðan av stuðli til dupult húsarhald og stuðli til ferðaútreiðslur, hefur Landsgrannskoðanin í mai 2009 vitjað TAKS á Tvøroyri, fyri at kunna okkum um umsitingina, nú leiðreglur eru skrivaðar og settar í verk.

Niðanfyrri hava vit tikið samanum gongdina:

Í august 2007 var Landsgrannskoðanin á Tvøroyri og kannaði, í hvønn mun TAKS hevði byrgt upp fyri vandunum fyri feilum, sum vit høvdu víst á í frágreiðingini til landsstýrismannin. Úrslitið av vitjanini vísti, at ásetingarnar í lógunum og kunngerðunum vórðu ikki fylgdar, tí at kunngerðin var ógreið. Ongar mannagongdir vóru, og málsviðgerðarskjalið tryggjaði ikki, at ásetingarnar í kunngerðini vórðu fylgdar. Í juli 2008 reistu vit aftur málið og spurdu, hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevði.

Í august 2008 svaraði landsstýrismaðurin, at á heysti 2008 skuldu mannagongdirnar verið ásettar í “Reglugerð fyri stuðul til ferðaútreiðslur og dupult húsarhald”.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um at:

1. TAKS fer í reglugerðum at gera mannagongdir fyri eftirliti við, at samsvar er ímillum útgoldnan stuðul og skrásettar umsóknir,
2. TAKS, sum útgangsstøði, tekur dagatalið, sum umsøkjari gevur upp, til eftirtektar, um tað er rímligt, ella frágreiðingin um dagatalið er nøktandi. Ætlanin er at seta í verk eftirlit (kontrollir) í edv skipanina at eygleiða, um nakar fær stuðul fyri meira enn eitt vanligt ár. Í teimum førum verður útgjaldið steðgað og kannað gjøllari,
3. TAKS tekur undir við at orða spurningin um endurgjald øðrvísi á umsóknarblaðnum, soleiðis at umsøkjari vátta, at hann fær ikki endurgjald á annan hátt. TAKS heldur tað vera at leggja óneyðugar byrðar á arbeiðsgevaran, um hann á hvørjum umsóknarblað skal vátta, at viðkomandi ikki fær endurgjald á annan hátt,
4. Umsóknarblaðið verður broytt, soleiðis at útleigari og umsøkjari vátta, at teir lúka treytirnar og geva rættar upplýsingar um kostnaðin av leigu og um umsøkjari fær ókeypis kost.

Nýggjar leiðreglur settar í verk

Í oktober 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at nú vóru leiðreglur um ferðastuðul, dupult húsarhald og rentustuðul gjørdar.

Í mars 2009 vóru vit á TAKS á Tvøroyri, fyri at kunna okkum um nýggju leiðreglurnar, umsóknarbløðini, eftirlitini og um broyttu kunngerðirnar.

Landsgrannskoðanin heldur, at málgongdin, sum hevur við umsóknarblaðið og málsviðgerðarskjalið at gera, tykist vera góð. Mannagongdin áleggur málsviðgeranum at taka støðu til, um treytirnar fyri stuðli eru uppfylltar, men tryggjar ikki, at útgjaldið er rætt.

Í leiðreglunum eru ásettar mannagongdir fyri at góðkenna, fyri eftirliti og fyri avstemman. Leiðreglurnar hava tó stórt sæð ikki havt við sær, at eftirlitini við útgjaldunum verður framd. Niðanfyri hava vit gjøgnumgingið mannagongdirnar og gjørt viðmerkingar, eisini við atlitum at talmerktu viðmerkingunum frammanfyri.

ad. 1) Í reglugerðini um stuðul til dupult húsarhald og til ferðastuðul er ásett, at regluligt eftirlit skal vera – minst einaferð um ársfjórðingin – við, um samsvar er millum talið á útgjaldingum og talið á skrásettum umsóknum í Floru (elektronisku journalini).

Á vitjanini á Tvøroyri kundu vit staðfesta, at eftirlitið ikki var sett í verk. Í oktober 2009 hevur stjórin á TAKS kunnað um, at eftirlitið nú er sett í verk.

Tá goldið verður út hvørt fríggjakvøld, verða listar skrivaðir út, sum vísa útgjöld av stuðli til dupult húsarhald størri enn kr. 5.000, og útgjöld av ferðastuðli størri enn kr. 10.000. Listarnir verða kannaðir, undirskrivaðir og goymdir. Í teimum førum, har stuðulin er hægri enn nevndu upphæddirnar, er talan um skattgjald-

arar, sum hava søkt um stuðul fyri fleiri farin tíðarskeið. Vit hava sæð listarnar, men vit hava ikki kannað teir.

- ad. 2) Ætlanin at seta í verk eftirlit í edv skipanina, fyri at eygleiða um nakar fær stuðul fyri meira enn eitt vanligt ár, varð ikki sett í verk, og heldur ikki nakrar ásetingar í leiðreglunum. Í oktober 2009 hevur stjórin á TAKS kunnað um, at eftirlitið verður ikki sett í verk, tí aðrar mannagongdir tryggjað, at stuðul verður ikki veittur fyri meira enn eitt vanligt ár.
- ad. 3) Á nýggja umsóknarblaðnum váttar umsøkjarin, at hann ikki fær endurgjald á annan hátt. Ásetingin er sett í verk.
- ad. 4) Umsóknarblaðið er broytt soleiðis, at umsøkjarin váttar, at hann ikki fær endurgjald á annan hátt, og at hann lýkur treytirnar fyri útgjaldi. Útleigarin váttar, at umsøkjarin leigar frá honum, men váttar ikki leiguupphæddina. Í juni 2009 kunnaði TAKS á Tvøroyri um, at umsóknirnar verða sendar TAKS í Klaksvík, sum kann gera materielt eftirlit.

Eftirlit við minstaupphæddum

Í leiðreglunum eru mannagongdir, hvussu minstaupphæddin fyri stuðli til dupult húsarhald skal verða umsitin. Tað er ásett í leiðreglunum, at útleigarin skal vátta, hvussu stór húsaleigan er, og um umsøkjarin fær frían kost.

Hóast ásetingina, er tað framvegis so, at málsviðgerin ikki tekur atlit at minstuupphæddini. Útleigarin váttar einans á umsóknarblaðnum, at umsøkjarin leigar frá honum.

Góðkenning sambært leiðreglunum

Sambært leiðreglunum skal ein umsókn, góðkend av málsviðgera, verða latin stjóra/varastjóra, ið við stakroyndum góðkennir útgjaldingina. Stakroyndirnar skulu skjálprógvast. Sambært stjóranum á TAKS er henda mannagongd sett í verk.

Eftirlitslistar, sum Gjaldstovan fær úr telduskipanum

Í undanfarnum frágreiðingum hava vit kunnað um, at Gjaldstovan hevur mánaðarlistar yvir útgoldnan ferðastuðul og stuðul til dupult húsarhald fyri hvønn peningastovn sær. Á listunum sæst, hvør fær goldið út ferðastuðul, hvat p-tal, upphædd, og peningastovnskontunummar. Landsgrannskoðanin vísti á, at hesir listar kundu verið eitt amboð hjá TAKS.

Stjórin á TAKS kunnaði um, at tey fóru at seta seg í samband við Gjaldstovuna, so listarnir komu til TAKS einaferð um mánaðin, og at eitt fólk, saman við leiðaranum, kom at hava ábyrgd av, at listarnir vóru rættir. Við hesum verður eftirlit við, um rætti persónur fær røttu upphæddina.

Í juli 2009 hevði stjórin TAKS á Tvøroyri viðmerkingar um, at TAKS hevur tikið støðu til dagatalið (t.v.s. hvussu nógvar dagar umsøkjari kann fáa stuðul fyri í einum álmanakkaárið) og loyvur stuðul upp til 220 dagar árliga, uttan at arbeiðsgevarin skal vátta dagatalið. Dagatal yvir 220 dagar krevur gjøllari frágreiðing.

Stjórin á TAKS á Tvøroyri kunnaði eisini um, at bæði málsviðgerar og stjórar hava fingið atgongd at taka listar yvir útgoldnan stuðul úr leiðslukunningarskipanini. Listarnir verða goymdir, og átti tað at tryggja, at starvsfólk ikki flyta pening til sín sjálvs. Eisini hevur TAKS á Tvøroyri kunnað um, at tað ber til dag fyri dag, viku fyri viku og mánað

fyrí mánað at taka yvirlit út yvir málsviðgerðarskjøl fyrí at vita, um samsvar er millum skjølíni og útgjöldíni í bókhaldsskipaníni. Landsgrannskoðanin heldur, at tørvur er á at taka støðu til, um samanberingar skulu verða gjørðar, nær og hvussu ofta.

Stjórin á TAKS á Tvøroyri sigur at atgongdirnar (heimildir) til KT-skiparnirnar eru nú dagførðar, og arbeitt verður við at rætta og at dagføra leiðreglurnar.

3.11 Stuðul til rentuútreiðslur av lánum (LG 2008/203-0224)

26. september 2009 hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum lagt uppskot fyrí Løgtingið, Lm. nr. 29/2009, um broyting í Ll. nr. 148/1996 um stuðul til rentuútreiðslur av lánum. Endamálið við broytingini er m.a. at rætta upp á bygnaðarligar trupulleikar og at steðga stóra útreiðsluvøkstrinum.

Í ársfrágreiðingini januar 2007 kunnaði Landsgrannskoðanin um grannskoðanina av stuðli til rentuútreiðslur. Vit høvdu nakrar viðmerkingar og nøkur tilmæli.

Í august 2007 vóru vit í á TAKS á Tvøroyri og kannaðu, í hvønn mun TAKS hevði byrgt upp fyrí feilmøguleikunum, sum vit høvdu víst á í frágreiðingini til landsstýrismannin.

Vit staðfestu, at framvegis var:

- kunngerðin ikki dagförd,
- ásetingin í kunngerðini um at avmarka stuðulstíðarskeiðið ikki fylgd,
- móguleiki fyrí at fáa rentustuðul í óavmarkaða tíð,
- móguleiki fyrí at fáa rentustuðul uttan at gjalda rentur,
- avmarkan í stuðulsupphæddini,
- ongin manngongd um innaneftirlit, málsviðgerð ella avstemman/eftirlit,
- spurningurin, um endamálið við stuðlinum var rokkið, ikki viðgjørður.

Í oktober 2007 sendu vit landsstýrismanninum eina frágreiðing til kunningar og viðmerkingar. Vit fingtu onki svar.

Í august 2008 greiddi landsstýrismaðurin frá, at rentustuðulslóggávan hevði verið politiskt viðgjørð í fleiri ár, uttan at tað hevði eydnast at fingið semju um ábót á skipanina.

Í skrivi sínum í august 2008, tók landsstýrismaðurin ikki beinleiðis støðu til teir feilmøguleikarnar, sum Landsgrannskoðanin hevði víst á í frágreiðingini, men endurgav viðmerkingar frá TAKS.

Niðanfyri verður tikið samanum okkara viðmerkingar í seinastu frágreiðing og svarini frá landsstýrismanninum.

Kunngerð um rentustuðul

Landsgrannskoðanin heldur tað ikki vera rætt framhaldandi at síggja burtur frá ásetingini í kunngerðini um at avmarka stuðulstíðarskeiðið.

Í august 2008 greiddi landsstýrismaðurin frá, at tað var onki endamál, at biðja um upplýsingar um afturgjaldstíð, tá til bar at hava annuitetslán, lán við avdráttarskára o.a.

Rentustuðul í óavmarkaða tíð

Í august 2008 vísti landsstýrismaðurin á, at til bar at fáa rentustuðul í óavmarkaða tíð, um lántakarinn rindaði renturnar. Lógin heimilaði ikki avmarkan av tíðarskeiðnum.

Rentustuðul uttan at gjalda rentur

Stuðulin verður sjálvvirkandi steðgaður, um saldan á lánunum hækkar. Lántakarinn má tá søkja av nýggjum um rentustuðul.

Ætlar lántakarinn, í samráð við peningastovnin, onki at gjalda t.d. í 5 ár, ber til at hækka lánið við rentutíðringunum, og fáa rentustuðul hvønn mánað uttan at gjalda nakað.

Í august 2008 vísti landsstýrismaðurin á, at tað kundu verða nógvar umstøður í lív-inum, sum gjørdu, at ein borgari ikki fekk goldið rentur og/ella avdráttir, og tí gjørði avtalu við peningastovn. TAKS helt ikki, at rentustuðulslógin skuldi forða fyrri, at tað skuldi bera til at gera slíkar loysnir.

Avmarkan í stuðulsupphæddini

Í ársfrágreiðingini januar 2007 vístu vit á, at fleiri fingur ikki fullan rentustuðul, tí tey ikki høvdu søkt um hækkaðan stuðul. Samanlagt um 1,2 mió.kr.

TAKS er samt við Landsgrannskoðanini, at lítil meining er í at hava eitt rentuhámark 60.000 kr. tá einasta treyt at fáa játta hækkaðan stuðul er, at rentuútreiðslan er hægri enn 60.000 kr.

TAKS boðar nú á heimasíðu sínari frá, nær umsóknarfrestin er, og peningastovnarnir gera tað sama.

Mannagongdir um innaneftirlit, málsviðgerð og avstemman/eftirlit

Vit vístu á, at ongar mannagongdir vóru, og at málsviðgerðarskjalið ikki tryggjaði rættleikan av málsviðgerðini.

Í oktober 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at leiðreglur vóru gjørdar fyrri rentu-stuðul og at umsóknarbløð og málsviðgerðarskjøl vóru gjørd og kunngerðin var dagförd.

Er endamálið við stuðlinum rokkið

Við LI. nr. 148/1996 um "stuðul til rentuútreiðslur av lánunum" varð rentufrádráttarskipanin í skattinum lögð um til eina stuðulsskipan.

Landsgrannskoðanin hevur í frágreiðingum seinastu árin sett spurningin, um endamálið við stuðlinum er rokkið.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at í viðmerkingunum til lógaruppskotið stendur m.a.:

"at rentufrádrátturin hevur leingi verið nýttur sum ein óbeinleiðis stuðul til sethúsabygging. Í 80-árunum vóru nógvar og stór lán veitt til nógvar ymisk endamál, t.d. keyp av fleiri húsum, bilum, summarhúsum, uttanlandsferðir og aðra privatnýtslu. Landsstýrið ynskti ikki at stuðla hesari nýtslu skattliga og legði tí uppskot fyrri Løgtingið í 1990 um at taka av rentufrádráttin fyrri øll lán uttan sethúsálán, lestrarlán og lán til innfrían av veðhaldi."

Spurdur, hvat er hent í málinum, hevur landsstýrismaðurin í juni 2008 svarað:

“Landsstýrismaðurin og Landsstýrið eru samd við Landsgrannskoðanina um, at rentustuðulsskipanin, sum er vorðin ein alsamt vaksandi figgjjarlig byrða hjá landskassa og kommunum, eigur at verða endurskoðað.

Landsstýrismaðurin og Landsstýrið fara helst í sambandi við figgjjarlógararbeiðið fyri 2009 at gera eina roynd at finna eina loysn, sum hevur breiða politiska semju, og har neyðugu atlitini verða tikin fyri figgjjarligu bindingunum, sethúsaeygarar hava langt fram í tíðina, so ikki beinini verða skrykt undan teimum.”

Vitjan hjá TAKS á Tvøroyri í mai 2009

Í mai 2009 hava vit kunnað okkum um leiðreglurnar og málsviðgerðarskjalið. Landsgrannskoðanin heldur, at mannagongdin við málsviðgerðarskjalinum er góð, tí tað fær málsviðgeran at taka atlit at rættleikanum í umsóknini.

TAKS á Tvøroyri hevur fleiri týðandi óskrivaðar mannagongdir, sum ikki eru lýstar í leiðreglunum, m.a. at kanna upplýsingar um eigaraviðurskipti og matrikul nummar.

Í leiðreglunum er eisini ásett, at tá ið sjálvvirkandi avstemmanir verða gjørdar millum rentustuðulsskipanina og GB-skipanina, verður boðað frá muni við at automatiskt e-mail verður sent til innaneftirlitið. Hesa áseting kennir TAKS á Tvøroyri ikki.

Ikki allir eftirlitslistar, sum eru nevndir í leiðreglunum, finnast, og aðrir eru, sum ikki eru nevndir. Sum heild verður eftirlit framt í sambandi við góðkenning av umsókn um rentustuðul, ongar reglur eru ásettar um eftirlit við um lánini eru brúkt til góðkenda endamálið.

Stjórin á TAKS á Tvøroyri sigur, at atgongdirnar til KT-skipanirnar eru dagfórdar, heimasíðan og umsóknarbløðini eru dagfórd, og arbeitt verður við at dagføra leiðreglurnar.

Í oktober 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at sambært stjóranum á TAKS á Tvøroyri, eru eftirlitsmannagongdirnar settar í verk, og leiðreglurnar verða dagfórdar sum skjótast.

Eisini hevur stjórin á TAKS kunnað um, at sambært mál- og avrikssáttmálanum skulu 80 eftirlit verða gjørd fyri at kanna, hvat lánini eru brúkt til. Higartil í ár eru 66 eftirlit gjørd, og tey eru skjalfest í journalskipanini.

Broyting til løgtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur

Í oktober 2009 kunnaði landsstýrismaðurin um eitt uppskot, sum liggur í Løgtinginum, løgtingsmál nr. 29/2009: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur.

Tað sum í høvuðsheitum liggur í uppskotinum í mun til verandi lóg er:

1. Rentustuðul verður ikki veittur til provisjón og líknandi gjøld í sambandi við stovnan og umlegging av lánnum.
2. Rentustuðulin verður í mesta lagi ávíst prosent av kr. 150.000 fyri hvørt árið.
3. Stuðul verður bert veittur fyri matrikul nummarið har bústaðurin er. Eigur viðkomandi fleiri bústaðir verður stuðul bert veittur fyri lán til høvuðsbústaðin.
4. Stuðul verður ikki veittur til grundstykki.

Tað hevur við sær, at skipanin við hækkaðum rentustuðli fellur burtur, og at stuðulsloftið verður kr. 150.000.

Eftir nýggja uppskotinum verður ikki latin stuðul til umlegging av lánum, so sum provisjónir og onnur gjöld í sambandi við umleggingina.

Tað verður tí dýrari fyri borgaran at útseta lámsgjöld, tí stuðul verður ikki latin til útreiðslurnar av umleggingini.

Broytingarnar fara ikki at forða fyri, at persónar kunnu fáa rentustuðul í óavmarkaða tíð (dømi skáðalán). Hesum spurningi fer at verða arbeitt víðari við.

3.12 FAS-afturbering (LG 2008/220-0522)

Leiðreglurnar um FAS-afturbering eru skrivaðar, men Landsgrannskoðanin heldur tørv vera á at arbeiða meira miðvíst við teimum, og hevur mælt til at reglurnar verða góðkendar av leiðsluni, áðrenn tær verða settar í gildi.

Í ársfrágreiðingum seinastu árin hevur Landsgrannskoðanin víst á, at ásetingar í roknskaparreglugerðini, í leiðbeiningini á umsóknarblaðnum um fyribils p-tal og í reglugerðini frá Stýrinum vórðu ikki fylgdar.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ætlanin var at broyta roknskaparreglugerðina, so hon var í samsvari við umsitingina. TAKS var farið undir at gera nýggja vegleiðing fyri málsviðgerðina, og eitt fólk var sett í starv.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at mannagongdin at umsita FAS-afturbering er tikin við í avrikssáttmálanum millum TAKS og Fíggjarmálaráðið, sum er galdandi frá fyrsta ársfjórðingi 2008 til fyrsta ársfjórðing 2009, og at allar viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini verða tiknar við í hetta arbeiði.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at leiðslan á TAKS er í gongd við at styrkja eftirlitið við FAS-afturberingini, og vísir til eina frágreiðing frá varastjórnum fyri Norðurøki.

Varastjórinn sigur m.a., at ætlanin er fyri 1. apríl 2010 at vitja øll reiðarí, og samstundis verður skrivað út til øll verandi reiðarí. Landsstýrismaðurin læt Landsgrannskoðanini avrit av leiðreglunum um FAS-afturbering.

Landsgrannskoðanin heldur, at leiðreglurnar eru ógreiðar og ikki nóg væl orðaðar.

Landsgrannskoðanin vil eisini mæla til at leiðreglurnar, áðrenn tær verða settar í gildi, verða góðkendar av leiðsluni.

3.13 Lønarhæddaravgjald (GL 2008/220-0522)

Í frágreiðingunum í 2007 og 2008 greiddi Landsgrannskoðanin frá grannskoðanini av mannagongdum og innaneftirliti viðvíkjandi umsiting av lønarhæddaravgjaldi. Vit mæltu til at dagføra lógina.

Í september 2009 hevur Landsstýrismaðurin kunnað um, at 28. apríl 2009 varð lógin broytt, og nøvnini á grunnum, sum eru undantíknir at gjalda meirvirðisgjald, eru greinaðir.

Landsgrannskoðanin mælti eisini til at seta í verk eitt virkið innaneftirlit, sum m.a. skal tryggja:

- eina fullfíggaða skráseting,
- at øll, sum skulu gjalda lønarhæddaravgjald, gjalda røttu upphædd,
- at virkir, sum lata roknskap inn ov seint, eisini fáa eina endaliga uppgerð, og at hædd verður tikin fyri møguligum rættingum av inntøkum og lønum í “gomlum árum”.

Í mai 2008 boðaði stjórin á TAKS frá, at sambært mál- og avrikssáttmálanum 2008/09 skuldi roknskaparreglugerðin verða dagførd, so m.a. mannagongdir vórðu gjørdar fyri umsiting av lønarhæddaravgjaldi.

Í september 2009 kunnaði landsstýrismaðurin um, at innaneftirlit ikki er sett í verk og at leiðreglur fyri lønarhæddaravgjald verða væntandi lidnar í ár. Ávístur feilur er rættaður. Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um at fíggarvirksemið verður greinað í leiðreglum. Friir ágóðar verða tiknir við í uppgerðina, um TAKS hevur hesar upplýsingar.

3.14 Avgjald av kapitaleftirlønnum (LG 2008/220-0522)

Eftirlitið við, og upplýsingar um inngjald til kapitaleftirlønir varð mist, tá skyldan at minka skattskyldugu inntøkuna við eftirlønargjaldinum varð lögð á arbeiðsgevararnar. Onki eftirlit er við, at avgjaldið verður avroknað til landskassan, tá eftirlønirnar verða goldnar út.

Í mai 2007 sendi Landsgrannskoðanin TAKS eitt upprit, har vit settu nakrar spurningar og bóðu um fund við leiðsluna á stovninum um grannskoðan av kapitaleftirlønnum. Landsgrannskoðanin fekk ongantíð fund við TAKS um grannskoðanina. Ongin á TAKS vildi kennast við ábyrgd av økinum.

Í august 2008 svaraði landsstýrismaðurin í fíggaráttmálum, at hann harmaðist, at skriv ikki blivu svarað, og hann kunnaði um, at leiðslan á TAKS hevði lovað at tryggja hesi viðurskifti í framtíðini. Eisini segði landsstýrismaðurin, at TAKS als ikki var nøgt við sín leiklut og vísti á, hvussu trupult tað hevði verið at havt nakað eftirlit.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at TAKS hevði mælt til at áleggja peningastovnum og tryggingarfeløgum at lata kontuupplýsingar inn talgilt. Fyrstu ferð upplýsingar vórðu latnar inn talgilt, var til sjálvuppgávuna fyri 2008.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at rentutryggingarlógin er helst tann mest kompleks parturin av føroyska skattarættinum, og at lógin er mestsum skrivað av eftir donsku lógini, sum var í gildi í 1971, men sum danir skiftu út við “Pensionsbeskatningsloven” stutt eftir.

Skiftandi samgongur hava havt ætlanir um at bøta um rentutryggingarlógina, men uppgávan hevur ikki verið raðfest. Ein arbeiðsbólkur hevur nú gjørt upplegg til eina heilt nýggja lóg, sum vónandi kann verða lögð fyri Løgtingið í hesari tingsetuni. Arbeiðið at gera lógaruppskotið verður samskipað við arbeiðinum við eftirlønini.

Landsstýrismaðurin ætlar eisini at skipa fyri fundi við m.a. felagið hjá løggildu grannskoðarunum um spurningin at fáa grannskoðaraváttan fyri, at avgjaldið er rætt avroknað.

3.14.1 Frágreiðing frá TAKS

Landsstýrismaðurin vísir í september 2009 til eina frágreiðing frá TAKS, har TAKS í Klaksvík vísir á, at eftirlitið við og upplýsingar um inngjald á kapitaleftirløn varð mist, tá ið arbeiðsgevararnir fingur álagt at minka skattskyldugu inntøkuna við eftirlønargjaldinum. Eisini sigur TAKS á Argjum, at onki eftirlit er við, at avgjald verður avroknað til landskassan, tá eftirlønir verða goldnar út.

TAKS á Argjum sigur eisini, at ferð eftir ferð verður ásannað, at rentutryggingarlógin ikki er dagførd. Flestu borgarar, ið eru í føstum starvi, hava sáttmálabundnar eftirlønir, og harafturat hava nógv fólk aðrar eftirlønarskipanir bæði í bankum og í tryggingarfeløgum. Fakbólkar m.a. í heilsuverkinum gjalda til danskar eftirlønarskipanir við frádráttarrætti í Føroyum. Tær upplýsingarnar hevir TAKS ongan móguleika fyri at samankoyra við inngjald í Føroyum.

TAKS hevur roynt at bøta um umsitingina, og til skattaárið 2008 vórðu upplýsingarnar um eftirlønarviðurskifti hjá skattaborgarunum automatiseraðar. Tað hevur havt við sær, at ikki er neyðugt longur hjá borgarum at senda inn upplýsingar um inngjald til eftirlønarskipanir, tí tær verða roknaðar sjálvvirkandi í framskundaðu skattauppgerðini.

Síðani TAKS fekk upplýsingar frá peningastovnunum og tryggingarfeløgum, hevur stovnurin staðfest, at fólk hava goldið inn á eftirlønir og uttan heimild drigið frá í skattskyldugu inntøkuni. Tað er steðgað í 2008, og mong fólk eru komin í tað støðu, at tey hava goldið ov nógv inn til eftirlønarskipanir. Tey kunnu ikki fáa peningin útaftur uttan at rinda avgjald á 55%, sum rentutryggingarlógin ásetur.

TAKS hevur onki eftirlit við, um rætt avgjald verður goldið landskassanum, tá eftirlønir koma til útgjaldingar. Fyrr góðkendi TAKS allar avtalur um eftirlønir, men síðani tað varð slept, eru gjørðar eitt ótal av avtalum um eftirlønir. Dømi eru um, at peningastovnur hevur rindað “ov stórt inngjald á eftirlønarkontu” út til fólk, uttan at rinda avgjald til landskassan. Talan er um nógv útgjald uttan heimild.

Í uppritinum 10. september 2009 frá TAKS á Argjum, skjýtur stovnurin upp, at lógarbroyting verður gjørð, fyri at rudda upp í óskilinum, og greiðir samstundis frá, at TAKS arbeiðir miðvíst við uppgávuni “eftirløn”.

3.15 Kapitalvinningskattur (LG 2008/220-0521)

Álíkningin av kapitalvinningskatti hevur ikki verið røtt. Ein umfatandi kanning sum TAKS gjørði í 2008 vísti, at nógv fólk hava ikki givið upp kapitalvinning. Hækkingar eru gjørðar árinum 2003 til 2007 fyri tvítals milliónupphæddir.

Kaupthing Banki hevur ikki goldið rentuskatt til landskassan, hóast rentuskattur er eftirhildin hjá kontueigarunum. Enn hevur TAKS onki gjørt fyri at krevja rentuskattin inn.

Landsgrannskoðanin hevur kunnað seg um mannagongdir og innaneftirlit í sambandi við álíkningina av kapitalvinningskatti og rentuskatti. Vit hava kunnað okkum um innaneftirlit, mannagongdir og raðfestingar hjá leiðsluni, í sambandi við álíkning, og

hvussu leiðslan hefur eftirlit við skattingini. Vit hava ikki tikið støðu til lógargrundarlagið.

Grannskoðanin byggir á samrøður um innanhýsis mannagongdir og innaneftirlit, t.v.s. hvussu TAKS tryggjar sær, at kapitalvinningskattur verður rætt avroknaður til landskassan. Landsgrannskoðanin hefur í 2009 vitjað TAKS í Saltangará, á Hálsi og á Argjum. Í einum notati, sum vit hava sent stjóranum á TAKS og Fíggjarmálaráðnum, hava vit greitt frá samrøðunum við starvsfólk og stjóran á TAKS.

Niðurstøðan av kanningini er, at automatiseringar av upplýsingum, sum skulu latast TAKS, hava bøtt um tilgongdina til upplýsingarnar. Tó eru framvegis fleiri veikleikar í umsitingini m.a. við funktiónsskilnaði, vantandi innanhýsis eftirliti og skrivligum mannagongdum.

Í einum notati, sum vit hava sent stjóranum á TAKS, hava vit víst á:

- at roknskaparreglugerðin hjá TAKS, sum m.a. vísir ábyrgdar- og heimildarbýti, er ikki røtt, og at onki verður gjørt við reglugerðina í løtuni,
- at arbeiðið, við at seta í verk innaneftirlit á TAKS, liggur stilt,
- at ongar skrivligar reglur ella mannagongdir eru ásettar viðvíkjandi avrokning av vinningsbýtisskatti,
- at ongar skrivligar reglur ella mannagongdir eru ásettar viðvíkjandi avrokning av rentuskatti,
- at ongar skrivligar reglur ella mannagongdir eru gjørdar um at álíkna kapitalvinningskatt. M.a. er ofta ósemja millum TAKS og grannskoðarar, hvussu kapitalvinningur skal verða gjørdur upp,
- at onki skipað eftirlit er við álíkningini av kapitalvinningi. TAKS hefur í serligari kanning staðfest stórar feilir í álíkningini árinum 2003-2007. Feilirnar hava havt við sær, at tvítals milliónaupphæddir verða kravdar inn í 2009,
- at stórir partur av borgarunum, sum hava havt kapitalvinning seinastu árinum (2003-2007), hava ikki givið rættan kapitalvinning upp á sjálvuppgávunum,
- at TAKS hefur ikki roknað rentu av ov seint goldnum vinningsbýtisskatti. Tó er TAKS farið undir at rokna rentu, síðani vit reistu spurningin í februar 2009.
- at sambært TAKS verður bert renturoknað, so hvørt sum komið verður fram á, at ov seint er goldið,
- at TAKS hefur kannað kapitalvinning í sambandi við keyp og sølu av virðisbrøvum í føroyskum peningastovnum, tó ikki í Kaupthing Banka,
- at peningastovnarnir verða ikki kravdir at rinda rentu av ov seint goldnum rentuskatti. Dømi er um at peningastovnur bókar skattin við valør aftur í tíð upp til nakrar mánaðir. Tó hefur TAKS, síðani Landsgrannskoðanin reisti spurningin, einaferð kravt peningastovn eftir rentu,
- at hóast stjórin á TAKS í 2004 segði, at TAKS síðani 2001 hevði havt mannagongdir sum tryggjaðu, at renta varð roknað, vórðu krøv ikki goldin til tíðina, so hava mannagongdirnar ikki verið fylgdar,
- at mannagongdirnar, tá ið gjaldkomudagar verða skrásettir, eru ikki einsháttaðar,
- at stýringin av atgongdunum til KT-skipanirnar er ikki nóg góð, og eftirlitið við atgongdunum er ikki nóg neyvt.

Stjórin á TAKS hevur síðani kunnað um, at nú er arbeiðið við roknskaparreglugerð og innaneftirliti tikið upp aftur. Bókingarmannagongdir eru rættaðar, og tað er “ruddað” í atgongdunum til KT-skiparnirnar.

Arbeiðið at gera skrivligar reglur og mannagongdir um umsiting av rentuskatti og kapitalvinnings-skatti kann verða raðfest í komandi mál- og avrikssáttmálum millum TAKS og Fíggjarmálaráðið.

Stjórin vísir eisini á, at kanningin av kapitalvinningi í 2008, var eitt mál, sum var ásett í mál- og avrikssáttmálanum. Kanningin verður gjørd liðug í 2009/2010. Málið er eisini at kanna kapitalvinning hjá feløgum í 2009/2010.

3.15.1 Kaupthing Banki hevur ikki goldið rentuskatt

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at Kaupthing Banki hevur ikki goldið landskassanum rentuskatt.

Spurdur, sigur stjórin á TAKS í oktober 2009, at tað er rætt, at Kaupthing Banki skuldi havt rinda rentuskatt, og at tað eisini er rætt, at bankin ikki hevur goldið rentuskattin. Sambært upplýsingum sum TAKS fær frá øllum peningastovnum pr. 31/12, eru viðskiftafólkini trekt í rentuskatti, men TAKS ætlar at staðfesta at so er.

Stjórin á TAKS hevur kunnað um, at enn hevur TAKS einki gjørt fyri at krevja inn rentuskattin.

3.15.2 TAKS fer at seta fram krav um gjald av rentuskatti

TAKS hevur í oktober 2009 kunnað um, at sambært § 16, stk. 1, í kapitalvinnings-skattalógini, áliggur tað kontuhavaranum at rinda rentuskattin, men peningastovnurin rindar rentuskattin vegna kontuhavaran. Rentuskattur verður goldin av tilskrivaðu rentuni.

TAKS fer tí at seta krav fram ímóti Kaupthing Banka við renturokning frá 1. degi í tí mánaði, sum kemur, eftir at skatturin skuldi verið goldin, og til goldið er.

Hevur Kaupthing Banki hildið aftur rentuskattin, men ikki avroknað hann til TAKS, og er bankin nú ikki førur fyri at rinda, fer TAKS at kanna, um eitt nú leiðslan í bankanum kann áleggjast endurgjaldsábyrgd fyri ikki at hava avroknað afturhildna rentuskattin til TAKS.

Hevur peningastovnurin ongantíð afturhildið rentuskatt frá kontuhavarunum, kann TAKS eisini seta krav fram beinleiðis móti kontuhavarunum um at rinda rentuskatt av tilskrivaðu rentuni.

Er peningastovnurin heilt ella partvíst yvirtikin av øðrum peningastovni, má TAKS fáa greiðu á, um keypandi peningastovnur hevur skyldu at rinda afturhildna rentuskattin til TAKS.

3.15.3 Virðisbrævahandlar í Kaupthing Banka ikki kannaðir

TAKS hevur kannað, um vinningur av virðisbrævahandlum í føroyskum peningastovnum er givin upp til skattingar. Eitt fyribilsúrslit vísir, at størsti parturin av skattgjaldarunum, sum høvdu kapitalvinning, ikki hevur givið vinningin upp til skattingar.

Landsgrannskoðanin spurdi TAKS, hví Kaupthing Banki ekki var við í kanningini, og spurdi, hvat TAKS hevði gjørt, fyri at fáa upplýsingarnar til vega.

TAKS sigur seg óformliga hava spurt Eik Banka um upplýsingarnar, men Eik Banki vísti til Kaupthing Banka hf – Ísland. TAKS sigur, at tað hevur verið sera trupult at samskipt við bankan í Íslandi.

3.16 Trygdargrunnurin (LG 2008/203-0212)

Landsgrannskoðanin hevur í áravís víst á, at hóast fleiri ár eru liðin, síðani seinasta freist var, at stovnar skuldu hava eina góðkenda roknskaparreglugerð, hevur Trygdargrunnurin framvegis onga góðkenda reglugerð.

1. oktober 2002 boðaði landsstýrismaðurin frá, at inniognin hjá Trygdargrunninum átti at staðið í Landsbankanum, og at landsstýrismaðurin fór at taka spurningin upp við leiðslurnar á TAKS og í Landsbankanum.

Spurdur, hvat ætlanin var við hesari peningaupphædd, svaraði landsstýrismaðurin í juni 2006:

“Endalig avgerð er ikki tikin til henda spurning. Trygdargrunnurin er tikin inn í figgjarlógina og tikin við í landsroknskapinum, og kundi hetta talað fyri at tikið peningin inn í landskassans vanliga gjaldføri, men ásannast má tó, at peningurin er kravdur inn við serligari løgtingslóg til serligt endamál. Inntil løgtingslógin um Trygdargrunnin móguliga verður broytt, haldi eg, at rættast er at hava nevndu upphædd setta til síðis.”

Landsgrannskoðanin hevur síðani spurt landsstýrismannin, nær støða fer at verða tikin til henda spurning.

Í oktober 2006 svaraði landsstýrismaðurin, at ætlanin var “í hesari tingsetuni” at taka endaliga avgerð um at taka Trygdargrunnin av. Tað fór at hava við sær, at lógin um Trygdargrunnin varð tillagað soleiðis, at landið átók sær skyldurnar og yvirtók ognirnar.

Í juli 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at enn var ongin endalig støða tikin í málinum, men tað fór vónandi at verða gjørt í komandi tingsetu.

Í august 2008 svaraði landsstýrismaðurin, at ongin broyting var síðani seinastu frágreiðing. Peningurin hjá Trygdargrunninum stóð í Landsbanka Føroya. Landsbankastjórin hevði kunnað um, at peningurin var settur til síðis, t.v.s. at hann ikki var partur av gjaldføri landskassans.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Løgtingið á vári 2009 hevur samtykt at flyta 30 mió. kr. úr Trygdargrunninum fyri avreiðingar og lönir í landskassan, fyri seinni at brúka hann sum tiltakspening hjá Vinnusjúkugrunninum. Politisk støða er ikki enn tikin til, hvat restin av peninginum skal verða nýttur til.

3.17 Kervisskoðan (LG 2008/220-0521)

Avtala um kervisskoðan

Í mai 2004 góðkendu TAKS, Elektron, grannskoðarin hjá Elektron og innanhýsis kervisskoðarin á Elektron avtaluna um kervisskoðan av skipanunum hjá TAKS, sum eru á Elektron.

Avtalan fevnir um tann partin av teldukervinum, sum Elektron hevur ábyrgdina av, men ikki teir partar, sum eru á TAKS, so sum brúkaraumsiting, mannagongdir og annað, sum eru neyðugar fyri ein tryggn og munagóðan rakstur. Átekningar frá kervisskoðaranum og grannskoðaranum á Elektron eru tí treytaðar av, at mannagongdir og skipanir á TAKS annars eru tryggjar.

Kervisskoðarin skal árliga:

- skoða eina ávísa brúkaraskipan,
- kanna tey øki innan fyri alment KT-eftirlit, sum ikki eru fevnd av árligu skoðanini av skipanini hjá peningastovnunum,
- halda skil á óloystum tilmælum frá kervisskoðanini,
- halda kervisvirlitið við líka.

So hvørt eitt øki er skoðað, skal frágreiðing verða send TAKS.

Harafturat skal kervisskoðarin skriva eina ársfrágreiðing, sum grannskoðarin hjá P/F Elektron skal vátta. Í ársfrágreiðingini skal vera:

- yvirlit yvir tað, sum er skoðað í árinum,
- niðurstøður hjá kervisskoðaranum,
- uppgerð yvir ikki loyst tilmæli,
- úrslit og viðmerkingar til almennu KT-trygdina,
- grannskoðaraváttan frá kervisskoðaranum og frá grannskoðaranum hjá Elektron.

Seks arbeiðsvikur eru settar av til skoðanina, meirarbeiði verður gjørt eftir rokning.

Frágreiðingar um kervisskoðan

Fyri árið 2008 hevur TAKS útflyggjað Landsgrannskoðanini avrit av tveimum frágreiðingum, tær eru:

- “Ársrapport fra Systemrevisionen 2008”
- “Generelle IT-kontroller 2008”

Hóast tað í avtaluni um kervisskoðan stendur, at kervisskoðarin árliga skal skoða eina ávísa brúkaraskipan, er ongin slík skoðan gjørd síðan 2004.

Fyri árið 2004 varð serfrágreiðing gjørd um “Revision af innkrevjingskipanini 2004”.

Fyri árið 2003 varð serfrágreiðing gjørd um “Revision af eToll, 2003”.

Tá ið vit lesa frágreiðingarnar frá kervisskoðaranum, skulu vit m.a. hava í huga, at:

- frágreiðingarnar snúgva seg bert um tann partin av KT-kervinum hjá TAKS, sum verður umsitin av Elektron, ikki um partin, sum TAKS sjálvt hevur beinleiðis ábyrgdina av,
- niðurstøðurnar hjá kervisskoðaranum eru allar treytaðar av, at arbeiðsgongdir og eftirlit á TAKS eru nøktandi,
- tær serskipanir, sum higartil eru skoðaðar, eTollur og innkrevjingarskipanin, eru millum tær nýggjastu skipanirnar, og tískil millum tær tryggastu og frægast skjalfestu. Høvdu aðrar og eldri skipanir verið kannaðar, hevði tað upp á seg verið fleiri viðmerkingar.
- skattaskipanin, sum er tann elsta og týdingarmesta skipanin hjá TAKS, sum er á Elektron, er ikki skoðað.

Eru viðurskifti, sum ikki eru nøktandi, gevur kervisskoðarin ítøkilig tilmæli.

Við árslok 2008 vóru 22 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2007 vóru 22 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2006 vóru 21 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2005 vóru 22 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2004 vóru 12 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2003 vóru 4 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Kervisskoðarin er ikki nøgdur við, at tað eru so mong, gomul óavgreidd tilmæli.

Av teimum sjei tilmælunum frá 2000, eru fyra framvegis óavgreidd. Eitt teirra er skjalfestingin av skattaskipanini, sum kervisskoðarin øll árin hevur sagt hevur høga raðfesting.

Í ársfrágreiðingini fyri 2003 skrivar kervisskoðarin, at skipanarskjøluni til fleiri skipanir eru ófullfíggað, og at tað ger støðuna ótrygga. Hesa viðmerking endurtekur kervisskoðarin í frágreiðingum fyri 2004, 2005, 2006 og aftur fyri 2007, m.a. verður sagt, at skjalfesting av bókhaldsskipanini ikki lýkur minstukrøv til bókhald.

Niðurstøðan hjá kervisskoðaranum er tó, at roknskapargransskoðanin kann líta á, at dátu-, kervis- og rakstrartrygdin á Elektron er álitandi. Tað er tó treytað av, at arbeiðsgongdir og eftirlit á TAKS eru nøktandi.

Sum nevnt aðrastaðni í hesari frágreiðing, so eru stórir veikleikar í innaneftirlitinum hjá TAKS.

3.18 TAKS, fyrisitingin (LG 2008/203-0151)

Landsgrannskoðanin hevur heft seg við, at ætlanirnar at útvega sær hjálparskipanir til eftirlit ikki eru framdar, hóast peningur varð játtaður í 2007.

Landsgrannskoðanin hevur í 2008 grannskoðað fyrisitingina á TAKS. Umrøtt varð m.a., at á eykajáttanarlógini mars 2007-5 varð játtanin hjá TAKS hækkað 1 mió.kr.

Í viðmerkingunum varð m.a. sagt, at 500 t.kr. skuldu verða brúktar til at seta starvsfólk at styrkja um eftirlitsuppgávur, og víst varð á, at TAKS var farið undir at seta eina skipan í verk, nevnd “Compliance Risk Management” (CRM). Tvey fólk vóru sett í starv.

Hin parturin av eykajáttani var til at menna eMVG skipanina, sum er ein skipan at lata inn mvg-uppgerðir elektroniskt.

Í august 2009 spurdu vit, hvat er hent við arbeiðinum at seta í verk váðastýring.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at økisstjórin á TAKS í Saltangará sigur, at arbeiðið var ikki rættuliga komið í gongd. Arbeiðið krevur ov nógv manuelt arbeiði, og ynski er um, at skipanirnar verða útbygdar soleiðis, at tað letur seg gera maskinelt.

TAKS arbeiðir eisini við at seta í verk eina skipan, sum skal nýtast til at velja út virkir til eftirlit. Tað er ásett í avrikssáttmálanum, at skipað skal vera fyri, at hagtalstilfar er tøkt og lætt at koma at. Økisstjórin vónar, at játtan fæst til at seta arbeiðið í gongd.

Landsgrannskoðanin staðfestir, at ongin skipan er sett í verk, hóast peningur varð játtaður til skipanina í eykajáttan í 2007.

4 Fiskivinnumál

4.1 Fiskimálaráðið (LG 2008/205-0111)

Í august 2007 grannskoðuðu vit Fiskimálaráðið og í seinastu ársfrágreiðing tóku vit í stuttum samanum úrslitið av grannskoðanini. Í 2009 hevur Landsgrannskoðanin fylgt grannskoðanini upp.

Roknskaparreglugerð

Hóast broytingar eru gjørðar av bygnaðinum í Fiskimálaráðnum og í mannagongdum í sambandi við Búskaparskipan landsins, er roknskaparreglugerðin ikki dagførd síðani 2001.

Fiskimálaráðið hevur eina roknskaparreglugerð, sum er frá 2001. Tað eru hendar nógvar broytingar, síðani reglugerðin varð gjørd, m.a. bygnaðarbroytingar í ráðnum og broytingar í mannagongdum í sambandi við Búskaparskipan landsins. Í 2007 mæltu vit til at dagføra reglugerðina.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin sagt frá, at roknskaparreglugerðin er ikki dagførd.

Umsiting av fiskiloyvum

Í august 2007 greiddi Fiskimálaráðið frá, at ráðið hevði ikki lýst nakrar skrivligar mannagongdir í sambandi við at umsita fiskiloyvi.

Ráðið hevði ein lista við 11 punktum, sum sigur, hvørjar upplýsingar ráðið skal hava fyri at kanna eftir, um eigara- og avgerðarviðurskiftini hjá feløgum eru í tráð við ásetingarnar í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Í august 2009 hevur Landsstýrismaðurin kunnað um, at onki er hent í málinum síðani seinastu frágreiðing.

Kassa- og peningastovnskonta

Fiskimálaráðið hevur peningastovnskontu, sum gjøld fyri fiskidagar og –loyvir verða goldin inn á. Kontan verður brúkt til at rinda útreiðslur til skeið o.a. Ráðið hevur FR/VISA kort knýtt at kontuni.

Í august 2009 spurdi Landsgrannskoðanin, um Fiskimálaráðið hevur gjørt mannagongdir fyri, hvussu ofta peningastovnskontan skal verða tømd í landskassan. Landsstýrismaðurin svaraði, at ráðið hevur ongar mannagongdir.

Fartelefon- og alnetsnýtsla

Starvsfólkini í Fiskimálaráðnum hava fartelefon at nýta í arbeiðshøpi. Leiðslan kunnaði um, at varð telefonin nýtt privat, skuldu starvsfólkini rinda fyri nýtsluna. Landsgrannskoðanin spurdi, hvussu Fiskimálaráðið tryggjar sær, at ásetingarnar í rundskrivum frá Løgmannsskrivstovuni og TAKS verða hildnar.

Í august 2009 kunnaði landsstýrismaðurin um, at deildarleiðarar fylgja við nýtsluni hjá starvsfólkum teirra. Hann heldur tað tryggja, at reglurnar verða hildnar.

Fleiri starvsfólk hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá. Fiskimálaráðið hevur ongar reglur fyri nýtsluni heimanífrá. Landsgrannskoðanin mælti til at tryggja, at KT-tryggin í “heimanýtsluni” verður á sama støði, sum í Fiskimálaráðnum, og leiðslan fylgir málinum upp.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Fiskimálaráðið hevur sett í gildi VPN-politikk (Virtuel Privat Network) í 2008.

Stuðul

Landsgrannskoðanin hevur heft seg við, at ráðið í 2008 hevur goldið stuðul til:

- “Sjómannadag í Klaksvík”, 60.000 kr.
- Havstovuna 15.000 kr.
- Bóndafelagið 20.000 kr.

Stuðulin er goldin av vanligu rakstrarjáttanini hjá ráðnum.

Landsgrannskoðanin hevur spurt, eftir hvørjum reglum hesin stuðul er goldin út.

Landsstýrismaðurin hevur í august 2009 svarað, at Fiskimálaráðið metir tað sum ein part av vanligu virkisøki ráðsins, og sum neyðugar útreiðslur fyri at útinna virksemlu ráðsins, at skipa fyri ráðstevnum og at kunna um virksemlu á fiskivinnu- og landbúnaðarøkinum.

Sambært Játtanarskipanini eru rakstrarútreiðslur *“útreiðslur til rakstur og viðlíkahald. Hesar útreiðslur eru lønir og útreiðslur, ið standast av, at tað almenna útvegar sær vørur og tænar til egna nýtslu. Her snýr tað seg um transaktiónir (viðskifti), har beinleiðis og realar (veruligar) móttveitingar eru staðfestar.”*

Landsgrannskoðanin heldur tað tí vera ivasamt, um stuðulsveitingar koma undir hugtakið rakstrarútreiðslur, sum eru játtaðar á høvuðskontu til rakstur av ráðnum.

4.2 KT-viðurskipti hjá Lønjavningarstovuni (LG 2008/205-0341)

Síðani 2004 hevur Landsgrannskoðanin ferð eftir ferð víst á, at trupulleikarnir í gomlu KT-skipanunum hjá Lønjavningarstovuni eru ikki loystir. Hóast peningur fleiri ferðir er játtaður á fíggarlógini, er onki hent við skipanini.

Í juni 2009 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ætlanin er at seta sjøtul á at menna KT-skipan til Lønjavningarstovuna í 2010.

Landsgrannskoðanin helt tað vera óheppið, at Fiskimálaráðið ikki hevði gjørt nakrar kravfestingar, og hevur mælt til, at dagføringin av KT-skipanunum hjá Lønjavningarstovuni fer fram sum liður í yvirskipaðari heildarætlan.

Í mars 2005 svaraði landsstýrismaðurin, at KT-verkætlanin varð steðgað, tá ið játtanin varð skorin av fíggarlógini í 2004.

Í januar 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at onki var hent í málinum, men ætlanir vóru um at fáa ment nýggjar skipanir til Lønjavningarstovuna. Talan var um stórar íløgur, sum kundu koma spennu yvir ár.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknaskapin 2004 (Lm. nr. 54-6/2005), ið varð samtykt 21. apríl 2006, umrøddu løgtingsgrannskoðararnir eisini málið:

“EDV-verkætlanin at endurnýggja verandi skipanir steðgaði í 2004, tá játtanin varð skorin burtur. Ætlanin er at fara undir aftur arbeiðið í 2006, og sambært landsstýrismanninum er talan um stórar iløgur, sum strekkja seg yvir fleiri ár. Løgtingsgrannskoðararnir mæla til, at arbeiðið verður gjørt í samráð við Fíggjarmálaráðið, sum liður í einari yvirskipaðari heildarætlan, har eisini verandi uppgávur hjá Lønjavningarstovuni verða endurskoðaðar.”

Í oktober 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Fiskimálaráðið var farið undir at gera kravfestingar til KT-skipanirnar á Lønjavningarstovuni, men at enn var ikki komið á mál. Sambært landsstýrismanninum bar ikki til at greiða gjøllari frá, hvørjar ætlanirnar vóru, ella hvussu stórar iløgutørvurin var. Í tráð við galdandi reglur ætlaði Fiskimálaráðið at samstarva við Fíggjarmálaráðið um menningina av KT-skipanunum, og fór at taka atlit at krøvum og royndum hjá øðrum stovnum, sum hava líknandi KT-skipanir. Fiskimálaráðið hevði tó ongar ætlanir um at endurskoða verandi uppgávur hjá Lønjavningarstovuni.

Í august 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at kravfestingin var um at vera liðug, og at arbeiðið fór at verða boðið út á heysti 2007. Sambært landsstýrismanninum var ætlanin at biðja um fígging á løgtingsfíggjarlógini 2008.

2. juli og 8. oktober 2008 hevur Landsgrannskoðanin spurt landsstýrismannin í fiskivinnumálum, hvat síðani er hent í málinum, og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur, uttan at fáa nakað svar.

Í februar 2009 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at ein felags KT-skipan er við at verða ment til Fiskimálaráðið.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at allar KT-skipanirnar hjá Fiskimálaráðnum, sum frálíður fara at vera partur av hesari skipan, antin beinleiðis ella óbeinleiðis. Hetta fyri at tað bert skal verða neyðugt at tøppa upplýsingar inn einaferð. Fyrsta stigið var at gera skipanir til skipaskráseting og fiskiloyvir. Næsta stigið verður at gera sokallað “modul” til at umsita inntøkutrygd. Ætlanin er at søkja um játtan til tað arbeiðið í 2010.

Í 2008 vórðu játtaðar 1,1 mió.kr. undir Fiskimálaráðnum at menna og umskipa KT-skipanir m.a. á Lønjavningarstovuni og á Skipaskrásetingini.

Í 2009 vórðu játtaðar 1,3 mió til KT-verkætlanir hjá Fiskimálaráðnum. Sambært viðmerkingunum til fíggjarlógina skal peningurin nýtast til telduskipan til fiskiloyvir og skipaskráseting.

4.3 Søla av landsjørð og landbúnaðarstuðul (LG 2008/205-0332)

Landsgrannskoðanin umrøddi í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar 14. november 2007 søluna av landsjørð og umsitingina av landbúnaðarstuðuli.

Søla av landsjørð/sakargjald

Landsgrannskoðanin vísti á, at sambært § 11 í LI. nr. 45/2007 “um landsjørð” ásetur landsstýrismaðurin sakargjöld, sum Búnaðarstovan kann krevja. Tað hevur landsstýrismaðurin í vinnumálum ásett í § 11 í K. nr. 95/2007 soleiðis:

“§ 11. Búnaðarstovan ásetur sakargjöld í sambandi við sølu av jørð, makaskifti, marknaumskipan, servituttstriking, festaraskifti og sáttmálar.

Stk. 2. Sakargjöldini skulu endurskoðast í minsta lagi triðja hvørt ár.”

Landsstýrismaðurin hefur sostatt ikki ásett reglur í kunngerðini, men ístaðin skrivað, at Búnaðarstovan ásetur reglurnar.

Landsgrannskoðanin heldur ikki, at landsstýrismaðurin á henda hátt kann lata frá sær eina lógarásetta skyldu - at áseta sakargjöld - til Búnaðarstovuna, og bað landsstýris-
mannin í vinnumálum um hansara viðmerkingar.

Aftaná fleiri áminningarskriv svaraði landsstýrismaðurin fiskivinnumálum í mai 2009, at málið “*verður viðgjørt eina tíð afturat*” fyri at fáa staðfest:

- um lógarbroyting skal gerast,
- um kunngerðin verður broytt, ella
- um ein skipað mannagongd kann setast í verk, ið samsvarar við orðingarnar í núverandi lóg og kunngerð.

Landsgrannskoðanini kunnugt er ongin broyting hend.

Landbúnaðarstuðul/mjólkarstudningur

Studningur til mjólk verður veittur við heimild í § 1 í LI. nr. 32/2003 “um land-
búnaðarstuðul”.

Í januar 2007 útvegaði Búnaðarstovan Landsgrannskoðanini eitt eintak av roknskapin-
um hjá L/F Meginfelag Búnaðarmanna fyri 2005.

Roknskapurin er ikki sundurliðaður í virkisøkir, og tí sæst ikki, hvat mjólkarframleiðslan
og onnur virkisøki geva hvørt sær, ella um t.d. eitt virkisøki rindar undirskotið hjá ein-
um øðrum virkisøki.

Í februar 2008 bóðu vit landsstýrismanninum í fiskivinnumálum um hansara viðmerk-
ingar.

Í mai 2009 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Fiskimálaráðið heldur tað ikki vera møgu-
ligt at gera ítøkiligar viðmerkingar til uppsetingina av roknskapinum hjá L/F Meginfelag
Búnaðarmanna.

Lutafelagið er ikki skipað sum deild ella stovnur undir Fiskimálaráðnum. Harnæst
dugir landsstýrismaðurin ikki at síggja nakra ítøkiliga heimild, ið gevur Fiskimála-
ráðnum rætt til at seta Lutafelagnum serstøk krøv til uppseting av teirra roknskapi.

Landsgrannskoðanin skal vísa á, at sambært Stýrisskipanarlógini hava landsstýris-
menn rættarlaga ábyrgd av fyrisingini av málsøkjum, sum eru lögð til teirra, og at tað
áliggur landsstýrismonnum í rímiligan mun at føra eftirlit við og áseta reglur.

Landsgrannskoðanin hefur fyrr í frágreiðingunum víst á, at mótvegis Løgtinginum
hefur landsstýrismaðurin ábyrgdina av, at játtanir á fíggarlógini, eisini tær sum megin-
feløg o.o. umsita, verða umsitnar rætt, og at umsitingin fer fram á lógligan hátt.

4.4 Forskotsgrunnur Fiskiflotans (LG 2008/205-0341)

2. apríl 2009 var móttøka á Fiskirannsóknarstovuni í sambandi við at stovnurin fylti 50
ár. Sama dag avdúkaði landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum nýggjan samleika hjá
stovninum, sum nú ber heitið Havstovan.

Í sambandi við hátíðarhaldið kom fram, at stovnurin hevði fingið gávu frá Forskotsgrunni Fiskiflotans, 10 mió.kr., at nýta til nýtt havransóknarskip. Sagt varð frá, at peningurin var tøkur í føroysku peningastovnunum, um skipið verður bygt.

Tíðindini fingi Landsgrannskoðaran at undrast, tí talan er um ein almennan grunn. Í apríl 2009 lat Landsgrannskoðanin tí løgtingsgrannskoðarunum eitt upprit um málið. Uppritið við fylgiskjali er lagt á heimasíðuna hjá Landsgrannskoðanini www.lg.fo.

Niðanfryi hevur Landsgrannskoðanin tikið samanum.

Um Forskotsgrunnin

Grunnurin er stovnaður við LI. nr. 71/1997 “um Forskotsgrunn Fiskiflotans”. Sambært § 1 er endamálið við grunninum at veita forskot til fiskimenn við bústaði í Føroyum, og sum eru mynstraðir við fiskiskipi, skrásett í Føroyum. Stovnsfæ grunsins, 18 mió.kr., kom úr landskassanum, partvíst sum eykajáttan og partvíst við at yvirtaka útistandandi forskotspening hjá Lønjavningargrunni Skipsfiskimanna.

Fyri grunninum situr ein nevnd við 3 limum. Føroya Fiskimannafelag velur 1 lim, Føroya Skipara- og Navigatørfelag/Føroya Maskinmeistarafelag/Føroya Motorpassarafelag velja ein lim og Føroya Reiðarafelag velur 1 lim. Lønjavningarstovan fyrisitur dagliga virksemini grunsins sambært § 4.

Roknskapurin hjá grunninum, sum verður grannskoðaður av grannskoðaravirkinum SPEKT, verður lagdur fyri Løgtingið til góðkenningar í fylgiskjali til landsroknskapin. Roknskapurin verður ikki tikin við í figgjarstøðuna í landsroknskapinum, men verður lagdur við sum fylgiskjal aftast í landsroknskapinum, saman við 7 øðrum grunnum.

Notat frá Fiskimálaráðnum

Landsgrannskoðanin vendi sær til Fiskimálaráðið um málið. Fiskimálaráðið hevði gjørt eitt innanhýsis notat 19. mars 2009, eftir at landsstýrismaðurin hevði fingið áheitan frá nevndini fyri grunnin um at taka stig til at broyta endamálsgreinina fyri grunnin, soleiðis at nevndin fekk móguleika at nýta pening úr grunninum til at geva Havstovuni gávu.

Í skrivinum til landsstýrismannin skjýtur nevndin fyri Forskotsgrunn Fiskiflotans upp at brúka 10 mió. kr. av teimum 29 mió. kr., sum var eginognin hjá grunninum 31.12. 2008, til endamál, sum nevndin heldur bæði koma fiskivinnuni og landinum til gagns. Grundgevingin er, at tørvurin á hýruforskoti er minkaður nóg, tí at rækjufloatin er minkaður so nóg, og at tað tí stórt sæð bert eru flakatrolararnir og nøkur fá rækjuskip, sum fáa forskot. Við brævinum leggur nevndin uppskot til broyting av § 1 í lógini fyri grunnin.

Í uppritinum frá Fiskimálaráðnum 19. mars 2009 verður sagt, at tað ikki verður hildið at vera nøkur hóttan móti virkseminum hjá grunninum, um 10 mió. kr. verða tiknar úr honum. Ráðið heldur tað tó ikki vera rætt, at grunnurin sjálvur fær heimild til at gera av, um og nær partur av eginogn grunsins kann verða nýttur til nýtt fiskirannsóknarskip.

Fiskimálaráðið grundgevir niðurstøðuna við at vísa til § 43, stk. 2, í Stýriskipanarlógini um, at ongin útreiðsla má verða gøldin, uttan við heimild í galdandi figgjarlóg ella

aðrari játtanarlóg, og at fíggarlóg ella onnur játtanarlóg er eitt týðandi amboð hjá Løgtinginum at stýra, ávirka og raðfesta útreiðslur og inntøkur landsins.

Fiskimálaráðið mælir ístaðin til at leggja uppskot fyri Løgtingið um at lækka kapitalin í grunninum, og at peningurin síðani, umvegis fíggarlóg ella aðra játtanarlóg, verður nýttur til nýtt havrannsóknarskip. Eisini mælir ráðið til, at eitt møguligt uppskot um at lækka kapitalin ikki verður lagt fyri Løgtingið, fyrr enn peningurin ítøkiliga kann verða jættaður til fiskirannsóknarskip.

Viðmerkingar hjá Landsgrannskoðanini

Landsgrannskoðanin hevur í frágreiðingum seinastu árin víst á fleiri ivasom viðurskifti viðvíkjandi grunnum, herímillum eisini Forskotsgrunninum. Í frágreiðingini um “Ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggarlóg og landsroknskap” frá oktober 2007 royndi Landsgrannskoðanin enn einaferð at varpa ljós á ymiskar ivasurningar á økinum.

Forskotsgrunnur Fiskiflotans er landsgrunnur og ogn landskassans. Skal grunnurin takast av, skal uppskot um at taka grunnin av verða lagt fyri Løgtingið, og sambært § 7, stk. 2, í LI. nr. 71/1997 skal Løgtingið taka støðu til, hvussu skal verða við ognum grunsins. Løgtingið kann eisini við lóg broyta virksemi grunsins.

Landsgrannskoðanin heldur ikki at nevndin í Forskotsgrunninum sjálf kann gera av um ella nær partur av eginognini kann verða nýttur til annað endamál.

Viðmerkingar hjá landsstýrismanninum

Í juni 2009 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann er samdur við Landsgrannskoðanini í, at nevndin í Forskotsgrunninum ikki sjálf kann gera av, um ella nær partur av eginognini kann verða nýttur til eitt nýtt havrannsóknarskip.

Hann boðaði eisini frá, at verður avgjørt at nýta part av eginognini til nýtt havrannsóknarskip, verður uppskot hesum viðvíkjandi lagt fyri Løgtingið.

4.5 Fiskiveiðieftirlitið (LG 2008/205-0342)

Í 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Fiskiveiðieftirlitið við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar- KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum.

Uppgávarnar hjá Fiskiveiðieftirlitinum eru orðaðar í kunngerð um fiskiveiðieftirlit og í góðsku- og trygdarhandbókini hjá stovninum. Fiskiveiðieftirlitið hevur eisini eftirlit á umhvørvisøkinum sambært havumhvørvislógini.

Fiskiveiðieftirlitið hevur ikki mál- og avriksstýring. Leiðslan kunnaði um, at ætlanin er at fáa tað gjørt í ár.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Fiskiveiðieftirlitið hevur eina gamla roknskaparreglugerð. Í august 2009 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Fiskiveiðieftirlitið skuldi fara undir at endurskoða reglugerðina.

Fiskiveiðieftirlitið hefur ekki ognaryvirlit, ið lýkur krøvini í Roknskaparkunngerðini. Landsgrannskoðanin mælti til at gera yvirlit yvir tað, sum er á goymslu samsvarandi §§ 19 og 20 í Roknskaparkunngerðini, og at seta reglur í roknskaparreglugerðina.

Inntøkur

Fiskiveiðieftirlitið hefur ongar skrivligar mannagongdir sum lýsa heimildir, skrásetingar, prísásetingar, avsláttir og kredittir.

Leiðslan greiddi frá, at tey fáa inntøkur frá tryggingarfeløgnum fyri sleip (sáttmáli), frá Vinnuháskúlanum fyri sigling við næmingum og inntøku av søla av dagbókum og avhending av fiskidøgum.

- Samsýningin frá Tryggingarfeløgnum er ásett sambært avtalu.
- Samsýningin sum Fiskiveiðieftirlitið fær fyri undirvísing á Vinnuháskúlanum er ásett í undirskrivaðari avtala við Vinnuháskúlan.
- Reglur um inntøkur av avhending av fiskidøgum eru ásettar í K. nr. 77/2008.

Landsgrannskoðanin mælti Fiskiveiðieftirlitinum til at áseta reglur um heimildir, skrásetingar, prísásetingar o.a. í roknskaparreglugerð.

Í august 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at *“manglandi reglurnar í inntøkusiðuni verða sannlíkt fevndar av avriksáttmálanum fyri 2010.”*

Bøtur

Fíggjarmálaráðið og Fiskiveiðieftirlitið eru ósamd um, hvussu inntøkur av bótum fyri t.d. ólógliga veiðu skulu verða bókaðar.

Fiskiveiðieftirlitið hefur biðið Fíggjarmálaráðið koma við einari játtan at skráseta bøturnar á, fyri at tær ikki skulu ávirka raksturin hjá stovninum.

Lønir

Stjórin á Fiskiveiðieftirlitinum setur fólk í starv eftir setanarpolitikki landsins og sambært teimum mannagongdum, sum eru ásettar í Góðsku- og trygdarhandbókini hjá stovninum.

Fiskiveiðieftirlitið hefur ikki serstakar mannagongdir at kanna, um lønarútgjaldingar eru rættar. Starvsfólkini skráseta arbeiðstíðina í TotalView, herundir frítíð, avspáking og sjúku, og skipini hava manningarlistar.

Yvirtíðar- og vaktararbeiði

Leiðslan greiddi frá, at yvirtíð verður áløgd til at kanna skip, har starvsfólk til tíðir arbeiða nátt og dag.

Fulltrúar hava tilkallivakt um vikuskiftini. Tað er álagt sambært NAFO og NEAFC krøvum. Eisini hava starvsfólk “tangavakt”. Tangavakt er ein liður í tilbúgvngini (tangi til kavarasjúku), sum krevur samdøgursvakt, 2 fólk skiftast um uppgávuna. Tangavaktin kostar um 100 t.kr. um árið. Tilsamans kostar umsitingin av tanganum 400 t.kr. árliga.

Í juli 2009 hefur Fiskiveiðieftirlitið greitt frá, at stovnurin arbeiðir við at skipa eftirlitsarbeiðið á landi í vaktum, so lítil og ongin yvirtíð verður í framtíðini.

Stakroyndir av lønarútgjaldingum

Landsgrannskoðanin kannaði lønarútgjaldingar við 6 stakroyndum, har vit samanhildu setanarskrivini, prógvini o.a. við galdandi lønarsáttmálar. Í fimm dømum var onki at finnast at. Í eina førinum var tímalønin ikki dagførd.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Fiskimálaráðið hevur heitt á Fiskiveiðieftirlitið um at fáa viðurskiftini í rættlag.

Ferðauppgerðir

Hóast nærum eitt ár er liðið, síðani Landsgrannskoðanin fyrstu ferð gjørdi Fiskiveiðieftirlitið varugt við skeivleikar í ferðauppgerðunum hjá starvsfólkunum, hevur hvørki Fiskiveiðieftirlitið ella Fiskimálaráðið gjørt nakað fyri at rætta feilirnar.

Í desember 2008 gjørdi Landsgrannskoðanin Fiskiveiðieftirlitið vart við, at Fiskiveiðieftirlitið hevur goldið ov nógvan dagpening til starvsfólk, ið ferðast fyri stovnin.

Í mai 2009 heitti Landsgrannskoðanin á leiðsluna á Fiskiveiðieftirlitinum um at eftirkanna allar ferðauppgerðir fyri 2007 og 2008, tí stakroyndir vístu, at fleiri feilir vóru í. Leiðslan varð eisini biðin um at krevja ov nógv goldnan pening innaftur, og boða okkum frá, tá ið tað var gjørt.

Fiskiveiðieftirlitið svaraði ikki áheitan okkara, men hevur í juli 2009 boðað frá, at tey halda,

“at reglugerðin um ferðauppgerð kann tulkast soleiðis, at heimkomudagurin umframt vanligt gjald eisini gevur kr. 200,00. Fyrispurningur er sendur Fíggjarmálaráðnum hesum viðvíkjandi”.

Fiskiveiðieftirlitið hevur sent fyrispurning til Fíggjarmálaráðið hesum viðvíkjandi.

Umframt at Fiskiveiðieftirlitið í flestu førum hevur goldið starvsfólkunum dagpening fyri ein dag ov nógv, hevur stovnurin latið vera við at móttroka fyri mat, sum tann ferðandi ikki sjálvur hevur goldið. Stovnurin hevur eisini endurrindað fyri rokningar uttan at rokna kursin um á t.d. norskum og svenskum valuta.

Í august 2009 bað Landsgrannskoðanin landsstýrismannin í fiskivinnumálum um viðmerkingar.

Landsgrannskoðanin hevur ikki fingið viðmerkingar frá landsstýrismanninum til settu spurningarnar, men landsstýrismaðurin hevur í august 2009 boðað frá, at

“Fiskimálaráðið vil mæla til, at starvsfólk á Gjaldstovuni verða sett at taka sær av ferðauppgerðum fyri alt tað almenna. Á henda hátt verða øll viðfarin eins. Hetta kundi t.d. verið ein KT-skipan, har starvsfólkið tøppar inn, leiðarin hjá starvsfólkinum ávísir/váttar, og fólk á Gjaldstovuni skrásetur”

Viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini

Landsgrannskoðanin skal vísa á, at tað áliggur landsstýrismonnum í rímilligan mun at føra eftirlit við og áseta reglur. Landsstýrismaðurin hevur ábyrgdina av, at játtanir á fíggjarlógini verða umsitnar rætt, og at umsitingin fer fram á lógligan hátt.

Hóast tað er nærum eitt ár síðani, at Landsgrannskoðanin fyrstu ferð gjørdi Fiskiveiðieftirlitið varugt við skeivleikarnar í ferðauppgerðunum hjá starvsfólkunum,

hefur hvørki Fiskiveiðieftirlitið ella Fiskimálaráðið gjørt nakað fyri at rætta skeivleikarnar.

Landsgrannskoðanin heldur, at reglurnar um dagpening fyri at ferðast fyri tað almenna eru púra greiðar, bæði tá ið tað snýr seg um upphæddir, fyri hvønn dag ferðast verður, og tá ræður um prosentvísa lækking av dagpeninginum fyri “kost goldnar av øðrum”. Tað er heldur ongin ivi um, at tá starvsfólk fáa endurgoldið fyri hotel, húruvogn o.a., sum tey hava lagt út, so skal verða avroknað í umroknaðum kursi, og ikki, sum gjørt verður á Fiskiveiðieftirlitinum, at t.d. upphæddir í norskum og svenskum krónum verða goldnar út í donskum krónum.

30. september 2009 bað Landsgrannskoðanin landsstýrismannin í fíggjarmálum um viðmerkingar.

Í oktober 2009 greiðir landsstýrismaðurin í fíggjarmálum frá, at hann heldur ikki, at reglurnar um ferðaendurgjald eru ógreiðar, og hann kennir onki til, at tær hava verið tulkaðar, sum Fiskiveiðieftirlitið tulkar tær.

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum heldur tað ikki vera rætt at seta starvsfólk á Føroya Gjaldstovu at taka sær av ferðauppgerðum fyri alt tað almenna. Hann er samdur við Landsgrannskoðanin í, at tað er avvarðandi landsstýrismaður, ið hevur ábyrgdina av, at játtanir á fíggjarlógini á hansara málsøki verða umsitnar rætt, og at umsitingin fer fram á lógligan hátt.

Arbeiðsklæðir

Ásett er í sáttmála, at starvsfólk skulu hava frí arbeiðsklæðir. Fiskiveiðieftirlitið hevur ikki gjørt nakrar skrivligar mannagongdir við støði í rundskrivinum frá 1998 frá Fíggjarmálaráðnum.

Í Góðsku- og trygdarhandbókini hjá Fiskiveiðieftirlitinum hevur leiðslan sett krøv um, hvussu manningin á skipunum skal verða klødd. Fiskiveiðieftirlitið hevur gjørt “poengskipan”, sum ásetur, hvussu nógv klæðir manningin hevur rætt til.

Landsgrannskoðanin heitti á leiðsluna á Fiskiveiðieftirlitinum um at kanna um “poengskipanin”, sum stovnurin brúkar, svarar til galdandi rundskriv, og at boða okkum frá úrslitinum. Vit hava ikki fingið svar.

Í august 2009 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Fiskimálaráðið hevur heitt á Fiskiveiðieftirlitið um at kanna poengskipanina.

KT-trygd o.a.

Fiskimálaráðið hevur boðað frá, at ráðið hevur gjørt eina váðameting í 2005.

Fiskiveiðieftirlitið hevur á heimasíðuni yvirlit yvir fiskidagar, umframt veiðihagtøl fyri føroysk og útlensk skip. Stovnurin hevur hópín av skjølum, so sum hagtøl um fiskiveiðu, bókhaldsskjøl og annað á goymslu í einum goymslubygningi á Sandvíkahjalla. Stjórin segði, at tað mesta eisini er teldutøkt.

Øll starvsfólkini á Fiskiveiðieftirlitinum hava atgongd til egnan teldupost via exchange servara. Stjórin, fulltrúar, samskiparin og eftirlitsfólkini hava harafturat atgongd til stovnsnetið via VPN samband. Fiskiveiðieftirlitið hevur ongar reglur fyri at nýta

stovnsnetið heimanífrá. Landsgrannskoðanin mælti leiðsluni á Fiskiveiðieftirlitinum til at áseta reglur um heimaarbeiðspláss.

Í júlí 2009 hefur Fiskiveiðieftirlitið boðað frá, at tey arbeiða við tí.

Goymsla á Sandvíkarhjalla – trygd

Eftir avtalu við leiðsluna á Fiskiveiðieftirlitinum vóru umboð frá Landsgrannskoðanini á vitjan í goymslubygninginum á Sandvíkahjalla.

Sum Landsgrannskoðanin skilti, so hefur útgerðin, ið stendur á goymsluni, stóran týðning fyri bjarging, og fyri tiltøk í sambandi við oljudálking o.a. Leiðslan greiddi frá, at tey hava avtalu við privata vaktarfyritøku um vaktarhald á goymsluni, men tey hava onga alarmskipan.

Landsgrannskoðanin spurdi leiðsluna á Fiskiveiðieftirlitinum, um hon helt avtaluna um vaktarhald vera nóg mikið fyri at tryggja goymsluna móti t.d. eldsváða. Vit hava ikki fingið svar.

Í august 2009 greiddi landsstýrismaðurin frá, at verandi trygging er hóskandi í mun til váðan.

Eftirlitsætlan sambært kunngerð nr. 125 frá 17.08.1995

Landsgrannskoðanin spurdi, um Fiskiveiðieftirlitið hefur gjørt nakra eftirlitsætlan, sum ásett í § 3 í kunngerðini um fiskiveiðieftirlit. Stjórin greiddi frá, at tey høvdu ikki fylgt ætlanini í 2008, av tí at játtanin til stovnin var ov lítil. Vaktarskipini høvdu ligið við bryggju stóran part av árinum, tí játtanin til brennievni var uppi. Eisini hevði Tjaldrið verið til umvælingar eitt longri skifti.

Landsgrannskoðanin bað um avrit av ætlanunum, sum eru gjørdar í 2007 og 2008, og spurdi, hvat var komið burturúr eftirlitunum.

Í júlí 2009 boðaði Fiskiveiðieftirlitið frá, at ætlanirnar ongantíð hava verið gjørdar, men at eftirlitið tó hefur verið skipað soleiðis, at javni í størsta mun hefur verið millum teir ymisku veiðubólkarnar. Fiskiveiðieftirlitið segði eisini, at ætlanin við at fáa setta í verk mál- og avriksstýring kemur at skipa hetta økið.

Í august 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at Fiskimálaráðið tekur undir við, at uppgávnar hjá Fiskiveiðieftirlitinum verða raðfestar í einum avriksáttmála.

4.6 Tyrlutænastan (LG 2008/205-0342)

Á sumri 2007 varð í fjølmiðlunum m.a. spurt, um sáttmálin millum Fiskimálaráðið og Atlantic Airways um leiting og bjarging verður hildin. Á fundi 6. september 2007 samtyktu løgtingsgrannskoðararnir at heita á Landsgrannskoðanina um at lýsa málið og geva teimum eina frágreiðing.

Í frágreiðing “um einskiljingar o.a.” til løgtingsgrannskoðararnar í november 2007 greiddi Landsgrannskoðanin í einum uppriti frá umrøðuni í fjølmiðlunum, har tað m.a. var víst á, at serútgjørda bjargingartyrlan, ið Fiskimálaráðið hefur sáttmála við Atlantsflog um, var leigað til virksemlu uttanlands eitt ávíst tíðarskeið í 2007.

Í uppritinum gekk Landsgrannskoðanin eisini ígjögnum sáttmálarnar millum Atlantic Airways og ávikavist Fiskimálaráðið og Innlendismálaráðið um bjarging og flutning, og harumframt gekk Landsgrannskoðanin ígjögnum roknskapin fyri tyrlutænastuna í 2006.

Í uppritinum setti Landsgrannskoðanin nógvar spurningar, serliga til Fiskimálaráðið, men eisini til Innlendismálaráðið, og við skrivi í oktober 2007 bóðu vit um svar til spurningarnar.

Løgtingsgrannskoðararnir lögdu stóran dent á, at fáa so nógvar spurningar sum gjørligt svaraðar, soleiðis at Landsgrannskoðanin kundi taka hetta mál við í frágreiðingina. Tí bóðu vit Fiskimálaráðið/landsstýrismannin svara so nógvum spurningum sum møguligt, og lata okkum sínar viðmerkingar áðrenn frágreiðingin varð latin løgtingsgrannskoðarunum.

Hóast landsstýrismaðurin ikki svaraði spurningunum, varð uppritið, eftir áheitan frá løgtingsgrannskoðarunum, tikið við í frágreiðingina.

Í mars 2009 hevur Landsgrannskoðanin latið løgtingsgrannskoðarunum endaligu frágreiðingina um tyrlutænastuna. Frágreiðingin er í 2 pørtum:

1. Fjølmiðla- og sáttmálaviðurskifti, og
2. Játtanar- og roknskaparviðurskifti.

Frágreiðingin í sín heild við fylgiskjølum er lögð á heimasíðuna hjá Landsgrannskoðanini www.lg.fo.

Niðanfyri hevur Landsgrannskoðanin tikið samanum sínar niðurstøður.

4.6.1 Fjølmiðlaumrøða og sáttmálaviðurskifti

Atlantic Airways kann ikki reka virksemi uttanlands við Bell 412 og Bell 212

Landsgrannskoðanin heldur tað vera brot á sáttmálan, sum Atlantic Airways hevur gjørt við Landsstýrið, at felagið nýtir Bell 412 og Bell 212 í fráländavinnu uttanlands. Landsgrannskoðanin heldur, at Landsstýrið átti at havt umhugsað endurgjaldskrav móti Atlantic Airways fyri brot á sáttmálan.

Landsstýrið varðar av tveimum sáttmálum um tyrluflúgving. Annar er millum Fiskimálaráðið og Atlantic Airways um leiting og bjarging, og hin er millum Innlendismálaráðið og Atlantic Airways um millumoyggja flúgving. Báðir sáttmálarnir áseta, at Atlantic Airways hevur rætt at nýta tyrlurnar, sum eru fevndar av sáttmálanum, til aðrar uppgávur, men við støð í Føroyum. Fyritreytin er, at tyrluflúgvingin sambært sáttmálunum hevur fyrstu raðfesting. Í sáttmálunum er ongín áseting sum loyvir, at tyrlurnar verða nýttar uttanlands.

Landsgrannskoðanin hevur spurt Fiskimálaráðið, hvussu tað tryggjar sær, at annað tyrluvirksemi ikki forðar fyri, at tyrlan til SAR¹ sum sáttmáli er gjørdur um (bjargingartyrlan) er tøk til avtalaðu uppgávarnar. Fiskimálaráðið er av teirri áskoðan, at báðar tyrlurnar skulu hava støð í Føroyum, og hevur skrivliga gjørt Atlantic Airways vart við hesi viðurskifti.

---

¹ SAR=Search and Rescue

Landið hefur krav upp á serútgjørdu tyrluna

Landsgrannskoðanin heldur, at Fiskimálaráðið hefur gjørt sáttmála við Atlantic Airways “um leiting & bjarging” við einari tyrlu. Tyrlan er nýútvegaða Bell 412 tyrlan, sum er miðalstór og serútgjörd, tá ið útgerðin hjá Fiskimálaráðnum er sett í hana.

Sambært fjølmiðlunum er Fiskimálaráðið í sínari lögfrøðiligu kanning komið til ta niðurstøðu, at Fiskimálaráðið hefur ikki krav upp á tvær tøk tyrlur. Sambært samrøðunum við stjóran á Atlantic Airways, sum Dimmalætting vísir til, sigur stjórin, at talan er um sáttmála um eina tyrlu.

Sambært sáttmálanum millum Fiskimálaráðið og Atlantic Airways um leiting og bjarging verður avtala gjörd um at veita tænastr við einari tyrlu, men tað gongur fram av sáttmálanum, at talan er um eina tyrlu til útkall og eina tyrlu til at taka sum neyðætlan.

Sáttmálin millum Fiskimálaráðið og Atlantic Airways lýsir, hvør tyrla talan er um. Fylgiskjal 2 til sáttmálan er ein útgreinan av serútgjørðini, sum skal setast í tyrluna, sum skal brúkast til SAR. Fiskimálaráðið rindar fyri útgerðina, sum verður ogn Fiskimálaráðsins.

Tá ið útgerðin er sett í tyrluna, lýkur hon krøvini, sum ásett eru í sáttmálanum um eina miðalstóra serútgjørda tyrlu.

Tilbúgvingin fevnir um tvær tyrlur, har onnur skal vera tøk.

Landsgrannskoðanin heldur, at tilbúgvingin fevnir um tvær tyrlur soleiðis at skilja, at Fiskimálaráðið hefur krav upp á serútgjørdu tyrluna til útkall, men at næsta tyrlan skal vera tøk, um Bell 412 ikki er í rakstri.

Í oktober 2007 bóðu vit Fiskimálaráðið um viðmerkingar til tilbúgvingina. Fiskimálaráðið svaraði í juli 2008, at tey hildu, at tilbúgvingin fevndi um tvær tyrlur, og at tað gongur fram av innganginum til sáttmálan frá februar 2001 millum Atlantic Airways og Fiskimálaráðið, at grundarlagið undir tyrlutilbúgvingini er:

1. Bell 212 (OY HMB), ið landið eigur, tekur sær av bygdaflúgving, men kann eisini verða nýtt til leiting og bjarging
2. Atlantic Airways útvegar eina tyrlu afturat (tvs. Bell 412), hvørs fremsta uppgáva er bjarging og leiting

Víðari sigur Fiskimálaráðið í skrivinum:

“Samb. § 2 í hesum sáttmála, hefur Atlantic Airways rætt til at nýta útvegaðu tyrluna (tvs. Bell 412) til aðrar uppgávur við Føroyum sum støð, tó soleiðis at tyrluflúgving sambært sáttmálanum hefur fyrstu raðfesting.

Í § 3 er ásett, at um Bell-412 ikki er í rakstri, skal Atlantic Airways hava Bell-212 tøka. Um Bell 212 fær tekniskar trupulleikar samstundis, sum Bell 412 ikki er tøk, so er ongin tyrla til bjarging ella leiting. So sáttmálin garanterar ikki 100% dekning. Sambært sáttmálanum skulu partarnir tá í felag finna eina loysn á tilbúgvingini til tyrlan er tøk aftur”.

Í sáttmálanum millum Fiskimálaráðið og Atlantic Airways stendur sostatt greitt, at Bell 212 verður sett inn, um so er, at Bell 412 ikki er í rakstri.

Vantandi skráseting av flogtíð.

Landsgrannskoðanin mælir til, at flogtíðin nágreiniliga verður skrásett eftir endamállum leiting og bjarging, venjingar og fiskiveiðieftirlit umframt at skrásett verður, hvør tyrla røkir uppgávuna.

Í fylgiskjali til sáttmálan millum Fiskimálaráðið og Atlantic Airways er ásett, at “ein arbeiðsskrá skal gerast aðru hvørja viku fyri tríggjar vikur fram. Soleiðis veit MRCC støðin altíð hvar tyrlan er, ella hvat tyrlan tekst við.”

Fylgiskjalið útgreinar eisini, at arbeiðsbólkurin skal vera samansettur av umboðum fyri Vaktar & Bjargingartænastuna, Fiskiveiðieftirlitið, Atlantic Airways og Tilbúgvingarverkið. Harafturat skal arbeiðsbólkurin gera upp, hvussu nógvar minuttir tyrlan er brúkt, síðan bólkurin seinast var saman.

Landsgrannskoðanin hevur í oktober 2007 spurt Fiskimálaráðið, hvussu nógvar tímar bjargingartyrlan hevur verið á flogi til leiting og bjarging, venjingar og fiskiveiðieftirlit í 2005 og 2006. Fiskimálaráðið svaraði í juli 2008, at MRCC førir bert yvirlit yvir samlaðu nýtsluna fyri báðar tyrlurnar.

4.6.2 Játtanar- og roknskaparviðurskifti

Í sambandi við gjøgnumgongdina valdi Landsgrannskoðanin eisini at gjøgnumganga roknskapirnar hjá Atlantic Airways árinum 2001 til 2006.

Partsroknskapur

So hvørt sum fleiri inntøkur og útreiðslur av øðrum tyrluvirksemi verða tiknar við í tyrluroknskapin, her eisini rentur og avskivingar av nýggjum tyrlum, samsvarar roknskapurin ikki við § 14 í sáttmálanum um leiting og bjarging.

Sambært § 7, stk. 2, í sáttmálanum um leiting og bjarging skal partsroknskapur verða gjørdur og latin Fiskimálaráðnum, og sambært § 14 skal tyrluvirksemi við aðrari tyrlu enn teirri nýútvegaðu Bell 412 og verandi Bell 212 bert verða tikið við í partsroknskapin, um talan er um virksemi sambært § 3 (neyðætlan).

Í tyrluroknskapinum í 2006 eru 4 tyrlur skrásettar á aktivsíðuni í fíggarstøðuni. Harafturat hevur chartur verið ein meira og minni týðandi partur av inntøkugrundarlagnum.

Rakstrarútreiðslur

Landsgrannskoðanin mælir til, at býtislyklarnir fyri mekanikarar og rakstrarleiðslur verða lýstir og nøktandi skjalprógvaðir.

Flúgvíútreiðslurnar fylgja í stóran mun virkseminum hjá tyrlutænastuni. Rakstrarbólkurin “Starvsfólkakostnaður” fevnir bæði um beinleiðis útreiðslur, so sum løn og útreiðslur til útbúgving av flogskiparum, og til mettari útreiðslur til mekanikarar og rakstrarleiðslu. Útreiðslurnar til mekanikarar og rakstrarleiðslu eru øll árinum mettari eftir býtislykli, sum leiðslan á Atlantic Airways ásetur.

Landsgrannskoðanin hevur í oktober 2007 spurt Fiskimálaráðið, um grundarlagið undir metingini er bygt á tíðarskráseting. Fiskimálaráðið hevur ikki svarað spurninginum, men vísir í skrivi 10. juli 2008 til Atlantic Airways.

Avskrivningar

Landsgrannskoðanin heldur, at fleiri fortreytir í sáttmálanum frá 2001 um leiting og bjarging eru ikki galdandi longur. Partsroknskapurin, sum er rapporteringin til Fiskimálaráðið, er ikki nóg gjøgnumskygdur, so at ein við vissu kann staðfesta útreiðsluvækstur ella inntøkuminking, sum er grundarlag undir at endurskoða áløgdu samsýningini í sáttmálanum.

Í 2006 vórðu gamla tyrlan (Bell 212) og goymslan av eykalutum, sum Landsstýrið átti, skotnar inn í Atlantic Airways sum apportinnskot. Tyrlan og goymslan eru tikin við í fíggarstøðuna hjá tyrluroknskapinum 2006. Roknað verður við, at Bell 212 tyrlan, sum er við í rakstrarroknskapin við 5,2 mió.kr., verður avskrivað roknskaparliga í 5 ár. Tað merkir, at tyrlurakstururin næstu árin verður tyngdur við um 1 mió.kr. um árið. Hesin postur var ikki við í fíggarætlanini frá 2001, sum samsýningin 14 mió. kr. byggir á.

Nýggja bjargingartyrlan verður avskrivað liniert í 16 ár, við restvirðinum 0 kr.

4.6.3 Samskipti við Fiskimálaráðið og Innlendismálaráðið

Landsgrannskoðanin kann ikki góðtaka, at so long tíð gongur at fáa svar, tí tað darvar okkara arbeiði. Víst verður til § 20 í LI. nr. 25/1999 “um grannskoðan av landsrokn-skapinum”, har tað stendur, at “øll skriv og viðmerkingar frá løgtingsgrannskoðarunum og roknskapargrannskoðanini viðvíkjandi grannskoðan og gjøgnumgongd av roknskapum skulu svarast innan 6 vikur, um longri freist ikki verður sett.”

Svarini frá Fiskimálaráðnum eru heldur ikki nøktandi, og vit halda ikki at tað kann góð-takast, at Ráðið letur vera við at svara størsta partinum av okkara spurningum við at vísa til teirra sáttmálapart – Atlantic Airways.

Í sambandi við gjøgnumgongdina setti Landsgrannskoðanin nógvar spurningar, ser-liga til Fiskimálaráðið, men eisini til Innlendismálaráðið.

Við skrivi 4. oktober 2007 heitti Landsgrannskoðanin á Fiskimálaráðið um at svara fleiri spurningum, m.a. um endurskoðan av sáttmálanum, fortreytirnar fyri rakstrar-studninginum, sum verður latin Atlantic Airways, og um nýttu byttislyklarnar. Avrit av skrivinum varð eisini sent Innlendismálaráðnum/Løgmálaráðnum, sum svaraði sínum parti í apríl 2008.

Sum víst á í frágreiðingini í oktober 2007, lögdu løgtingsgrannskoðararnir stóran dent á at fáa so nógvar spurningar sum gjørligt svaraðar, soleiðis at Landsgrannskoðanin kundi taka málið við í frágreiðingina tá.

Hóast áminningar í oktober 2007, og í februar og apríl 2008, gekk long tíð at fáa svar. Í juli 2008 hevur Fiskimálaráðið svarað Landsgrannskoðanini við skrivi, undirskrivað av deildarleiðara, har ráðið boðar frá, at svarað verður eftir besta førimuni, men at summir spurningar ikki eru svaraðir, tí tað hevur ikki eydnast ráðnum at fáa svar frá Atlantic Airways.

4.7 Havstovan (LG 2008/205-0343)

Í 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin á Havstovuni við stöði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan hövdu sent stovninum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum.

Endamál, uppgávur og virksemi stovnsins er orðað og lýst í fíggjarlógarteksti og í avrikssáttmála millum Havstovuna og Fiskimálaráðið.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerð

Roknskaparreglugerð er gjørd í 2002, men er ikki dagførd. Reglugerðin tekur ikki hædd fyri verkætlanarvirkseminum, sum verður fíggjað av Fiskivinnuroyndum og øðrum. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at reglugerðin verður dagførd.

Inntøkur

Inntøkurnar hjá Magnusi Heinason fyri avreiðingar eru minkaðar seinastu árin. Leiðslan greiddi frá, at tað komst av minni veiðu.

Í 2008 fekk Havstovan góðar 2 mió.kr. í granskingarstyrki fyri verkætlanir o.a., og peningurin varð bókaður á stovnsnummarið 137615 “Inntøkufíggjað virksemi” hjá Havstovuni. Á fíggjarlógini var roknað við 900 t.kr.

Á stovnsnummari 141252 “Verkætlanir”, hjá Havstovuni eru bókaðar ávikavíst 2,8 mió.kr. í vanligum flytingarinntøkum og 2,5 mió.kr. í innanhýsis flytingum frá almennum myndugleikum. Á fíggjarlógini var roknað við ávikavíst 675 t.kr. og 575 t.kr. Nakað tað sama gjørði seg galdandi í 2007.

Í august 2009 spurdi Landsgrannskoðanin, hví roknaða inntøkan á fíggjarlógini ikki verður dagførd. Í oktober 2009 bóðu vit landsstýrismannin í Fiskivinnumálum um viðmerkingar.

Í oktober 2009 sigur landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, at Fiskimálaráðið hevur ikki givið sær far um, at 100% samsvar ikki var millum játtan á nýtslu á undirkontu. Ráðið fer at taka hetta mál upp til næstu fíggjarlógarviðgerð.

Ognaryvirlit

Stovnurin hevur ikki ognaryvirlit, sum lýkur treytirnar í § 20 stk. 2, í K. nr. 22/2007 um roknskaparverk landsins o.t.

Gjaldkort

Havstovan hevur eina peningastovnskontu. Stovnurin hevur eisini fingið loyvi frá Gjaldstovuni til gjaldkort, og kassahámarkið er sett til 50.000 kr.

Journal

Havstovan hevur journalskipan, ið nevnist Info Organizer. KT-fólk hjá Fróðskaparsetrinum umsita skipanina. Landsgrannskoðanin hevur mælt til at gera skrivligar mannagongdir.

Lønir

Havstovan nýtir starvsfólkapolitikkin hjá Løgmansskrivstovuni. Deildarleiðararnir kunnu, við góðkenning frá stjóranum, áleggja starvsfólki yvirtíðararbeiði.

Havstovan hevur reglur um at seta starvsfólk, góðkenna arbeiðstíðir, um ferðing uttanlands o.a. Stovnurin brúkar klókkuskipan at skráseta arbeiðstíðir og til at bóka tær út á “støðini” í roknskapinum.

Landsgrannskoðanin kannaði við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking o.ø. Onki var at finnast at.

Fríir ágóðar

Nøkur starvsfólk hava fartelesfonir frá stovninum. Landsgrannskoðanin hevur heitt á leiðsluna um at taka støðu til rundskriv nr. 1 frá 7. februar 2002 frá Løgmansskrivstovuni “um nýtslu av fartelesfonum” og til rundskriv nr. 2/2001 frá TAKS “um fartelesfon”.

Í oktober 2009 hevur landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum greitt frá, at Fiskimálaráðið er varugt við trupulleikarnar viðvíkjandi privatari nýtslu av fartelesfon á øllum stovnum, og arbeiðir í løtuni við at gera reglur.

Stuðul

Havstovan letur stuðul av stovnsnummari 111001 “Varðveitan av fjølbroyttum fiskiflota”. Heimildin er í LI. nr. 72/1996. Havstovan hevur ongar reglur gjørt fyri málsviðgerðini av at gjalda út stuðul. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at reglur verða gjørdar.

Í oktober 2009 vísir landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum á, at:

“Sambært § 25 í L.I. nr. 42 frá 2009 er tað álagt landsstýrismanninum í fíggingarmálum at áseta reglur hesum viðvíkjandi”.

Landsgrannskoðanin er samd við landsstýrismannin í fiskivinnumálum, at tað er álagt landsstýrismanninum í fíggingarmálaráðnum, eftir § 25, stk. 2, í LI nr. 42, frá 4. mai 2009 “um Landsins Játtanarskipan”, at áseta reglur um stuðul, har slíkar ikki longu eru ásettar í ella sambært lóg. Tó skal Landsgrannskoðanin vísa á, at tað áliggur avvarðandi landsstýrismanni í rímiligan mun at føra eftirlit og seta reglur. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kann tí ikki frásiga sær skylduna at syrgja fyri, at ráðið og stovnar tess gera umsitingarligar leiðreglur.

KT-trygd o.a.

Havstovan hevur ørgrynni av upplýsingum, sum hava stóran týdning fyri samfelagið sum heild.

Leiðslan á Havstovuni hevur orðað trygdarpolitikk. Trygdaravrit verða javnan tikin av dátum hjá stovninum. Royndir at endurskapa dátur hava eisini riggað. Starvsfólk hava lutvísa atgongd til dátugrunnar heimanífrá, og reglur eru gjørdar um tað.

Váðameting er gjørd av persónsupplýsingunum á Havstovuni. Leiðslan kunnaði um, at stovnurin er næstan komin á mál, so tey lúka tilmælini um trygdartiltøk.

Landsgrannskoðanin hefur mælt til, at Havstovan ger skrivligar reglur um trygdar-tiltøk, fastar mannagongdir um at broyta loyniorð til teldur, og at telduskíggjin verður læstur sjálvvirkandi.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kunnað um, at Fiskimálaráðið hefur ikki nakað skipað eftirlit við KT-trygdini á stovnum Fiskimálaráðsins, men arbeiðt verður við tí.

4.8 Trygdarmiðstöðin (LG 2008/205-0351)

Í 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Trygdarmiðstöðina við stöði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar-, KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum.

Høvuðsendamálið hjá Trygdarmiðstöðini er at veita skeið í trygd á sjónum sambært K. nr. 50/1999 v.s.b. Uppgávnar eru eisini nevndar í viðmerkingunum til fíggarlógina.

Roknskaparviðurskifti

Trygdarmiðstöðin hefur eina gamla roknskaparreglugerð, sum ikki er dagførd síðani 2001. Í apríl 2009 hefur leiðslan í Fiskimálaráðnum greitt frá, at tey arbeiða við at gera eina nýggja roknskaparreglugerð fyri ráðið og allar stovnarnar. Í september 2009 spurdi Landsgrannskoðanin landsstýrismannin, um arbeiðið var liðugt.

Í oktober 2009 hefur Fiskimálaráðið greitt frá, at arbeiðið við at gera roknskaparreglugerðir fyri ráðið og allar stovnarnar er ikki liðugt, men arbeiðt verður við hesum máli. Í hesum sambandi verður eisini arbeiðt við at fáa greiðar reglur fyri skilnað millum tey, sum gjalda út og tey, sum bóka.

Aðalstjórin í Fiskimálaráðnum er stovnsleiðari, tí verða mánaðarroknskapirnir ikki góðkendir mótvegis ráðnum. Landsgrannskoðanin gjørði vart við, at meginregluliga eru stovnsleiðaragóðkenningin og aðalstjóragóðkenningin hvør sítt, hóast tað kann vera sami persónur.

Bankakontur, heimagreiðsla og gjaldkort

Fiskimálaráðið hefur eina peningastovnskontu, sum dagligi leiðarin á Trygdarmiðstöðini hefur gjaldkort til, og atgongd um heimagreiðslu.

Onki skrivligt loyvi frá aðalstjóranum finst um gjaldkort. Dagligi leiðarin greiddi frá, at hann samskifti munnliga við bókhaldsleiðaran, tá hann útvegaði gjaldkort og atgongd til heimagreiðslu. Stovnsleiðarin hefur ikki gjørt nakra heimildarvátan, áðrenn hann lat dagliga leiðaranum gjaldkort. Heldur ikki eru nakrar reglur gjørdar um, hvat gjaldkortið kann verða nýtt til, sambært rundskrivi frá Fíggaráðnum um gjaldkort frá 22. juni 2005.

Stovnurin hevði eisini eina girokontu, sum ikki hefur verið skrásett í Búskaparskipan landsins. Í 2008 varð girokontan av og á "tømd" í kontu í peningastovni, t.v.s. at nettoupphæddin varð flutt av girokontuni í peningastovnskontuna. Í februar 2009 er Girokontan skift út við kontu í Suðuroyar Sparikassa. 30. apríl 2009 stóðu 256 t.kr. á kontuni. Tann kontan er skrásett í Búskaparskipan landsins, men pr. 19. mai 2009 var onki bókað á hana.

Landsgrannskoðanin heitti á leiðsluna um at fáa viðurskiftini viðvíkjandi gjaldkortum og bankakontum í rættlag, soleiðis at tey samsvara við reglurnar í roknskaparkunngerðini og við reglurnar í rundskrivi um nýtslu av gjaldkortum, men hevur ikki fingið svar. Í september 2009 hevur Landsgrannskoðanin biðið landsstýrismannin í fiskivinnu-málum um viðmerkingar.

Í oktober 2009 hevur Fiskimálaráðið víst á, at ráðið og Trygdarmiðstøðin arbeiða við at gera roknskaparreglugerðir fyri Fiskimálaráðið og Trygdarmiðstøðina. Í hesum sambandi verður eisini hugt eftir mannagongdunum viðvíkjandi nýtslu av gjaldkortum.

Inntøkur

Trygdarmiðstøðin fær inntøkur frá sølu av skeiðum, stuðli frá fyrítøkum og frá kaffisølu.

Skeið

Luttakarar gjalda fyri trygdarskeið við postkravi. Berst onkrum frá at koma, rindar leiðarin luttøkugjaldið aftur um heimagreiðsluna. Stemmað verður ikki av millum tilmeldingar og inngjaldingar.

Samantaldi peningurin, sum kom á postgirokontuna, varð settur á peningastovnskontu hjá Fiskimálaráðnum umleið einaferð um mánaðin. Inntøkurnar vórðu bókaðar sum nettoupphæddir, t.v.s. at útreiðslurnar vórðu ikki bókaðar. Við í inntøkunum var eisini t.d. studningur frá fyrítøkum til ráðstevnu.

Landsgrannskoðanin mælti Trygdarmiðstøðini til:

- at bóka bæði inntøkur og útreiðslur
- at skipa so fyri, at skilnaður er millum tann, sum skrásetur luttakararnar og tann, sum umsitur inngjældini, og
- at gera mannagongdir fyri, hvør hevur heimild til at skráseta og broyta í skrásetingarskipanini.

Í oktober 2009 hevur Fiskimálaráðið greitt frá, at ráðið, nú arbeiðt verður við roknskaparreglugerðini, hevur hugt at mannagongdunum viðvíkjandi bóking av inntøkum, harundir at skilnaður er millum tann, sum skrásetur luttakararnar og tann, sum umsitur inngjældini.

Prísáseting á skeiðum

Prísurin fyri vanligu trygdarskeiðini er 1.500 kr. Prísurin fyri onnur skeið verður ásettur eftir veruliga kostnaðinum.

Í apríl 2009 var eitt mál til viðgerðar í Kappingarráðnum, um tað er í tráð við reglurnar um kapping, at Trygdarmiðstøðin bjóðaði skeið fyri 1.500 kr.

Kappingarráðið hevur 19. mai 2009 endaliga gjørt av at gera tilsøgnina frá Fiskimálaráðnum 2. apríl 2009 bindandi, har Fiskimálaráðið hevur valt, at játtanin verður tikin av yvir ávíst áramál. Avgerðin hjá Kappingarráðnum er tikin við teirri broyting, at til-lagingartíðin verður broytt frá 1. januar 2012 til 1. august 2009. Tað merkir, at gjældini fyri skeiðini skulu verða ásett eftir veruliga kostnaðinum.

Leiðslan greiddi frá, at tað er ein politiskur spurningur, sum væntandi verður avgreiddur í næstum, um gjaldið skal vera sum tað hevur verið, ella tað skal verða

ásett til “veruligan kostnað”. Veruligur kostnaður er einar triggjar ferðir hægri enn tað, sum Trygdarmiðstøðin tekur fyri lógarkravdu skeiðini í dag.

Landsgrannskoðanin hevur biðið Trygdarmiðstøðina/Fiskimálaráðið um viðmerkingar.

Í oktober 2009 hevur Fiskimálaráðið kunnað um, at ætlanin er at lóggeva, at Trygdarmiðstøðin kann taka ein prís, sum liggur undir veruliga kostnaðinum av at veita trygdarskeið.

Stuðul

Trygdarmiðstøðin hevur fingið stuðul frá privatum fyrirkum, í sambandi við at tey skipaðu fyri ráðstevnuni IASST² í Føroyum í apríl 2008. Dagligi leiðarin hevur kunnað um, at tey ikki hava nakra skrivliga avtalu um stuðul, men at hann munnliga hevur fingið stuðulin játtaðan frá fyrirkunum.

Sambært Roknskaparvegleiðing hjá Føroya Gjaldstovu 29. desember 1998 skal peningur, sum stovnur fær at skipa fyri t.d. ráðstevnu, verða førður í játtanarroknskapin, soleiðis at játtandi myndugleikin, t.e. Løgtingið, veit um tað.

Stakroyndir av bókingum/konteringum

Landsgrannskoðanin hevur tikið nakrar stakroyndir av bókingum, sum vísa, at tað m.a. eru skeivar konteringar á fleiri kontum.

Landsgrannskoðanin mælti til, at leiðslan tryggjar rættar konteringar, og at reglurnar í Kontuskipanin landsins verða fylgdar. Eftirsíðan hevur Fiskimálaráðið kunnað um, at arbeitt verður við tí.

Lønir

Leiðslan greiddi frá, at Trygdarmiðstøðin hevur ikki reglur um at góðkenna, at lønarútgjaldingarnar eru rættar. Landsgrannskoðanin mælti til at gera reglur og skjalfesta tær í roknskaparreglugerðini.

Stakroyndir av lønarútgjaldingum

Við støði í lønarútreiðslunum í september mánaði 2008 hjá tveimum starvsfólkum bað Landsgrannskoðanin Trygdarmiðstøðina um at finna fram skjalprógv, sum kundu sanna, at rættar lønir vóru goldnar út. Niðurstøðan av grannskoðanini er, at verður støði tikið í sáttmálum og prógvum, eru útgoldnu lønirnar rættar.

Dagligi leiðarin greiddi frá, at lønin er ásett út frá 21,6 undirvísingartímum um vikuna.

Landsgrannskoðanin bað um avrit av skjalprógvum fyri, at undirvísingartímarnir í september 2008 samsvara lønarútgjaldingunum. Vit hava ikki fingið svar. Í september 2009 bað Landsgrannskoðanin landsstýrismannin í Fiskivinnumálum um viðmerkingar. Vit hava ikki fingið svar.

Leiðslan greiddi frá, at Trygdarmiðstøðin hevur ikki reglur um at góðkenna, at lønarútgjaldingarnar eru rættar. Heldur ikki hevur stovnurin skrivligar reglur um yvirtíðar-/meirarbeiði. Landsgrannskoðanin mælti til at gera reglur og skjalfesta tær í roknskaparreglugerðini.

---

² International Association for Safety and Survival Training

Lønir fyrir undirvísingarrátt

Rokningar fyrir undirvísing eru bókaðar á standard roknskaparkontu "Keypt av tænastrúveitingum annars", viðmerkt undirvísingarrátt.

Dagligi leiðarin greiddi frá, at fólkini hava undirvíst, tá Trygdarmiðstöðin hevur havt bæði vanligu trygdarskeiðini og onnur skeið samstundis. Hann helt ikki, at hann kundi bóka tað sum løn, tí so fór hann upp um lønarkarmin. Landsgrannskoðanin heldur ikki, at lønarkarmurin hjá stovninum kann verða nýttur sum grundgeving fyrir at gjalda út og skráseta lønina skeivt.

Mannagongdin tykist heldur ikki vera samsvarandi ásetingunum í § 60 í Skattalógini um A-inntøku. Landsgrannskoðanin heitti á Trygdarmiðstöðina um at seta seg í samband við TAKS um spurningin.

Í oktober 2009 hevur Fiskimálaráðið greitt frá, at *"Fiskimálaráðið hevur stovnað undirkontu "inntøkufíggingjað virkseml" til annað virkseml, enn lógarkravdu trygdarskeiðini. Fiskimálaráðið heitti á Trygdarmiðstöðina um at brúka hesa kontu, og vil frammyvir hava eftirlit við at lønarútreiðslur verða skrásettar rætt."*

Fríir ággóðar

Leiðslan greiddi frá, at dagligi leiðarin hevur farteleson, sum hann eisini brúkar privat. Landsgrannskoðanin heitti á leiðsluna um at taka støðu til rundskriv nr. 1 frá 7. februar 2002 frá Løgmannsskrivstovuni "um nýtslu av fartelesonum" og til rundskriv nr. 2/2001 frá TAKS "um farteleson" og at boða okkum frá úrslitinum.

Fiskimálaráðið hevur boðað frá, at ráðið hevur gjørt ein telefonpolitikk, sum skal tryggja, at rundskrivini verða hildin.

KT-trygd o.a.

Síðani 1999 hevur Trygdarmiðstöðin skrásett allar skeiðluttakarar. Trygdarmiðstöðin hevur sína egnu KT-skipan til skrásetingina.

Trygdarmiðstöðin er við í felags avtalu við privatán KT-veitara um at skipa KT-trygdina í Fiskimálaráðnum, Trygdarmiðstöðini og Lønjavningarstovuni.

Leiðslan kunnaði um, at reglur um trygdartiltek eru í ISO skipanini. Fiskimálaráðið er í holt við at endurskoða allar KT-trygdarpolitikkin, tí manglar hava verið, og ráðið hevur mist dátur av hesum manglum. Trygdaravrit verður tikið á Fiskimálaráðnum hvønn dag.

Í KT-politikkinum hjá stovninum, sum er partur av ISO-góðkenningini, stendur, at brúkarin kann sjálvvirkandi ella av KT-ábyrgdaranum verða biðin um at broyta sítt loyniorð. Landsgrannskoðanin mælir til, at loyniorðini verða broytt við jøvnum millumbili. Eisini verður mælt til at skíggjin læsist sjálvvirkandi.

Leiðslan kunnaði um, at tey hava ikki atgongd til stovnsnetið heimanífrá, men til postskipanina via Firewall gjøgnum Fiskimálaráðið. Landsgrannskoðanin mælti til, at leiðslan orðar reglur um atgongdina heimanífrá. Fiskimálaráðið hevur orðað VPN-politikk.

Trygdarskeið

Sambært skrivi 22. maí 2009 frá Kappingarráðnum til Fiskimálaráðið (avgerðarskriv) skuldu prísirnir á trygdarskeiðum tillagast marknaðarprísnum 1. august 2009.

Eisini skuldi tað hava við sær, at játtanin á uppskotinum til fíggjarlóg 2010 skuldi vera 0 kr.

Í oktober 2009 eru prísirnir á skeiðum hjá Trygdarmiðstöðini ikki broyttir. Í uppskoti til Løgtingsfíggjarlóg 2010 er nettoútreiðslujáttan til Trygdarmiðstöðina 2.509 t.kr. og løgújáttan 8.000 t.kr.

5 Vinnumál

5.1 Heilsufrøðiliga Starvsstovan (LG 2008/206-0375)

Heilsufrøðiliga Starvsstovan langtíðarleigar tvær kopimaskinur. Stovnurin kennir reglurnar í játtanarskipanini, men tey hildu í 2007, at leigukostnaðurin er minni tyngjandi frá ári til ár, enn um stovnurin keypir nýggjar kopimaskinur.

Landsgrannskoðanin heldur tað ikki kunna góðtakast, at stovnar ikki halda ásetingarnar í játtanarskipanini.

Í august 2008 heittu vit á landsstýrismannin, vísandi til pkt. 4.4 í játtanarskipanini, um at greiða okkum frá, hvørja støðu landsstýrismaðurin hevur til málið.

Í oktober 2008 boðaði Vinnumálaráðið frá, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan helt tað vera eina góða loysn at langtíðarleiga. Stjóri stovnsins ætlaði tó at endurmeta skipanina, áðrenn sáttmálin gekk út.

Í juli 2009 vísti Landsgrannskoðanin á, at sambært játtanarskipanini kunnu sáttmálar ikki verða gjørdir um fíggjarliga langtíðarleigu, sum reelt kemur í staðin fyri at keypa. Ein partur av leigugjaldinum er tá at rokna sum renta og afturrindan av láni, og til lántøku krevst serlig lógarheimild.

Í oktober 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur kannað munin ímillum at leasa tíðarskeiðið út, og at keypa leasaðu maskinurnar nú. Teirra niðurstøða er, at tað er ongin eyðsýndur fyrimunur at keypa nú. Tá ið leasingtíðarskeiðið er úti í 2012, ætlar Heilsufrøðiliga Starvsstovan at keypa kopi-maskinurnar.

5.2 P/f Fiskaaling og havbúnaðarroyndir (LG 2008/206-0361)

Vinnuligi parturin av virkseminum hjá P/f Fiskaaling er at kalla burtur. Tað er tí ein spurningur, um tað er skilagott at reka tilíkt virksemin í einum partafelag.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, mæltu Løgtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum í vinnumálum til at taka upp spurningin, um tað er skilagott at reka tilíkt virksemin í einum partafelag.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin víst á, at skipanin við P/f Fiskaaling hevur víst seg at rigga væl, og landsstýrismaðurin er sera væl nøgdur við arbeiðið, sum P/f Fiskaaling ger. Sum eina staðfesting av hesum, vísir landsstýrismaðurin til, at Løgtingið í mai 2009 samtykti at hækka partapeningin í felagnum við fænum í Endurgjaldsgrunni Alivinnunnar.

Í frágreiðingum til løgtingsgrannskoðararnar seinastu árin hevur Landsgrannskoðanin umrøtt ávís viðurskipti viðvíkjandi P/f Fiskaaling og játtanini til Havbúnaðarroyndir.

Í oktober 2005 vísti Landsgrannskoðanin á, at soleiðis sum framtíðarútlitini vóru, var vinnuligi parturin at kalla burtur. Spurningurin kundi tí verða settur, um tað var skilagott at reka tilíkt royndarvirksemin í einum partafelag. Eisini vísti Landsgrannskoðanin á, at vandi var fyri, at eitt tilíkt "pseudo"-partafelag var við til at grugga gjøgnumskygnið og

ábyrgdina fyri, at nóg nógv fekst burturúr stóru studningsupphæddunum á fíggjarlógini.

Í juni 2006 boðaði landsstýrismaðurin í vinnumálum frá, at fíggjarstøðan hjá P/f Fiskaaling var hampuliga góð, tí at vøkstur var í alivinnuni, og at felagið fekk meira fyri sølu av tøkulaksi, sílayngli og laksarognum. Nettosølan vaks úr 5.105 t.kr. í 2005 til 7.602 t.kr. í 2006.

Almenni roknskapurin fyri 2007 vísir, at nettosølan (t.e. vinnuligi parturin av søluni) er fallin frá 7.602 t.kr. í 2006 til 6.086 t.kr. í 2007, tilsamans 1,5 mió kr., ella um 20%.

Í oktober 2008 vísti Landsgrannskoðanin á, at roknskapartølini seinastu 5 árin vísir, at nógv tann størsti parturin av inntøkum felagsins er studningur frá landinum. Landsgrannskoðanin helt hesa gongd, saman við upplýsingum um minkandi sølu av laks, vísir, at tað framvegis var ein spurningur, um tað var skilagott at reka tilíkt royndarvirkssemi í einum partafelag.

12. mai 2009 samtykti Løgtingið “uppskot til løgtingslóg um at hækka partapeningin í P/f Fiskaaling”.

Í eykajáttanarlógini apríl 2009 varð m.a. skotið upp at hækka partapeningin í P/f Fiskaaling við 7 mió.kr. Uppskotið varð samtykt 14. mai 2009.

Endamálið við lógaruppskotinum var at fáa til vega materiellu og fíggjarligu heimildina til at hækka partapeningin í P/f Fiskaaling við fænum, sum er í Endurgjaldsgrunni Alivinnunnar, í sambandi við at grunnurin skuldi takast av.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin víst á, at skipanin við P/f Fiskaaling hevur víst seg at rigga væl, og landsstýrismaðurin er sera vælnøgður við arbeiðið, sum P/f Fiskaaling ger. Sum eina staðfesting av tí, vísir landsstýrismaðurin til, at Løgtingið nýliga hevði samtykt at hækka partapeningin í felagnum við fænum í Endurgjaldsgrunni Alivinnunnar.

Landsstýrismaðurin vísir eisini á, at eitt partafelag hevur størri frælsi at virka, bæði fíggjarliga og í aðrar mátar, enn ein landsstovnur/landsfyritøka. Landsstýrismaðurin sær tí sum er, onga orsök at broyta hesa skipan. Landsstýrismaðurin fylgir tó neyvt við arbeiðinum hjá P/f Fiskaaling, og eftirmetir støðuna á hvørjum ári, tá umrøtt verður, um peningur framhaldandi skal játtast til havbúnaðarroyndir.

5.3 Rúsdrekkasøla Landsins (LG 2008/206-0373)

Kassa- og goymslueftirlit

Í oktober 2008 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti á deildini hjá Rúsdrekkasølu Landsins í Tórshavn. Munir vóru í høvuðskassanum og kundamót-tøkuni, umframt at munur var millum peningastovnskontu og høvuðsbókhaldið. Sambært Rúsdrekkasøluni eru munirnir seinni greinaðir og rættaðir.

Seinasta árið hevur Landsgrannskoðanin eisini verið á ófráboðaðum kassa- og goymslueftirliti á hinum deildunum hjá Rúsdrekkasøluni, har dagligu sølurnar eru stemmaðar av við bókhaldið og peningastovnskontur. Goymslurnar á sölustøðunum eru stemmaðar av við goymsluyvirlitið í høvuðsbókhaldinum. Landsgrannskoðanin hevur onki at finnast at.

KT-trygd

Landsgrannskoðanin gjörði í 2002 eina störru gjøgnumgöngu av KT-trygdinni á Rúsdrekkasölu Landsins. Niðurstöðan av gjøgnumgöngdinni var, at Rúsdrekkasöla Landsins ikki leyk fleiri grundleggjandi krøv til eina tryggja KT-skipan, sum eru ásett fyrri egnar KT-skipanir í roknskaparrundskrivinum.

Landsgrannskoðanin hevur skrivað um henda trupulleika, seinast í ársfrágreiðingini fyrri 2006, tá stjórin á Rúsdrekkasölu Landsins vísti á, at stovnurin í meira enn eitt ár hevði arbeitt skilvíst við KT-trygdinni.

Seinasta árið hevur Landsgrannskoðanin ikki framt KT-grannskoðan á Rúsdrekkasölu Landsins, men hevur tó lagt sær í geyma, at Rúsdrekkasöla Landsins hevur orðað ein KT-politikk, sum formliga byggir á ISO-17799 standardin. KT-politikkurin er í fyra pørtum:

- Yvirlit yvir KT-virði
- Greining av hóttaðum og váðum
- KT-trygd sambært lóg
- KT-trygdarpolitikkur

og er dagfördur seinast 6. oktober 2008.

Roknskaparreglugerðin hjá stovninum er dagförd, seinast í november 2007, samsvandi orðaða KT-politikkinum.

5.4 Fjarskiftiseftirlitið (LG 2008/206-0383)

Fjarskiftiseftirlitið virkar eftir LI. nr. 79/1997 um fjarskifti v.s.b.

Í lógini verður fjarskifti býtt upp í fræls øki og konsessiúnir. Sum er, verður fjarskiftisøkið bert umsitið eftir § 8 í lógini. Tað merkir, at tey, sum veita fjarskiftistænastur, skulu hava konsessiún.

Sambært § 8, stk. 2, lit. f, í lógini um fjarskifti skal gjald verða latið fyrri konsessiúnina, og í stk. 3, lit. d, stendur, at landsstýrismaðurin kann áseta gjald sambært § 7.

Sambært § 7, stk. 3, lit. g, kann landsstýrismaðurin áseta gjald fyrri umsiting landsstýrisins av fjarskiftisøkinum, herundir rakstur av fjarskiftiseftirliti og Vinnukærunevnd í fjarskiftismálum.

Flestu gjøldini verða áløgd eftir K. nr. 70/2004 um frekvens (tíddar)- og avgreiðslugjöld á radiosamskiftisøkinum. Gjöldini verða skrásett sum inntøkur hjá Radioeftirlitsdeildini. Í 2008 vóru inntøkurnar 2,2 mió.kr.

Í 2008 vóru samlaðu útreiðslurnar 5,4 mió.kr. Kostnaðurin fyrri arbeiði, ið er gjørt fyrri aðrar stovnar, var 1,5 mió.kr. Nettokostnaðurin fyrri Fjarskiftiseftirlitið er sostatt 3,9 mió.kr.

Munurin millum kostnaðin av stovninum og inntøkurnar frá Radioeftirlitsdeildini, 1,6 mió.kr., verður goldin av konsessiúnshavarunum.

Gjaldið, sum verður kravt, er ásett í konsessiúnini og verður roknað í mun til marknaðarpartin av fjarskiftismarknaðinum. 1. februar sendir Fjarskiftiseftirlitið eina

fyribils uppgerð fyri farna árið. Uppgerðin er grundað á rakstrarkostnaðin av Fjarskiftiseftirlitinum, tó í minsta lagi kr. 1.000 árliga. Í 2008 vóru 21 veitarar, sum rindaðu minsta gjaldið á kr. 1.000. Endalig uppgerð skal vera tøk í seinasta lagi 1. august sama ár.

Innanhýsis flytingar

Eftirlitsstovnarnir á Skálatrøð eru skipaðir við felags stjóra, felags bókhaldi og felags móttøkufólki. Starvsfólkini, sum verða sett í starv á einum stovni, røkja í ávísan mun uppgávur fyri hinar stovnarnar, alt eftir hvørjar uppgávnar eru.

Landsgrannskoðanin hevur spurt um grundarlagið undir “innanhýsis flytingum” millum stovnarnar á Skálatrøð.

1. Frá Elveitingareftirlitinum (149130) til Fjarskiftiseftirlitið (130520)	kr. 335.600
2. Frá Kappingareftirlitinum (130920) til Fjarskiftiseftirlitið (130520)	kr. 276.345
3. Frá Tryggingareftirlitinum (101720) til Fjarskiftiseftirlitið (130520)	kr. 526.000
4. Frá Posteftirlitinum (131529) til Fjarskiftiseftirlitið (130520)	kr. 134.400
5. Frá Loyvisnevndini (149890) til Fjarskiftiseftirlitið (130520)	kr. 30.000
6. Frá Skráseting Føroya (137720) til Fjarskiftiseftirlitið (130520)	kr. 45.029

Leiðslan á Fjarðskiftiseftirlitinum hevur greitt frá, at skipanin við “innanhýsis flytingum millum almennar stovnar” virkar soleiðis, at við ársenda verður gjørt upp, hvussu nógv arbeiði er gjørt fyri hvønn stovn av starvsfólki frá øðrum stovnum. Nettoupphæddin verður skuldskrivað stovninum sum skyldar, og innanhýsis flytingar millum stovnarnar verða gjørdar samsvarandi.

Hinir stovnarnir rinda Fjarðskiftiseftirlitinum fyri arbeiðstímar og hýsingarútreiðslur, sum er húsaleiga, el og hiti.

Tímasatsir og skráseting av tímum

Starvsfólkini skráseta tíðina, sum tey nýta í arbeiði fyri hvønn stovn sær. Tímarnir verða taldir saman, og við ársenda verða teir avroknaðir millum stovnarnar.

Hýsingarútreiðslur

Býtið av leiguútreiðslum millum stovnarnar byggir á eitt avtalað fermetratal fyri hvønn stovn. Býtið av útreiðslunum er fast, men verður regulerað eftir broytingum, sum henda í árinum, so sum tá stovnar flyta, ella tá hildið verður, at ein stovnur rindar ov nógv ella ov lítið fyri at nýta felagsøki.

6 Mentamál

6.1 Mentamálaráðið, fyrisitingin (LG 2008/207-0111)

Í febrúar 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Mentamálaráðið við stöði í einum spurnablaði um roknskapar-, lönar-, KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan hövdu sent ráðnum.

Endamál, virksemi og uppgávur

Endamál, virksemi og uppgávur hjá Mentamálaráðnum eru orðaðar og lýstar í fíggarlógini. Á heimasíðuni er eisini kunnandi tilfar um ráðið.

Mentamálaráðið hefur eina sonevnda Dygdarhandbók, har allar reglugerðir hjá ráðnum eru savnaðar.

Roknskaparviðurskifti

Innanvirkis roknskapur

Mentamálaráðið hefur ikki innanvirkis roknskap, sum liðar útreiðslurnar út á tað, sum ráðið avrikar. Tó verða ferða- og telefonútreiðslur skrásettar í serligan roknskap á rokniørkum.

Roknskaparreglugerð

Sambært Mentamálaráðnum verður roknskaparreglugerðin endurskoðað, tá nýtt fíggarár byrjar. Nýggjasta roknskaparreglugerðin er frá januar 2009.

Mánaðarroknskapir

Mánaðarroknskapurin fyri Mentamálaráðið skal ikki góðkennast av hægri myndugleika, men ráðið savnar inn góðkenningarskjøl fyri játtanarroknskapin hjá øllum stovnsnumrum undir ráðnum. Landsgrannskoðanin hefur fingið yvirlit yvir, hvussu langt er komið at savna góðkenningarskjølini fyri 2008. Yvirlitið vísir, at fleiri stovnar ikki hava sent góðkenningarskjøl inn til tíðina.

Landsgrannskoðanin hefur mælt til, at Mentamálaráðið ger greitt fyri stovnunum undir ráðnum, at tíðarfreistirnar at lata inn góðkenningarskjøl skulu haldast.

Journalskipan

Mentamálaráðið nýtir journalskipanina Doculive. Roknskaparreglugerðin hefur ásetingar um postmóttøku, innskrivaðan post og skráseting av virðisposti.

Dygdarhandbókin greiðir eisini frá journalmannagongdunum.

Ognaryvirlit

Mentamálaráðið hefur yvirlit yvir innbúgv, býtt á skrivstovur. Innbúgvioð er ikki merkt, og ongin viðmerking er um aldur ella virði.

Listasavnið eigur flestu málningarnar, sum hanga á Mentamálaráðnum, men ráðið sjálvt eigur eisini nakrar. Sambært fyrisitingarleiðaranum er ætlanin at skráseta málningarnar hjá Mentamálaráðnum í dátubasanum hjá Listasavninum.

KT-viðurskipti

Mentamálaráðið hefur ekki sjálfstöðugt orðaðan trygðarpolitikk. Trygðarleiðreglur eru umræddar ymsa staðni í Dygdarhandbókini, m.a. reglur um heimaarbeiðspláss, teldupostsamskipti, virusverju og firewall.

Lønarumsiting

Sambært Mentamálaráðnum verður eftirlitið við, um lönargjaldingarnar eru rættar, gjört soleiðis, at ráðið 2 – 3 ferðir um árið fær lönarkort fyrri øll starvsfólkini á Mentamálaráðnum frá Lønardeplinum á Gjaldstovuni. Tey verða samanborin við útrokningarnar, sum ráðið hefur gjört.

Landsgrannskoðanin hefur fingið avrit av setanarskrivum og øðrum skjálprógvum hjá nøkrum starvsfólkum, sum Landsgrannskoðanin valdi út. Onki var at finnast at.

6.2 Stuðulsstovnurin (LG 2008/207-0231)

Í februar 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Stuðulsstovnin við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lönar-, KT- og onnur viðurskipti, sum vit frammanundan hövdu sent stovninum.

Lógargrundarlagið

Løgtingslóg nr. 36 frá 3. mai 2007 um lestrarstuðul kom í gildi 1. august 2007. Gamla lógin um útbúgvingarstuðulsskipan var frá 1999. Til gomlu lógina vóru 4 kunngerðir. Kunngerðirnar eru ikki dagfórdar, men tær eru í gildi, til nýggjar kunngerðir eru gjórdar og lýstar.

Í lógini um lestrarstuðul er ásett, at landsstýrismanninum er heimilað at áseta gjøllari reglur fyrri umsitingina. Sambært leiðaranum á Stuðulsstovninum er tørvur á at dagføra kunngerðirnar og eisini at áseta gjøllari reglur fyrri umsitingina, og hann hefur greitt frá, at arbeiðið er í gongd.

Landsgrannskoðanin hefur mælt til, at kunngerðirnar verða dagfórdar, og at neyðugar reglur verða ásettar.

Ráðlegging og tíðarskráseting

Ongin greining verður gjórd fyrri, hvat tíðin hjá starvsfólkunum verður brúkt til. Sambært Stuðulsstovninum skráseta starvsfólkini í einum rokniarki samlað tímatal fyrri dagin, fyrri frítíð o.t. Starvsfólkini lata tíðarskrásetingina inn til leiðsluna eina ferð um vikuna.

Leiðarin kunnaði um, at hvørt starvsfólk hefur ábyrgd av sínum øki (funktionelt uppbyti). Tá ið tað til tíðir er serliga nógv at gera á einum øki, hjálpa tey hvørjum øðrum.

Landsgrannskoðanin hefur mælt til at áseta reglurnar og mannagongdirnar í roknskaparreglugerðini.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerð

Stuðulsstovnurin hevur eina góðkenda roknskaparreglugerð frá 2003, sum hevur tørv á dagføringum. Uppskot til nýggja roknskaparreglugerð er gjørt, og tað verður sent Mentamálaráðnum til góðkenningar.

Journalisering

Stovnurin hevur journalskipan at umsita útgjald av stuðli og lánum. Henda journalskipanin er partur av einari skipan frá 2004, har umsóknir, teldupostar o.a. samskifti í sambandi við stuðul og lán verður skrásett.

Ongar skrivligar mannagongdir eru um journalisering. Uppskot til mannagongdir er gjørt, men er ikki liðugt. Nakrar reglur eru ásettar í roknskaparreglugerðini, men tær eru ikki útgreinandi.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at skrivligar mannagongdir um journalisering verða gjørdar.

KT-viðurskifti

Leiðslan hevur ikki gjørt váðameting viðvíkjandi upplýsingum og KT-nýtslu, og ongin trygdarpolitikkur er orðaður.

Fakskipanin hjá Stuðulsstovninum liggur á egnum servara, sum stendur í sama rúmi, sum servaraútgærðin hjá Mentamálaráðnum. Til aðrar telduskipanir, sum Stuðulsstovnurin nýtir, verður teldunetið hjá Mentamálaráðnum nýtt. Leiðarin og fígjarleiðarin hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá.

Leiðarin kunnaði um, at Mentamálaráðið umsitur teldunetið hjá Stuðulsstovninum og skipar fyri øllum trygdartiltøkum. Stuðulsstovnurin nýtir reglurnar í trygdarhandbókini hjá Mentamálaráðnum, í sambandi við KT-viðurskiftini.

Lønarumsiting

Í sambandi við at leiðarin góðkennir mánaðarroknskapirnar, verða m.a. lønirnar kannaðar. Leiðarin kannar, um fremmand nøvn ella óvanligar upphæddir eru á yvirlitinum frá Gjaldstovuni.

Landsgrannskoðanin hevur fingið avrit av setanarskrivum og øðrum skjalprógvum hjá nøkrum starvsfólkum, sum Landsgrannskoðanin valdi út. Onki var at finnast at.

6.3 Føroya Skúlabókagrunnur (LG 2008/207-0231)

Í februar 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Føroya Skúlabókagrunn við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar-, KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum. Niðanfyri hava vit tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerð

Galdandi roknskaparreglugerðin hjá Skúlabókagrunninum varð góðkend í 2009.

Journalskipan

Sambært Skúlabókagrunninum nýtir stovnurin eina manuella journalskipan. Stjórin heldur Skúlabókagrunnin liva upp til reglurnar um innlit í fyrisingina.

Í samstarvi við Landsskjalasavnið er Skúlabókagrunnurin í ferð við at gera skrivligar mannagongdir um journalisering.

Ognaryvirlit

Skúlabókagrunnurin hevur yvirlit yvir innbúgv. Innbúgvíð er ikki merkt, og onki virði ella aldur er ásett/ur.

KT-viðurskipti

Sambært Skúlabókagrunninum liggur teldunetið hjá stovninum aftan fyri brandmúrin og virusverju hjá Landsneti.

Stovnurin hevur ikki skrivligar reglur um trygdartiltøk, men fylgir trygdarreglunum hjá Landsneti.

Lønarumsiting

Stjórin kunnaði um, at hann góðkennir lønarútgjaldingarnar í samráð við skrivaran. Lønirnar verða stemmaðar av hvønn mánað.

Tað er ásett í roknskaparreglugerðini, at starvsfólkini skulu gera mánaðaruppgerð av arbeiðstíðini og hvussu møgulig yvirtíð skal samsýnast.

Starvsfólkini skráseta arbeiðstíðina í rokniarki. Skrásetingin fevnir um samlaða arbeiðstíð, yvirtíð, sjúku og frítíð pr. dag, og verður latin stjóranum mánaðarlíga. Skrásetingin verður ikki liðað sundur í arbeiðsuppgávur. Stjórin greiddi frá, at í løtuni verður møguleikin at koma á TotalView skipanina hjá Mentamálaráðnum kannaður. Ongin peningur er settur av til endamálið.

Sambært stjóranum er nakað av flexitíð, tí lærarar kunnu ikki koma á fund í vanligari arbeiðstíð.

Landsgrannskoðanin hevur mælt Skúlabókagrunninum til at finna eina hóskandi skipan at skráseta arbeiðstíð, fráveru o.a.

Inntøkur

Skúlabókagrunnurin fær inntøkur frá sølu av útgávum. Tær verða fyrri tað mesta seldar umvegis Bókamiðsøluna, meðan teldutøku útgávnar eisini verða seldar umvegis undirvísingarportalinn SNAR. Sambært Skúlabókagrunninum verður miðað ímóti, at sjálvt útgávuvirksemið skal bera seg fíggjarlíga, meðan játtanin, sum Skúlabókagrunnurin fær á fíggjarlógini, verður nýtt til føstu útreiðslurnar av at reka grunnin.

Bókamiðsølan keypir bøkurnar frá Skúlabókagrunninum, so hvørt hon selur tær til sínar kundar. Prísásetingin á bókunum er avtalað við Bókamiðsøluna.

Mannagongdin er lýst í nýggju roknskaparreglugerðini.

Bókagoymslan

Landsgrannskoðanin var eisini á Bókamiðsøluni og tók stakroyndir av bókagoymsluni pr. ultimo 2008. Í 15 av 16 stakroyndum vóru munir, í flestu førum var talan um smáar munir (1-2 bøkur).

Í 2004 gjørði Landsgrannskoðanin eisini stakroyndir av bókagoymsluni, og úrslitið tá bendi á, at goymsluskipanin var ikki nøktandi. Leiðslan á Skúlabókagrunninum vísti tá á, at trupulleikarnir fóru at verða loystir, tá nýggj roknskapar- og goymsluskipan fór at verða tikin í nýtslu, í sambandi við at Bókamiðsølan fór at flyta í nýggj hølir.

Síðani er Bókamiðsølan flutt í nýggj hølir og hefur fingið nýggja goymsluskipan.

Sambært Skúlabókagrunninum hefur Bókamiðsølan ikki framt fullfíggaða goymsluteljing síðani á sumri 2008, og Skúlabókagrunnurin hefur bert tikið stakroyndir við jøvnum millumbilum.

Landsgrannskoðanin mælti Skúlabókagrunninum til, at goymslan verður tald upp regluliga (minst eina ferð um árið), og at goymslustýringin verður styrkt.

Stjórin á Skúlabókagrunninum hefur eftirsíðan boðað frá, at sambært avtalu millum Skúlabókagrunnin og Bókamiðsøluna hefur Bókamiðsølan skyldu til minst eina ferð um árið at telja goymsluna upp.

Bókamiðsølan stendur fyri, at Skúlabókagrunnurin fær egna Navision skipan við tilfarinum hjá Skúlabókagrunninum, og tað fer at styrkja munandi um goymslustýringina.

Viðmerkingar frá Mentamálaráðnum

Í juni 2009 hefur Mentamálaráðið boðað frá, at Mentamálaráðið hefur sent skriv til Føroya Skúlabókagrunn um at fylgja tilmælinum frá Landsgrannskoðanini um:

- at finna eina hóskaði skipan at skráseta arbeiðstíð, fráveru o.a.
- at gera ognaryvirilit sambært roknskaparreglugerðini
- at goymslan verður tald upp regluliga, og at goymslustýringin verður styrkt.

Mentamálaráðið hefur eisini heitt á stovnin um at arbeiða fram ímóti at lýsa og orða niðanfyrir nevndu viðurskipti, soleiðis at ongin ivi er um, at KT tryggin er í lagi:

- skrivligar reglur um trygdartiltøk,
- gera váðameting viðvíkjandi upplýsingum og KT-nýtslu,
- orða trygdarpolitikk.

6.4 Landsmiðstøðin fyri undirvísingaramboð (LG 2008/207-0231)

Endamálið við Landsmiðstøðini er lýst í kunngerð við heimild í Fólkkaskúlalógini. Uppskot til nýggja kunngerð viðvíkjandi dagføring av m.ø. eftirútbúgvingum varð gjørt fyri áleið trimum árum síðani. Í fleiri ár hefur verið tosað um at leggja Landsmiðstøðina, Skúlabókagrunnin, og KT-depilin saman. Álit um samanlegging er latið landsstýrismanninum.

Í oktober 2008 gjørði landsstýrismaðurin av at leggja stovnarnar saman. Leitað verður eftir hóskaði hølum til samanlagda stovnin.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at framvegis verður arbeitt við samanleggingini av stovnunum, sum eftir ætlan skal virka frá 1. januar 2010. Samstundis er ætlanin, at Fróðskaparsetur Føroya skal hava ábyrgd av allari eftirútbúgving í skúlaverkinum.

6.5 Yrkisskúlar (LG 2008/207-0233)

Hóast LI. nr. 106/1998 “um yrkisskúlar” v.s.b. kom í gildi 1. januar 1999, hevur landsstýrismaðurin ikki ásett reglur, sum álagt honum í § 14, stk. 2, í lógini.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átal-
aðu løgtingsgrannskoðararnir enn einaferð, at málið ikki verður loyst, og heittu á landsstýrismannin um at taka stig til at loysa málið.

Í frágreiðingum frá Landsgrannskoðanini og í uppskotum til samtyktar frá løgtingsgrannskoðaranum sæst, at málið síðani 2001 er umrøtt ferð eftir ferð, og í árávís hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeitt verður við málinum.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at kunngerðin var send til hoyringar, og fór ætlandi at verða kunngjørd í næstum.

Í juli 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at kunngerðin var send Innlendismálaráðnum at kanna eftir.

Í oktober 2009 hevur Mentamálaráðið kunnað um, at kunngerðin er ikki lýst enn. Arbeiðið er tikið upp aftur, og uppskotið, sum hevur verið til hoyringar, verður gjørt liðugt í næstum.

6.6 Studentaskúlin og HF-skeiðið í Eysturoy (LG 2008/207-0233)

Í juni 2009 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti á Studentaskúlanum og HF-skeiðinum í Eysturoy.

Kassapeningurin er í tveimum: Ein vanligur forskotskassi og ein kassi til ein kortterminal, har næmingar kunnu taka út reiðan pening. Skúlin hevur harafturat eina peningastovnskontu, sum er knýtt til kortterminalin. Einans bókingar í sambandi við kortterminalin fara um kontuna.

Niðurstøðan av kassaeftirlitinum var, at forskotskassin stemmaði við kassauppperðina og landsbókhaldið.

Kortterminalkassin stemmaði ikki við landsbókhaldið, og reiði peningurin í kortterminalkassanum + peningastovnskontan stemmaðu ikki við kr. 10.000, sum tær skulu. Peningastovnskontan stemmaði heldur ikki við landsbókhaldið.

Landsgrannskoðanin mælti skúlanum til at finna feilin og rætta hann. Landsgrannskoðanin spurdi eisini, nær kassapeningurin og peningastovnskontan seinast vóru stemmað av við landsbókhaldið, og hvørji tiltøk skúlin ætlar at seta í verk, at fyrbyrgja at munur kemur í.

Frágreiðingin um kassaeftirlitið varð í august 2009 send landsstýrismanninum í mentamállum til viðmerkingar. Mentamálaráðið hevur í oktober 2009 kunnað um, at

ráðið hevur biðið skúlan um at fáa greiðu á, hví tær ymisku konturnar ikki stemma, og at gera eina mannagongd fyri avstemman.

6.7 Miðnámsskúlin í Suðuroy (LG 2008/207-0233)

Í mai 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Miðnámsskúlan í Suðuroy við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar-, KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan høvdu sent skúlanum.

Endamál, virksemi og uppgávur skúlans

Rektarin á Føroya Studentaskúla og HF-skeiði hevur evstu námsfrøðiligu og figgjargjarnu ábyrgdina av Miðnámsskúlanum í Suðuroy, og deildarleiðarin á Miðnámsskúlanum í Suðuroy hevur dagligu leiðsluna. Skrivlig reglugerð fyri leiðslu- og umsitingarbyti er gjørd millum báðar eindirnar.

Í sambandi við at Heilsuskúlin og Miðnámsskúlin í Suðuroy eru fluttir í sama bygning, er skrivlig avtala gjørd millum skúlarnar. Avtalan ásetur m.a., at útbúgvingarnar halda fram sum higartil, men at deildarleiðarin á Miðnámsskúlanum hevur ábyrgdina av bygninginum og rakstrinum av honum. Avtalan skuldi vera galdandi til 31. juli 2009, og í avtaluni verður nevnt, at 1. august 2009 skulu leiðslurnar á skúladeplunum kring landið eftir ætlan verða skipaðar. Deildarleiðarin kunnaði um at ongin avtala er gjørd millum Heilsuskúlan og Miðnámsskúlan í Suðuroy um, hvussu útreiðslurnar av at reka bygningin skulu bítast, og ynskiligt hevði verið, at raksturin av bygninginum fekk eitt stovnsnummar fyri seg.

Skúlin nýtir tíma/lærugreina skema, sum vísir, hvat skúlin eigur at avrika. Umframt at undirvísa, hava summir lærarar aðrar uppgávur, so sum KT-umsiting og lestrarvegleiðing. Tíðarnýtslan av hesum uppgávum verður ikki skrásett.

Roknskaparviðurskifti

Sambært deildarleiðaranum hevur skúlin eina góðkenda roknskaparreglugerð, sum er frá 2004. Skúlin hevur tó ikki fingið undirskrivaðu roknskaparreglugerðina aftur frá Mentamálaráðnum. Deildarleiðarin kunnaði um, at roknskaparreglugerðin skal dagførast í sambandi við at skúlin 1. mars 2009 er fluttur í nýggjan bygning saman við Heilsuskúla Føroya.

Skúlin hevur onga journalskipan. Skúlin fær ikki nógvan post, og tey halda seg ikki hava tørv á journalskipan. Starvsfólkið hevur ikki havt trupulleikar at finna fram tilfar, tá ið tað hevur verið neyðugt.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at útvega hóskaði journalskipan (manuella ella elektroniska), og at mannagongdir um journalisering verða skrivaðar.

Deildarleiðaranum greiddi frá, at skúlin hevur ognaryvirilit, men tað er ikki dagført. Í sambandi við flytingina í nýggja bygningin er nógv nýtt innbúgv keypt. Sambært deildarleiðaranum er ein trupulleiki, at skúlin ikki veit, hvat innbúgv við hevur kostað at útvega, m.a. tí at innbúgv við var ein partur av samlaðu verkætlanini at byggja skúlan. Leiðslan ætlar at kanna, hvussu ognaryvirilit kann verða gjørt.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at ognaryvirilitið verður dagført.

KT-viðurskipti v.m.

Skrivligar reglur eru ikki gjørdar um KT-trygdartiltøk, og ongin KT-váðameting er gjørd. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at trygdarpolitikkurin verður orðaður skrivliga.

Deildarleiðarin kunnaði um, at skúlin hevur tveir harðdiskar, sum støðugt spegla hvønn annan. Harumframt verður trygdaravrit tikið einaferð um árið. Onki trygdaravrit verður goymt uttan fyri húsið. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at trygdaravrit við jøvnum millumbilum verður goymt á øðrum stað enn á Miðnámskúlanum.

Lønarumsiting o.a.

Deildarleiðarin heldur veikleikar vera í lønarumsitingini, tí viðhvørt henda feilir. Hann roknar sjálvur lönirnar út og sendir síðani útrokningina til Føroya Studentaskúla og HF-skeið. Hann heldur ikki, at nøkur føst mannagongd er um at stemma lönirnar av.

Landsgrannskoðanin kannaði lönirnar fyri august 2008 hjá 3 lærarum. Í einum føri hevði deildarleiðarin latið ein lærara “fáa” lön fyri ein tíma frá sær, tí deildarleiðarin helt, at arbeiðsuppgávurnar hjá læraranum vóru meira krevjandi, enn hann sambært sáttmálanum hevði rætt til. Ein annar lærari hevði nógva yvirtíð. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at skúlin heldur seg til ásetingarnar í sáttmálanum millum Yrkisfelag Studenta- og HF-lærara og Fíggjarmálaráðið.

Deildarleiðarin hevur víst á, at tað, at summir lærarar hava nógva yvirtíð, er tí, at tað ikki eru so nógvir lærarar á skúlanum, og teir mugu hava ávíst tal av tímum fyri at fáa fast starv. Avlopstímar verða lýstir leysir, og ber ikki til at fáa skikkaðar umsøkjjarar, mugu føstu lærararnir lesa tímarnar.

Mentamálaráðið hevur í oktober 2009 kunnað um, at ráðið hevur biðið skúlan greiða frá, hvussu skúlin ætlar at loysa tilmælini frá Landsgrannskoðanini.

6.8 Musikkskúlaskipanin (LG 2008/207-0235)

Hóast meira enn 25 ár eru liðin, síðani lógin kom í gildi, er framvegis ikki samsvar ímillum allar ásetingar í lógini og fyrisitingarligu mannagongdirnar.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átaladu lögtingsgrannskoðararnir enn einaferð, at málið ikki verður loyst, og heittu á landsstýrismannin um at taka stig til at loysa málið. Málið er framvegis ikki loyst.

Lógargrundarlagið er LI. nr. 69/1984 “um stuðul til musikkskúlar”, broytt við LI. nr. 67/1996.

Í frágreiðingum frá Landsgrannskoðanini og í uppskotum til samtyktar frá lögtingsgrannskoðaranum sæst, at málið er umrøtt í árávís, uttan at nakað ítøkiligt hendir.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein nevnd hevði evnað eitt lógaruppskot til, ið broytti lógina, so samsvar fór at verða millum praksis og allar ásetingar í lógini. Uppskotið var til lögfrøðiliga viðgerð í Mentamálaráðnum, og skuldi síðani verða sent kommununum og musikkklærafelagnum til hoyringar.

Í juli 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann fór at seta seg inn í lógaruppskotið og fór síðani at taka stöðu til, annaðhvørt tað skuldi verða sett í verk, ella nýggj lóg skuldi verða gjørd.

Í juli 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at í apríl 2009 hevði landsstýrismaðurin fund við Kommunusamskipan Føroya og Føroya Kommunufelag, har uppskot til nýggja musikkskúlalóg varð lagt fyri kommunalu umboðini. Ætlanin hjá landsstýrismanninum var at fáa broytt lógina, so at hon samsvarar við praksis.

Úrslitið av fundinum var, at kommunuumboðini mæltu til, antin at landið yvirtekur allan musikkskúlan og heldur allar útreiðslurnar, ella at musikkskúlin verður lagdur út til kommunurnar, og landið framvegis rindar sama part sum nú.

Landsstýrismaðurin vísir á, at arbeiðsbólkur er settur undir Innlendismálaráðnum til m.a. at viðgera spurningin um, hvat skal verða lagt til kommunurnar at umsita.

Sjónarmiðini hjá kommunuumboðunum saman við komandi niðurstøðuni frá arbeiðsbólkinum gera, at landsstýrismaðurin bíðar við at taka endaliga støðu í málinum um musikkskúlastkipanina.

6.9 Húsarhaldsskúli Føroya (LG 2008/208-0235)

Landsgrannskoðanin heldur, at sæð frá einum eftirlitssjónarmiði er tað óheppið, at landið veitir Húsarhaldsskúla Føroya so stóran árliga stuðul, 2,1 mió.kr., sum “onnur játtan”. Verður játtanin tikin við á fíggjarlógina sum “rakstrarjáttan”, kemur skúlin undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, mæltu Løgtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum til at taka upp spurningin, um ikki var skilabetri at játtanin til Húsarhaldsskúla Føroya verður tikin við á fíggjarlógina sum rakstrarjáttan.

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2008 umrøddu vit játtanarviðurskiptini hjá Húsarhaldsskúla Føroya

Vit umrøddu m.a., at landið fíggjar so at siga allan raksturin av virkseminum hjá Húsarhaldsskúlanum. Landskassin veitir ein árigan stuðul 2,1 mió.kr.

Landsgrannskoðanin helt, at sæð frá einum eftirlitssjónarmiði er tað sera óheppið, at landið veitir so stóran árligan stuðul sum “onnur játtan”. Verður játtanin tikin við á fíggjarlógina sum “rakstrarjáttan”, kemur skúlin undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar.

Í oktober 2008 boðaði Mentamálaráðið frá, at ráðið umhugsaði at broyta játtanarslagið til rakstrarjáttan. Játtanarslagið er enn óbroytt.

Mentamálaráðið hevur í oktober 2009 kunnað um, at støða ikki er tikin til at broyta játtanarslagið.

6.10 Vinnuháskúlin (LG 2008/207-0236)

Landsgrannskoðanin hevur víst a, á, at lønarumsitingin ikki í øllum førum byggir á eitt nevt og skjalfest grundarlag, sum kann verða grannskoðað.

Í 2007 vísti skúlastjórin á, at tað var trupult at umsita lønirnar eftir sáttmálanum, tí teir eru ikki nóg greiðir. Til dømis er samskipti við fakfelagið um at tulka skylduga undirvísingartímatalið, sum er 21,6 tímar um vikuna, og hvussu tímatalið skal verða roknað, tá ið tímar verða nýttir til annað enn undirvísing.

Ongar nágreiniligar reglur eru í sáttmálanum um, hvønn tímaniðurskurð hvørt fak skal hava. Einasta reglan er í § 25 í sáttmálanum, sum ásetur, at samlaði tímaniðurskurðurin ikki er hægri enn 3,4 tímar um vikuna fyri allar lærugreinir og fyri allar seks lestrarhálvurnar samanlagt. Tað er ein áseting, sum varð gjørd, tá ið tað vóru 2 skúlar. Leiðslan heldur, at nú skúlarnir eru lagdir saman, skal ásetingin skiljast sum 6,8 tímar (t.e. 2 ferðir 3,4). Sambært yvirlitinum eru samlaðu niðurskurðirnir 6,3851, men Landsgrannskoðanin dugir ikki at siga, um býtið millum lærugreinirnar/lærararnar er rætt.

Niðurstøðan av grannskoðanini av lønarmálanum er, at verður støðið tikið í sáttmálanum við Felagið Maskinmeistaralærarar saman við Fakfelag Sjómannsskúlalærara, umframt teimum tulkungum og “óskrivaðu reglunum”, sum Vinnuháskúlin hevur fyri tímaniðurskurð og lønaráseting, so tykjast goldnu lønirnar rættar.

Í oktober 2007 mæltu vit Mentamálaráðnum til at taka spurningin um ógreidleikar í sáttmálanum upp við Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum.

Í februar 2008 boðaði landstýrismaðurin frá, at *“Mentamálaráðið setur ein arbeidsból saman við Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum til at greiða ivamál í sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Fakfelagið hjá sjómans- og maskinskúlalærarum og síggja til at „óskrivaðar reglur“ verða skrivaðar. Arbeidsbólurin skal eisini gera uppskot til ársverk fyri starvsfólkinum í maritimu útbúgvingunum.”*

Í september 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið saman við Fíggjarmálaráðnum hevur tikið stig til, at farið verður undir arbeiðið at gera eina skipan, har alt arbeiðið verður gjørt upp í klokkutímum í einum ársverki. Miðað verður fram ímóti, at skipanin verður tikin í brúk í august 2009.

Í oktober 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at enn eru ongi ítøkilig stig tikin viðvíkjandi málinum um ársverksskipan fyri maritimu skúlarnar. Í sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Felagið Maskinmeistaralærarar saman við Fakfelagi Sjómannsskúlalærara í Føroyum, sum bleiv undirritaður 4. mai 2009, stendur í § 28: *“Í sáttmálskeiðinum arbeiða partarnir við ársverksskipan. Miðað verður eftir at seta ársverkið í verk 1. august 2010.”*

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at Mentamálaráðið, saman við Fíggjarmálaráðnum, ætlar at seta eina nevnd at gera eina ársverksskipan fyri maritimu skúlarnar. Hetta arbeiði er ikki farið í gongd enn, og tí er ósannlíkt, at hendan skipan kann verða sett í verk til komandi skúlaár.

6.11 Klaksvíkar Sjómannsskúli (LG 2008/207-0236)

Roknskaparreglugerð

Síðani 2005 hefur Landsgrannskoðanin víst á, at Klaksvíkar Sjómannsskúli hefur onga roknskaparreglugerð, sum er góðkend av Mentamálaráðnum.

Skúlin hefur fleiri ferðir gjørt uppskot til roknskaparreglugerð, sum Mentamálaráðið ikki hefur góðkent, tí reglugerðin ikki var sambært rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at eitt uppskot til roknskaparreglugerð, sum skúlin sendi Mentamálaráðnum í juni 2009, er ikki í samsvari við rundskrivið frá Fíggjarmálaráðnum. Mentamálaráðið vil tí enn einaferð heita á leiðslu skúlans um at gera roknskaparreglugerð, sum er í samsvari við rundskrivið frá Fíggjarmálaráðnum.

Vantandi lønargóðkenning

Okkum kunnugt hefur Fíggjarmálaráðið ikki góðkent lønina hjá einum ávísum lærara. Vit spurdu stjóran um tað, men vit hava ikki fingið svar.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hefur biðið leiðslu skúlans greiða frá, hví lønin hjá læraranum ikki er góðkend av Fíggjarmálaráðnum, og hvørji stig skúlin hefur tikið í hesum sambandi.

Skyldugt undirvísingartímat

Í lestrarhálvárinum várið 2007 undirvístu fleiri lærarar á skúlanum ikki skylduga undirvísingartímat, m.a. tí ongin sjóvinnuflokkur var tikin inn.

Stjórin vísti á, at lærararnir skulu taka lut í skeiðsvirksemi og øðrum, sum leiðslan ávísir, fyri at fylla tímatvuna út. Stjórin helt, at lærararnir samanlagt hava arbeitt fleiri tímar, enn teir hava fingið løn fyri.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann hefur biðið leiðslu skúlans um eina frágreiðing, og uppgerð yvir, hvat skylduga undirvísingartímat, sum ikki er nýtt til undirvísing, er nýtt til. Eisini er leiðsla skúlans biðin um at greiða frá, hvørja virksemisætlan skúlin hefur gjørt í hesum sambandi.

Tímaniðurskurður

Ongar nágreinligar reglur eru í sáttmálanum um, hvønn tímaniðurskurð hvør lærugrein skal hava.

Einasta reglan er í § 25 í sáttmálanum, sum ásetur, at samlaði tímaniðurskurðurin ikki er hægri enn 3,4 tímar um vikuna fyri allar lærugreinir fyri allar seks lestrarhálvurnar samanlagt. Stjórin kunnaði um, at hann nýtir ein reduktiónsfaktor, sum hann hefur brúkt seinastu 20 árin, og sum hann hefur fingið frá Mentamálaráðnum.

Í februar 2008 boðaði landstýrismaðurin frá, at *"Mentamálaráðið beinanvegin setur ein arbeiðsbólk, sum skal gera eina ætlan fyri framtíðina hjá skúlanum."*

Landsstýrismaðurin boðaði eisini frá, at av tí at virksemið seinastu árin hefur verið støðugt minkandi, verður hildið, at *"mest átrokandi spurningur viðvíkjandi Klaksvíkar"*

Sjómansskúla er at finna fram til, um grundarlag framvegis er fyri Klaksvíkar Sjómansskúla í verandi líki.”

Í september 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at virkseimið á Klaksvíkar Sjómansskúla hevði verið óstøðugt, tí tilgongdin av næmingum var minkað nógv. Tað hevði havt við sær, at í onkrum lestrarhálvum var ongin skipara- ella sjóvinnuflokkur tikin inn. Mentamálaráðið hevði saman við Fíggjarmálaráðnum tikið stig til, at farið varð undir arbeiðið at gera eina skipan, har alt arbeiðið í einum ársverki varð gjørt upp í klokkutímum. Miðað varð ímóti, at skipanin skuldi verða tikin í nýtslu í august 2009. Landsstýrismaðurin ætlaði at taka stig til at endurskoða bygnaðin á tí maritima útbúgvingarøkinum.

Í oktober 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hevur biðið leiðslu skúlans um at greiða frá, hvussu skúlin ásetur tímaniðurskurð fyri einstøku lærugreinarnar, við støði í § 25 í sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Felagið Maskinmeistaralærara saman við Fakfelagi Sjómansskúlalærara í Føroyum.

6.12 Samskipan av virkseminum hjá skúlunum (LG 2008/207-0236)

Í oktober 2001 spurdu vit landsstýrismannin, um hann hevði ætlanir um at samskipa virkseimið á sjómansskúlunum í Tórshavn og í Klaksvík, vísandi til at samlaða næmingatalið var minkandi. Onki ítøkiligt er hent síðani.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átalaðu løgtingsgrannskoðararnir enn einaferð, at málið ikki verður loyst, og heittu á landsstýrismannin um at taka stig til at loysa málið. Málið er framvegis ikki loyst.

Í frágreiðingum frá Landsgrannskoðanini og í uppskotum til samtyktar frá løgtingsgrannskoðarunum sæst, at málið er umrøtt í árávís, uttan at nakað ítøkiligt hendir,

Skiftandi landsstýrismenn hava fleiri ferðir boðað frá, at spurningurin um at samskipa skúlarnar fór at verða tikin upp.

Í juli 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein arbeiðsbólkur skuldi lata landsstýrismanninum álit við árslok 2006.

Í september 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at sum støðan var, helt hann ikki, at samskipan av virkseminum á báðum skúlunum var rætta loysnin.

Landsstýrismaðurin kunnaði um, at næmingatilgongdin til maritimu útbúgvingarnar hevði verið fallandi. Til upptøku til skiparaútbúgvingina á Klaksvíkar Sjómansskúla, sum skuldi byrja í august 2007, vóru bert trýggjar umsóknir. Tað hevði ført við sær, at ongin skiparaflokkur var á Klaksvíkar Sjómansskúla.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at í august 2007 byrjaðu 40 næmingar á Vinnuháskúlanum, 16 á skiparaútbúgvingini og 24 á maskinmeistaraútbúgvingini.

Landsstýrismaðurin hevði tí gjørt av at seta ein arbeiðsbólk, ið skuldi gera álit um framtíðina hjá Klaksvíkar Sjómansskúla, og hvat virkseimi skuldi vera har í framtíðini. Álitið skuldi eftir ætlanini vera liðugt 1. desember 2007.

Í februar 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at *”Mentamálaráðið beinanvegin setur ein arbeiðsbólk, sum skal gera eina ætlan fyri framtíðina hjá skúlanum.”*

Í október 2009 hevur landsstýrismaðurin víst á, at í samgonguskjalinum stendur: *“Nevnd verður sett at kanna møguleikarnar fyri at leggja allar maritimu útbúgvingarnar saman á einum stað”.*

Landsstýrismaðurin kannar um, at nevndin er sett. Eftir ætlan verður hon liðug við sína frágreiðing seinast í október 2009. Landsstýrismaðurin fer tá at taka støðu til virkseimið hjá maritimu útbúgvingunum.

6.13 Føroya Læraraskúli (LG 2008/207-0236)

Í október 2001 vísti Landsgrannskoðanin á, at lønarumsitingin ikki í øllum førum byggi á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kundi verða grannskoðað, og vit mæltu til at bota um hesi viðurskifti.

Í frágreiðingum frá Landsgrannskoðanini og í uppskotum til samtyktar frá løgtingsgrannskoðarunum sæst, at málið er umrøtt í árávís, uttan at nakað ítøkilig hendir.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átaladu løgtingsgrannskoðararnir enn einaferð, at málið ikki verður loyst, og heittu á landsstýrismannin um at taka stig til at loysa málið. Málið er nú loyst.

Vantandi sáttmálaásetingar um lærarar, ið undirvísa pedagoglesandi

Lærarar, ið undirvísa læraralesandi, hava 19 tíma undirvísingarskyldu um vikuna. Lærarar, ið undirvísa pedagoglesandi, hava sambært siðvenju 22 tíma undirvísingarskyldu um vikuna. Í januar 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at ósemja var um hetta mál, og at Mentamálaráðið hevði biðið Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum um at taka málið upp við Magistarafelagið í komandi sáttmálasamráðingum.

Í september 2006 segði landsstýrismaðurin, at hóast sáttmálaskeiðið var úti 1. október 2005, høvdu partarnir ikki gjørt nýggjan sáttmála.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Magistarafelagið hevði sent málið viðvíkjandi undirvísingarskylduni 19/22 í rættin í apríl 2006.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at á fundi í juli 2008 millum Føroya Læraraskúla, Mentamálaráðið og Lønardeildina varð avrátt, at frá august 2008 skal vikuliga tímatalið vera 19 tímar fyri báðar útbúgvingarnar. Sostatt er lønarmunurin (19/22) burturdottin.

Vantandi reglur fyri tímaútrokning og lønaráseting

Í október 2001 vísti Landsgrannskoðanin á, at lønarumsitingin ikki í øllum førum byggi á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kundi verða grannskoðað, og vit mæltu til at bota um hesi viðurskifti.

Niðurstøðan av grannskoðanini í 2004 var tann sama. Varð støði tikið í sáttmálanum við Magistarafelagið, og einum skrivi frá “Undervisningsministeriet” 6. januar 1983, umframt teimum tulkningum og “óskrivaðu reglunum”, sum Læraraskúlin hevur fyri tímaútrokningar og lønarásetingar, vóru útgoldnu lønirnar rættar; men sum vit høvdu gjørt vart við í fleiri ár, byggi lønarumsitingin ikki í øllum førum á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kundi verða grannskoðað. Landsgrannskoðanin heitti tí enn eina ferð á landsstýrismannin um at fáa viðurskiftini í rættlag.

Í februar 2005 vísti landsstýrismaðurin á, at viðurskiftini viðvíkjandi tímaniðurskurði vóru partur av málinum um at endurskoða arbeiðstíð, arbeiðsviðurskifti o.a. á Føroya Læraraskúla, sum Fíggjarmálaráðið og Magistarafelagið gjørdu protokollat um 11. september 2001. Í nýggjari semju millum partarnar 1. juli 2004 varð aftur víst til protokollatið frá 2001, og samstundis varð avtalað, at Fíggjarmálaráðið skuldi taka stig til at fáa sáttmálaviðurskiftini í rættlag. Mentamálaráðið hevði tó onki frætt aftur í hesum máli.

Í februar 2006 heitti landsstýrismaðurin í mentamálum á Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum um at taka alt málið upp við Magistarafelagið í sambandi við sáttmálasamráðingarnar. Lønardeildin boðaði Mentamálaráðnum frá, at Lønardeildin og Magistarafelagið høvdu havt fund, og at eitt av krøvunum frá Lønardeildini var, at ásetingarnar í sáttmálanum um Læraraskúlan skuldu endurskoðast, tí nógvir trupulleikar vóru og høvdu verið. Magistarafelagið hevði ynskt at seta ein arbeiðsbólk, sum kundi endurskoða ásetingarnar sum heild.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at partarnir høvdu ikki skrivað undir nýggjan sáttmála, men Lønardeildin helt, at tá ið úrskurður var tøkur í málinum viðvíkjandi undirvísingarskylduni 19/22, fóru sáttmálasamráðingarnar á Føroya Læraraskúla at verða tiknar upp aftur.

Í september 2008 endurgav landsstýrismaðurin úr frágreiðing, sum Føroya Læraraskúli hevði sent Mentamálaráðnum í august 2008. Brot úr frágreiðingini: *“Í august 2008 er skúlin farin undir royndarár fyri tey nýggju pedagoglesandi og læraralesandi. Í tí sambandi hevur Føroya Læraraskúli havt fundir við Mentamálaráðið og Lønardeildina fyri at skunda undir at nýtt grundarlag verður fingið at rokna lønirnar út eftir.”* Um tíðarætlanina segði skúlin, at ætlandi fór at verða byrjað at nýta nýggja útrokningargrundarlagið á sumri 2009 fyri ávísar flokkar, og á sumri 2011 skuldi verandi siðvenja vera heilt burtur.

Landsstýrismaðurin segði víðari, at *“Mentamálaráðið hevur ætlanir um skjótast til ber at taka samráðingar við Magistarafelagið (og Akademikarafelagið undir stovnan) og Lønardeildina um at fáa dagført og samskipað arbeiðskorini hjá lærarunum á nýggja Fróðskaparsetrinum.”*

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átalaðu Løgtingsgrannskoðararnir enn einaferð, at málið ikki verður loyst, og heittu á landsstýrismannin um at taka stig til at loysa málið.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin endurgivið úr frágreiðing frá august 2009 frá rektarunum á Føroya Læraraskúla:

“Á fundi millum Føroya Læraraskúla, Mentamálaráðið og Lønardeildina tann 4. juli 2008 varð avrátt, at grundarlagið undir tímaútrokningini fyri teimum, ið virka undir nýggju skipanini, sum tað varð farið undir í august 2008, skal vera hetta (fyri 24 lesandi):

Undirvísing: 15 t/v, vegleiðing 6 t/v (0,25 til hvønn lesandi) og eftirmeting 12 t/skeið (0,5 til hvønn lesandi). Undirvísingarvavið hevur higartil verið ásett í kunngerð. Í tann mun, talið av lesandi fer upp um 24, verður hetta roknað í beinleiðis lutfalli. Hetta eru alt tímar, ið verða roknaðir sum partur av ársverkinum, ið smb. sáttmála við AKF er 744,23.

Vikuliga tímatalið fyri útbúgvingarnar báðar er 19 tímar, og við hesum er lønarmunurin (19/22) burturdottin.

Sama skipan er galdandi lestrarárið 2009/10.

Vit vænta, at kunngerðin um útbúgvingarnar báðar, sum vónandi verður samtykt av landsstýrinum innanfyri nakrar vikur, fer at hava neyvari ásetingar um hesi viðurskifti – antin í kunngerðini sjálvari ella við útdelegering til lærustovnin.

Umframt nevndu ásetingar vantar okkum enn ásetingar fyri t.d. fyrilestrar, gestalærarar, uttanhýsis eftirmeting og ískoytisskeið.

Siðvenjan um tímanidurskurð fyri lærarar, ið eru fylltir 60 ár, er uppsøgd av Lønardeildini.”

6.14 Fróðskaparsetur Føroya (LG 2008/207-0236)

Umsiting av inntøkum

Fróðskaparsetrið fær inntøkur frá vísindaligum verkætlanum og frá rakstrargjöldum (overhead). Eisini skipar setrið fyri almennum skeiðum. Ongar skrivligar mannagongdir eru gjørdar fyri at umsita inntøkur.

Í september 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at arbeið varð við at gera skrivligar mannagongdir. Fróðskaparsetrið skuldi millum annað kanna:

1. hvørjar inntøkur og heimildir stovnurin hevði,
2. hvar inntøkurnar vórðu skrásettar, og
3. hvussu prísurin varð ásettur.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um úrslitið av kanningini:

Ad 1. Hvørjar inntøkur og heimildir hevur stovnurin

Inntøkurnar stava í høvuðsheitum frá overhead av ymiskum verkætlanum og inntøkum í sambandi við ymisk skeið, sum Fróðskaparsetrið bjóðar út, og sum natúrliga hanga saman við tí virksemi, sum Fróðskaparsetrið fevnir um.

Ad 2. Hvar verða inntøkurnar skrásettar

Fróðskaparsetrið hevur higartil skrásett inntøkur viðvíkjandi undirvísing og gransking á undirkontu 20: “Vanligt virksemi”.

Inntøkur í sambandi við granskingarverkætlanir verða vanligar skrásettar á undirkontu 40: “Inntøkufiggjað virksemi, verkætlanir”.

Overhead, í sambandi við tær ymisku verkætlanirnar, verður skrásett á undirkontu 20: “Vanligt virksemi”.

Ad 3. Hvussu verður prísurin ásettur

Landsstýrismaðurin vísir til § 26 í sáttmálanum millum Akademikarafelag Føroya og Fíggjarmálaráðið “um tímalønir á Fróðskaparsetrinum”, har ásett er, at arbeiðið, sum verður gjørt við støði í tímum, verður roknað út við grundarlagi í einum gjøllari tilskilaðum grundtímatæksti.

Við støði í hesari áseting verður kostnaðurin at leggja skeið til rættis o.t., til venjing og leiðbeining o.a., og fyrilestraundirvísing o.t., roknaður út til hvørt skeiðið. Luttøkgjaldið til skeiðini er ásett soleiðis, at 10 luttakarar skulu fulna útreiðslurnar av skeiðinum.

Peningastovnskontur

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2005 mælti Landsgrannskoðanin til, at peningastovnskonturnar hjá Fróðskaparsetrinum vórðu skrásettar í landsbókhaldinum.

Í januar 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at av tí at so nógv ógreiða og ósemja er um støðuna hjá Fróðskaparsetrinum, eru peningastovnskonturnar ikki skrásettar í landsbókhaldinum enn.

Í februar 2008 staðfesti Landsgrannskoðanin, at peningastovnskonturnar framvegis ikki eru skrásettar í landsbókhaldinum.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Fróðskaparsetrið og Stýrið fyri Fróðskaparsetrið hava ikki tikið endaliga støðu til, hvat skal henda við teimum kontum, sum ikki eru skrásettar í landsbókhaldinum. Talan er millum annað um kontur, sum eru givnar Fróðskaparsetrinum sum gáva, har gevarin hevur treytað sær, at gávan verður brúkt til ávíst endamál. Arbeitt verður fyri at finna ein loysn á málinum í hesum árinum.

6.15 Heilsuskúli Føroya (LG 2008/207-0236)

Í mai 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Heilsuskúla Føroya við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar-, KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan høvdu sent skúlanum.

Endamál, virksemi og uppgávur skúlans

Virksemið hjá skúlanum er ásett í LI. nr. 19/2006 um heilsuhjálpara- og heilsurøktara-útbúgvingar, og K. nr. 93/2008. Skúlin hevur eisini eina “námsskipan”, sum m.a. lýsir innihald og skipan av útbúgvingunum.

Rektarin á Sjúkrarøktarfrøðiskúla Føroya hevur evstu námsfrøðiligu og fíggjarligu ábyrgdina av Heilsuskúla Føroya. Deildarleiðarin á Heilsuskúlanum hevur dagligu leiðsluna. Skrivlig reglugerð fyri leiðslu- og umsitingarbýti er gjørd millum báðar eindirnar.

Í sambandi við at Heilsuskúlin og Miðnámsskúlin í Suðuroy eru fluttir í sama bygning, er skrivlig avtala gjørd millum skúlarnar. Avtalan ásetur m.a., at útbúgvingarnar halda fram sum higartil, men at deildarleiðarin á Miðnámsskúlanum hevur ábyrgdina av bygninginum og rakstrinum av honum. Avtalan skuldi vera galdandi til 31. juli 2009, og í avtaluni verður nevnt, at 1. august 2009 skulu leiðslurnar á skúladeplunum kring landið eftir ætlan verða skipaðar. Ongin avtala er gjørd millum Heilsuskúlan og Miðnámsskúlan í Suðuroy um, hvussu útreiðslurnar av at reka bygningin skulu býttast.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerðin varð dagförd fram til mars 2009. Tørvur er á nøkrum dagføringum, m.a. mangla ásetingar um, hvussu útreiðslurnar til bygningin skulu býttast. Landsgrannskoðanin hevur mælt til at dagføra roknskaparreglugerðina.

Deildarleiðarin kunnaði um, at skúlin hevur journalir til næmingaupplýsingar, umsóknir, metingar, prógv o.t., men skúlanum vantar eina skipan til fyrisitingarlig mál. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at skúlin fær journalskipan, og at mannagongdir um journalisering verða skrivaðar.

Heilsuskúlin hevði dagført ognaryvirlit, tá skúlin flutti í nýggjan bygning. Í nýggja bygninginum er nógv nýtt innbúgv, sum ikki er skrásett. Landsgrannskoðanin hevur mælt til at dagføra ognaryvirlitið.

Skúlin fær inntøkur fyri at halda vegleiðaraskeið. Skeið er einaferð um árið, og gjaldið er fast ásett fyri hvønn næming pr. skeið. Skrivligar mannagongdir, sum lýsa heimild, skráseting, prísáseting o.a., eru ikki gjørdar. Føroya Gjaldstova krevur inn luttøkugjaldið fyri skeiðini og rykkir eftir eftirstøðum, gerst tað neyðugt, men ongar skrivligar mannagongdir eru. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at mannagongdirnar verða skrivaðar í roknskaparreglugerðina.

KT-viðurskipti v.m.

Deildarleiðarin kunnaði um, at ongar skrivligar reglur vóru gjørdar um trygdartiltøk, men at tær eru ávegis. Váðameting viðvíkjandi upplýsingum og KT-nýtsluni er ikki gjørd, og KT-trygdarpolitikkur er ikki orðaður. Landgrannskoðanin hevur mælt til, at KT-trygdartiltøkini verða skrivliga orðað.

Øll starvsfólk hava atgongd til hølið, har starvsfólkamál og ávís næmingamál liggja. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at atgongdin til persónsupplýsingarnar verður avmarkað, so óviðkomandi ikki hava atgongd.

Trygdaravrit verður tikið og verður goymt innanhýsis. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at trygdaravrit verða tikin javnan og goymd á øðrum stað enn á skúlanum.

Lønarumsiting

Lærararnir eru settir at arbeiða fasta tíð. Sambært innanhýsis reglugerð, skal ein triðingur av arbeiðstíðini verða nýttur til undirvísing, sonevnda konfrontatiónstíð, ein triðingur til fyrireiking o.l, og seinasti triðingurin til “serligar uppgávur”, sum t.d. lestrarvegleiðing, stuðul hjá næmingunum og ráðlegging.

Lærararnir skriva tíðarnýtsluna á mánaðarseðil, sum teir lata skrivstovuni. Skrásett verður ikki, hvat tíðin verður brúkt til. Landsgrannskoðanin hevur mælt til at skráseta hvat teir nýta tíðina til.

Landsgrannskoðanin kannaði lønirnar fyri august 2008 hjá 3 lærarum. Onki var at finnast at.

6.16 Biofar Royndarstøðin (LG 2008/207-0236)

Í mars 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Biofar við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar-, KT- og onnur viðurskipti, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum.

Endamál, virksemi og uppgávur stovnsins

Endamál, virksemi og uppgávur hjá Biofar eru lýst í tekstinum í fíggjarlógini. Ongar aðrar formligar lýsingar ella orðingar eru gjørdar.

Leiðarin kunnaði um, at starvsfólkini á Biofar fylla út dagsseðlar, sum verða latnir skrivstovuni, tá arbeiðsdagurin er lokin. Arbeidsuppgávur og tímanýtsla verður skrivað á dagsseðilin. Leiðarin kunnaði um, at hann vanliga ger upp tíðarnýtsluna við ársenda. Við at nýta dagsseðlarnar hjá starvsfólkunum, ber til at liða útreiðslurnar út á tað, sum

stovnurin avrikar, men tað verður ikki gjørt, tí tað krevur nógva arbeiðsorku, og leiðarin heldur ikki nyttuna av tí standa mát.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerð

Mentamálaráðið hevur góðkent roknskaparreglugerðina 4. november 2003. Leiðarin helt, at roknskaparreglugerðin var rímiliga dagförd, hóast t.d. tímaprísir, sum verða brúktir til inntøkufíggaða virksemd, ikki eru dagfördir.

Leiðarin kunnaði um, at stovnurin nýtir Verkgongdarskipanina hjá Gjaldstovuni. Í hesum sambandi vísti Landsgrannskoðanin á, at mannagongdirnar at bóka í skipanini eru ikki lýstar í roknskaparreglugerðini.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at dagføra roknskaparreglugerðina.

Journalskipan

Stovnurin hevur ikki journalskipan. Sambært leiðaranum hevur hann væntað, at Biofar fór at verða lagt saman við øðrum stovni, og hann heldur tað ikki vera hóskandi at koyra tvær ymiskar journalskipanir, tí hevur stovnurin ikki útvegað sær journalskipan. Enn er ikki greitt um, ella nær ein møgulig samanlegging verður veruleiki.

Leiðarin greiddi frá, at brøv til og frá stovninum verða merkt við nummari, og síðani skrásett í dátubasu sum innkomin ella útfarin postur. Brøv, sum hoyra til sama mál, verða ikki "leinkjað saman". Posturin verður goymdur í brævamappum. Leiðarin helt tað ikki vera nakran trupulleika at finna fram øll brøvini í einum máli, gjørdist tað neyðugt. Vanliga hava tey ikki mál, sum fevna um longri samskifti, og tí helt hann, at journalskipan og at hava journalleiðara er eitt ov stórt tiltak at fara undir.

KT-viðurskifti

Ongar skrivligar reglur um trygdartiltøk eru gjørdar, og ongin váðameting er gjørd viðvíkjandi upplýsingum og KT-nýtslu. Heldur ikki er nakar trygdarpolitikkur orðaður.

Biofar hevur egið teldunet. Ongin ambætari er, men ein av teldunum virkar sum goymsla av dátum, her ímillum ein Access-dátugrunnur. Access-dátugrunnurin er høvuðs KT-amboðið hjá stovninum, og allar teldurnar hava atgongd hvør til aðra. Leiðarin greiddi frá, at hann fegin vildi betra um skipanina, men peningur var ikki til tess.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at trygdartiltøkini verða skrivliga orðað.

Lønarumsiting o.a.

Leiðarin greiddi frá, at nøkur starvsfólk fáa ein part av lønini goldna út frá høvuðsstovnsnummarinum Biofar, og ein part frá stovnsnummarinum "Inntøkufíggað virksemd". Hevur arbeiðsbýtið hjá starvsfólkunum verið øðrvísi enn ásett frammanundan, verður lønin javnað millum bæði stovnsnumrini.

Stovnurin hevur ikki skrivliga lýsing av dagligu lønarumsitingini.

Øll starvsfólkini hava fingið farteleson frá stovninum, sum tey hava fingið loyvi frá leiðaranum at taka heim við. Landsgrannskoðanin gjørdi leiðaran varugan við, at

rundskriv finst um fría telefon, og at tað áliggur arbeiðsgevaranum at boða TAKS frá um fríar ágóðar hjá starvsfólkunum (§118, stk. 1b í LI. nr. 86/1983).

Inntøku-/útreiðsluskjøl

Landsgrannskoðanin hevur við stakroyndum kannað nøkur inntøku- og útreiðsluskjøl hjá Biofar frá 2008. Sum heild høvdu skjølini nøktandi frágreiðing.

Inntøkufíggað virksemi

Biofar hevur inntøkufíggað virksemi. Eftir umbøn kann Biofar gera m.a. botnkanningar á sjónum. Oftast eru tað alifeløg, sum biðja um at fáa kanningar gjørdar, men Biofar hevur eisini gjørt kanningar fyri td. oljufeløg.

Biofar hevur tvey stovnsnummur: 118521, sum er “høvuðsnummarið” og 136505, sum er “inntøkufíggað virksemi”. Leiðarin kunnaði um, at umsitingin av stovninum og gransking verður bókað á høvuðsnummarið. Allar útreiðslur á stovnsnummarinum fyri inntøkufíggað virksemi verða fíggaðar av inntøkum frá virkseminum. Leiðarin greiddi frá, at peningaliga er skilnaður millum bæði sløgini av virksemi.

Nøkur starvsfólk arbeiða fyri ein part á Biofar, og fyri ein part á inntøkufíggaðum virksemi. Vísa dagsseðlarnir, at býtið hevur verið øðrvísi enn ásett frammanundan, verður lønin javnað millum stovnsnumrini.

Leiðarin gjørdi eina prísútrokning fyri árið 2005, sum ikki er dagförd síðani. Tímaprísurin, sum verður nýttur, verður tó javnaður eina ferð um árið við einum ávísnum prosent. Leiðarin segði, at javningin fylgir prísavøkstrinum. Prísavøksturin er ein meting av generellu gongdini í samfelagnum sum heild, og ein meting av, hvat ikki er kappingaravlagandi. Landsgrannskoðanin hevur ikki fingið skjalprógv fyri, hvat liggur til grund fyri prísjavningunum.

Í útrokningini eru tiknar við hølísútreiðslur, lønarkostnaðir, rakstrarútreiðslur og overhead. Leiðarin hevur greitt frá, at miðaltímaprísurin er roknaður út við grundarlagi í útreiðslunum fyri allan stovnin, og er ikki gjørdur upp eftir, hvør fæst við hvat.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at prísútrokningin verður dagförd hvørt ár, og at útrokningin verður betur skjalprógvað og útgreinað. Eisini hevur Landsgrannskoðanin mælt til, at viðkomandi útreiðslur í prísútrokningini, har tað letur seg gera verða skildar sundur í vanligt virksemi og inntøkufíggað virksemi.

Sambært landsroknskapinum hava inntøkurnar frá 2001 til 2008, av inntøkufíggaða virkseminum, verið um 361 t.kr. størri enn útreiðslurnar, netto. Fyri 2008 er “avlopið” 245 tkr.

Viðmerkingar frá Mentamálaráðnum

Í juni 2009 hevur Mentamálaráðið boðað frá, at ráðið hevur heitt á Biofar Royndarstøðina um at fylgja tilmælunum frá Landsgrannskoðanini. Eisini hevur ráðið heitt á stovnin um at taka spurningin um nøktandi journalskipan upp við Landsskjalasavnið.

Spurningarnar um:

- at øll starvsfólk hava fartelesfon frá stovninum, og at Landsgrannskoðanin í tí sambandi hevur mint á galdandi rundskriv og fráboðanarskyldu til TAKS,

- at leiðarin í einstøkum serligum færum hevur ávíst ferðaforskot og ferðauppgærd til sín sjálvs, ætlar Mentamálaráðið at taka upp við stovnin seinni.

6.17 Listasavn Føroya (LG 2008/207-0243)

Í frágreiðing til lögtingsgrannskoðararnar í mars 2004 umrøddi Landsgrannskoðanin játtanar-, roknskapar- og ognarviðurskiftini hjá Listasavni Føroya.

Í frágreiðingum frá Landsgrannskoðanini og í uppskotum til samtyktar frá lögtingsgrannskoðaranum sæst, at málið er umrøtt í árávís, uttan at nakað ítækiligt hendir.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átalau lögtingsgrannskoðararnir enn einafærd, at málið ikki verður loyst, og heittu á landsstýrismannin um at taka stig til at loysa málið. Málið er framvegis ikki loyst.

Í januar 2005 greiddi landsstýrismaðurin frá, at viðurskiftini millum sjálvsognarstovnin og stovnsraksturin enn ikki vóru greidd, og arbeitt varð við at endurskoða viðtøkurnar hjá Listasavninum. Tá ið tað arbeiðið varð liðugt, fór eisini at verða greitt, hvussu roknskapurin skuldi verða færdur í framtíðini, ásannandi at framferðarhátturin, har eitt møguligt rakstraravlop tilvildarliga verður býtt millum eginrakstur og stovnsrakstur, ikki kann halda fram. Mentamálaráðið væntaði, at arbeiðið fór at verða liðugt á vári 2005.

Í november 2005 boðaði landsstýrismaðurin frá, at viðurskiftini millum sjálvsognarstovnin og stovnsraksturin enn ikki vóru greidd. Landsstýrismaðurin ætlaði at raðfesta hesa uppgávu soleiðis, at hon varð liðug veturin 2005/06.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004, (Lm. nr. 54-6/2005), ið varð samtykt 21. apríl 2006, átalau lögtingsgrannskoðararnir, at so nógv ár ganga, uttan at málið verður loyst.

Í september 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann hevði sett ein arbeiðsbólk at loysa málið. Landsstýrismaðurin vísti á, at málið var sera umfatandi, og hann helt, at arbeiðsbólkurin kundi koma við einum tilmæli síðst í februar 2007.

Í november 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at miðað varð ímóti at finna eina hóskandi loysn fyri Listasavn Føroya, sum kundi verða sett í verk 1. januar 2008.

Í juli 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Mentamálaráðið í samstarvi við Gjaldstovuna arbeiddi við at umleggja roknskaparøkið hjá Listasavni Føroya.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at Mentamálaráðið arbeiddi við bygnaðarbroytingum fyri alt savnsøkið, ið ætlandi skuldu koma í gildi fyrst í 2009. Ætlanin var at samskipa søvn landsins í eitt tjóðarsavn, og í tí sambandi fór at verða hugt eftir, hvussu bygnaðarliga tilknýtið hjá Listasavni Føroya til eitt tjóðarsavn kundi verða skipað.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at vegna skifti av starvsfólki kom stígur í málið, sum arbeiðsbólkurin, ið varð settur í 2006, skuldi arbeiða við, men at málið var tikið upp aftur. Landsstýrismaður heldur, at ein tilráðing kann vera tøk fyrst í 2010.

6.18 Føroya Landsbókasavn (LG 2008/207-0243)

Lógini um bókasøvn áleggur/heimilar landsstýrismanninum at gera reglugerðir á fleiri økjum. Tørvur er á reglum.

Í lógini um bókasøvn eru ásetingar um, at landsstýrismanninum verður heimilað at gera reglugerðir á fleiri økjum, eisini er ásett, at landsstýrismaðurin skal gera reglugerðir á fleiri økjum.

Landsgrannskoðanini kunnugt, er gjørd ein kunngerð um skúlabókasøvn (K. nr. 28/2004), og eitt rundskriv frá 13. februar 2006 um studning til fólk- og skúla-bókasøvn. Vit halda tørv vera á at áseta gjøllari reglur.

Í august 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið arbeiddi við at dagføra bókasavnslógina, og í hesum sambandi varð eisini arbeitt við at seta í verk neyvari reglur á fleiri økjum. Ætlanin var at fara undir arbeiðið í heyst (2008).

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at Mentamálaráðið arbeiddi við bygnaðarbroytingum fyri alt savnsøkið, ið ætlandi skuldu koma í gildi fyrst í 2009. Ætlanin var at skipa søvn landsins í eitt tjóðarsavn, og Føroya Landsbókasavn skuldi vera partur av hesari ætlan.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið arbeidir við at leggja seinastu hond á eina røð av kunngerðum og reglugerðum, ið fara at ganga viðmerkingunum frá landsgrannskoðanini á mæti. Málið verður eftir ætlan avgreitt í ár.

6.19 Føroya Kirkjugrunnur (LG 2008/207-0245)

Kirkjugrunnurin og Tiltaksgrunnurin hjá Kirkjugrunninum vórðu settir á stovn við Løgtingslóg nr. 61 frá 7. juni 2007. Sambært § 24, stk. 3, leggur Føroya stiftsstjórn roknskapin hjá Kirkjugrunninum fyri landsstýrismannin í Mentamálum at góðkennda, og sambært § 24, stk. 2, verður roknskapurin grannskoðaður av Landsgrannskoðanini.

Landsgrannskoðanin hevur framt eina gjøgnumgongd (review) av roknskapinum við denti á at fáa avmarkaða vissu fyri, at ikki týðandi skeivleikar eru í roknskapinum. Landsgrannskoðanin er ikki vorðin varug við viðurskifti, sum fáa okkum at halda, at roknskapurin ikki gevur eina rættvísandi mynd av grunsins ognum, skyldum og fíggarstøðu.

6.20 Umsiting av stuðulsjáttanum (LG 2008/207-0111)

Skattlig viðurskifti

Landsgrannskoðanin heldur ikki, at Mentamálaráðið kann lat a vera við at gera sum ásett í § 63 í skattalógini (ávísar um skattaskipanina), og ivast framvegis í, um avtalan/mannagongdin millum Mentamálaráðið og TAKS hevur nakra lógarheimild.

Í frágreiðingini til Løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2007 viðgjörði Landsgrannskoðanin spurningin um skattlig viðurskifti, tá ið stuðul verður latin.

Mentamálaráðið rindar stuðul uttan um skattaskipanina til eftirútbúgving, førleikamenning, konsertferðir, skeið, tónleikalesnað o.a. inn á bankakontu hjá umsøkjara. Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at henda manngongd tykist ikki at samsvara ásetingunum í § 60 í skattalógini um A-inntøku.

Í september 2007 greiddi Mentamálaráðið m.a. frá einari avtalu, har TAKS hevði fingið heimild frá Mentamálaráðnum at lesa øll bókingarskjøl á stovnsnumrum, har ráðið hevði veitt stuðul.

Ivamál um lógarheimild

Landsgrannskoðanin ivaðist í, um avtalan/mannagongdin hevði nakra lógarheimild, í teimum førum talan var um studning, ið var at rokna sum A-inntøka sbrt. § 60, stk. 1, nr. 6, í skattalógini. Hetta tí, at sbrt. § 63 skal *“áðrenn A-inntøka verður goldin skattgjaldara, A-skattur vera avroknaður í upphæddini”*. Arbeidsgevarin skal rinda A-inntøkuna til eitt av landsstýrinum góðkent avrokningarstað.

Í oktober 2007 umrøddi Landsgrannskoðanin málið við leiðsluna á TAKS, sum eisini segði seg ivast í, um mannagongdin var røtt. Tí mæltu vit landsstýrismanninum í Mentamálum til at viðgera spurningin av nýggjum.

Landsgrannskoðanin hevur eisini víst á, at sambært átekning í roknskapinum hjá Føroya Symfoniorkestri er endurgjald til ferðir, samsýningar o.a. óskattað. Mannagongdin tykist heldur ikki vera samsvarandi ásetingunum í § 60 í skattalógini um A-inntøku.

Í februar 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið fór at taka málið um skattligu viðgerðina av útgjöldum av stuðuli upp aftur við TAKS.

Landsgrannskoðanin hevur spurt landsstýrismannin í mentamálum, hvat síðani er hent í málinum. Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Mentamálaráðið tók málið upp við TAKS í mars 2009. Síðani hava partarnir arbeitt við málinum. Hálvan mai 2009 gav Gjaldstovan starvsfólki hjá TAKS atgongd til at lesa allar upplýsingar í bókhaldinum, á teimum stovnsnumrum, haðani stuðul verður veittur.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin eisini boðað frá, at Mentamálaráðið hevur heitt á Føroya Symfoniorkestur um at seta seg í samband við TAKS um spurningin um skattskyldu, soleiðis at tryggjað verður, at almennur peningur verður goldin út um skattaskipanina.

Avgerð hjá TAKS

Í oktober 2009 hevur Mentamálaráðið sent Landsgrannskoðanini avrit av skrivi frá stjóranum á TAKS, Saltangará, har hann boðar frá, at tey hava kannað eftir útgjaldingar á nevndu stovnsnumrum, og at tað hevur ikki givið teimum orsök til at halda, at verandi mannagongdir skuldu verðið broyttar.

TAKS sigur víðari, at fáa tey framhaldandi atgongd til stovnsnumrini, ber til hjá teimum í framtíðini at kanna útgjaldingarnar. TAKS kundi tó hugsað sær, at útgjaldingarnar vóru betur skjalfestar. Sum grundarlag fyri útgjöldunum er eitt útgjaldingarskjøl uttan nøkur undirskjøl.

TAKS vísir á, at um inntøka er skattskyldug ella ikki, sæst í skattalógini § 29 og § 60. Er inntøkan skattskyldug, eigur hon at verða avroknað sambært § 63 í skattalógini.

Viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini

Landsgrannskoðanin heldur ekki, at skrivið frá Mentamálaráðnum frá október 2009 svarar spurninginum, um útgjaldingin av stuðli til eftirútbúgving, førleikamenning, konsertferðir, skeið, tónleikalesnað o.a. er samsvarandi skattalógini.

Landsgrannskoðanin heldur ekki, at Mentamálaráðið kann lata vera við at gera sum ásett í § 63 í skattalógini (ávísa um skattaskipanina), og ivast framvegis í, um avtalan-/mannagongdirnar millum Mentamálaráðið og TAKS hevur heimild í lóg.

Landsgrannskoðanin saknar tilvísing til lógarheimild hjá TAKS at góðtaka verandi mannagongdir um, at stuðulin ikki skal verða goldin um eitt av landsstýrinum góðkent avrokningarstað, um talan er um A-inntøku.

Eisini skal verða víst á, at heimildin at gera av, um ein inntøka er skattskyldug, er í § 25 í skattalógini. § 29 ásetur hvørjar veitingar ikki koma undir skattskyldu, og § 60 ásetur, hvat er at rokna sum A-inntøka. Í heilt serligum førum kann landsstýrismaðurin í figgjarmálum gera av, um ein inntøka ikki skal vera A-inntøka.

7 Heilsumál

7.1 Sjúkrakassar (LG 2008/208-0202)

Síðani 2002 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeitt verður við nýggjari lóggávu, sum ætlanin er at leggja fyri Løgtingið. Onki lógaruppskot er enn lagt fyri Løgtingið.

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vísu vit á, at sambært § 25 í “Lovbekendtgørelse nr. 514 af 21. juli 1989 om den offentlige sygeforsikring” er álagt Landsstýrinum at seta neyvari reglur fyri eftirliti við rindan av limagjaldi. Landsstýrismaðurin hefur ongar reglur ásett.

Síðani hefur landsstýrismaðurin á hvørjum ári boðað frá, at arbeitt verður við nýggjari lóggávu, sum ætlanin er at leggja fyri Løgtingið.

Í oktober 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at ongar ætlanir vóru at áseta reglur sambært galdandi lóg fyri eftirliti við at rinda limagjald, tí hann ætlaði, at sjúkrakassaskipanin skuldi verða nútímansgjørð og sjúkrakassagjaldið skuldi verða tikið av. Tað varð tí ikki hildið rætt at fara undir at broyta í galdandi skipan. Ætlanin var, at sjúkrakassagjaldið skuldi verða lagt inn í skattin, og landsstýrismaðurin skuldi fyrireika eitt nýtt lógaruppskot at leggja fyri Løgtingið út frá hesari fortreyt.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeitt verður við at tilevna uppskot til løgtingslóg um eina almenna heilsutrygd. Uppskotið verður gjørt eftir líknandi leisti, sum í øðrum Norðurlondum, og hefur við sær, at allir borgarar skulu verða javnsettir viðvíkjandi gjaldi, og at veitingarnar vera á leið sum í dag, tó við nýggjari heilivágs tilskotsskipan. Nýggja heilsutrygdin kemur sambært uppskotinum í staðin fyri verandi sjúkrakassaskipan. Lógaruppskotið verður lagt fyri Løgtingið í november 2009.

8 Almennamál

8.1 Forsorgarútreiðslur (LG 2008/208-0217)

Fyribils hjálp sambært § 9 í forsorgarlógini

Sambært § 9 í forsorgarlógini kann fyribilshjálp vanligi í mesta lagi svara til grundupphæddina í fólkapensjónini. Grundupphæddin í fólkapensjónini hevur ikki verið javnað síðani 1999.

Arbeiðið at endurskoða §§ 9 og 13 í forsorgarlógini verður gjørt saman við arbeiðinum at endurskoða skipanina við endurbúgving og vardum stórvum. Arbeiðið skal eftir ætlan vera liðugt á heysti 2010.

Sambært § 9 í forsorgarlógini kann fyribilshjálp vanligi í mesta lagi svara til grundupphæddina í fólkapensjónini. Grundupphæddin skal røkka til útreiðslur til mat, klæði, sjálvrøkt, reingerð, telesamskipti, bløð o.t.

Tá hjálp verður ásett, má verða tikið fyri fyrst um útreiðslum, sum mugu haldast at vera rímiligar, grundað á livikorini frammanundan, og dentur má verða lagdur á livikorini í framtíðini.

Samlaða veitingin kann ikki fara upp um ta upphædd, sum verður goldin út til persónar, ið fáa dagpening eftir hægsta satsi, og sum ikki hava aðrar inntøkur. Tó kann samlaði stuðulin, ið verður goldin í sambandi við vantandi arbeiðsmøguleikar, ikki vera hægri enn hægsta útgjaldið frá ALS, og viðkomandi skal ikki hava aðrar inntøkur.

Sambært § 13 verður varandi hjálp veitt við einari upphædd, ið svarar til fólkapensjónina (grundupphædd og viðbót) hjá pensjónisti uttan aðra inntøku.

Í báðum førum verður ískoyti veitt fyri hvørt barn, svarandi til barnaviðbótina eftir lógtingslóg um almennapensjónir.

Grundupphæddin í fólkapensjónini verður ikki javnað, vísandi til LI. nr. 107/1999 “um áseting og javning av almennaveitingum” við seinni broytingum. Grundupphæddin í uppihaldshjálpinum sambært § 9 og varandi veitingin sambært § 13 í forsorgarlógini eru ikki hækkaðar síðani 1. februar 1999, og hava tí ikki fylgt við prívøkstrinum.

Í desember 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at av tí at grundupphæddin til fólkapensjón ikki varð javnað longur, var neyvan rætt framhaldandi at nýta hana til at áseta eina upphædd, ið skuldi nøkta grundleggjandi tørvin til uppihald sambært forsorgarlógini. Landsstýrismaðurin umhugsaði tí at broyta lógina.

Í september 2006 og í oktober 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at framvegis var ætlanin at fremja lógarbroytingina í § 9 í forsorgarlógini. Ætlanin var at nýta grundupphæddina til fyrítíðarpensjón sum útrokningargrundarlag í staðin fyri grundupphædd til fólkapensjón. Við broytingini skuldi trygd verið fyri, at upphæddin verður javnað á hvørjum ári.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Almennamálaráðið er farið í gongd við at endurskoða forsorgarlógina. Arbeiðið við at endurskoða §§ 9 og 13 í forsorgarlógini verður gjørt saman við arbeiðinum at endurskoða skipanina við endurbúgving og vardum stórvum. Arbeiðið skal verða liðugt á heysti 2010.

Kontering av forsorgarveitingum

Í nærum 20 ár hefur Landsgrannskoðanin til fánýtis víst á, at konteringarnar eru alt ov tilvildarligar, helst tí at ongin konteringarleiðbeining finst. Hóast fleiri ætlanir, er onki hent.

Skiftandi landsstýrismenn hava í árávís boðað frá, at konteringarleiðbeiningin væntandi fór at verða liðug innan fyri stutta tíð.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2002 (Lm. nr. 56-6/2003), ið varð samtykt 18. mai 2004, heittu løgtingsgrannskoðararnir á landsstýrismannin um at tryggja, at viðurskiftini komu í rættlag sum skjótast.

Í oktober 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeiðið at gera konteringarleiðbeining o.a. fyri forsorgarveitingar á Almannastovuni fór at byrja innan fyri stutta tíð. Miðað varð fram ímóti, at arbeiðið skuldi vera liðugt, tá nýggja KT-skipanin eftir ætlan skuldi takast í nýtslu á sumri 2009.

Í september 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeiðið at gera konteringarleiðbeining o.a. fyri forsorgarveitingar á Almannastovuni er knýtt at nýggju KT-heildarskipanini. Hetta arbeiði er seinkað, og torført er at siga neyvt, nær arbeiðið verður liðugt.

Landsstýrismaðurin boðar eisini frá, at parturin av KT-heildarskipanini, sum viðvíkur forsorgarøkinum, er ætlaður at verða liðugur í desember 2010, og arbeiðið at gera konteringarleiðbeining skal eftir ætlan verða liðugt fyri tað.

8.2 Reglur samb. §§ 17 og 18 í forsorgarlógini (LG 2008/208-0217)

8.2.1 Reglur um endurgjald fyri inntøkumiss o.a.

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava Løgtingsgrannskoðararnir fleiri ferðir átalað, at landsstýrismaðurin ikki hefur ásett lógarásettar reglur um endurgjald fyri inntøkumiss sambært § 17 í forsorgarlógini.

24. juni 2009 varð kunngerð “um endurgjald fyri mista arbeiðsinntøku” lýst.

Við LI. nr. 82/2003 “um broyting í lóg um almenna forsorg” varð heimilað landsstýrismanninum í kunngerð at áseta neyvari reglur um útreiðslur til ávísar viðgerðir og um endurgjald fyri inntøkumiss sambært § 17 í forsorgarlógini.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2002 (Lm. nr. 56-6/2003), sum varð samtykt 18. mai 2004, heitti Løgtingið á landsstýrismannin um at áseta reglurnar sum skjótast.

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í 2002 og aftur í 2005 umrøddi Landsgrannskoðanin, at útrokningin av mistari arbeiðsinntøku tyktist tilvildarlig, og vísti á dømi.

Landsgrannskoðanin vísti eisini á, at hóast Kærunevndin í fleiri førum hevði tikið avgerðir, sum greitt settu til viks siðvenju hjá Almannastovuni í málum viðvíkjandi endurgjaldi fyri inntøkumiss, hevði Almannastovan ikki broytt siðvenju í líknandi málum. Ein orsök til trupulleikarnar var helst, at ongin kunngerð var gjørd.

Í október 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanna- og Heilsumálaráðið arbeiðdi við at orða uppskot til kunngerð um stuðul til ávísar viðgerðir. Landsstýrismaðurin væntaði, at kunngerðin fór at verða liðug summarið 2009.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at ætlanin var at fara undir arbeiðið at áseta reglur um stuðul vegna mista arbeiðsinntøku. Ætlanin var, at kunngerðin skuldi verða lýst á sumri 2009.

6. mai 2009 varð kunngerð “um stuðul til útreiðslur til ávísar viðgerðir til børn sambært forsorgarlógini” lýst.

24. juni 2009 varð kunngerð “um endurgjald fyri mista arbeiðsinntøka” lýst.

8.2.2 Reglur um hjálparamboð o.a.

Síðani 2003 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann arbeiðir við at gera kunngerð um m.a. stuðul til hoyritól.

11. november 2008 varð kunngerð “um stuðul til hoyritól” lýst.

Í viðmerkingunum til eykajáttanarlógina september 2003 og eykajáttanarlógina desember 2003 varð Løgtingið kunnað um, at Almennamálaráðið arbeiðdi við at gera kunngerðir um m.a. stuðul til hoyritól.

Í skrivi til Trivnaðarnevndina í október 2007, í sambandi við fíggarlógarruppskotið 2008, boðaði landsstýrismaðurin m.a. frá, at *“landsstýrismaðurin arbeiðir við einum uppskoti til kunngerð um hoyritól, sum millum annað hevur tað endamál, at avgerð og játtan koma at liggja á sama stað. Miðað verður ímóti at fáa kunngerðina í gildi 1. januar 2008.”*

Í október 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanna- og Heilsumálaráðið hevði arbeiðt leingi við at orða reglur fyri umsiting av hoyritólum. Arbeiðið var komið so mikið áleiðis, at kunngerðin væntandi fór at verða lýst innan fyri stutta tíð.

11. november 2008 varð kunngerð “um stuðul til hoyritól” lýst.

8.2.3 Reglur um endurbúgving o.a.

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava Løgtingsgrannskoðararnir fleiri ferðir átalað, at landsstýrismaðurin ikki hevur ásett neyvari reglur fyri endurbúgving o.a. sambært § 18, stk. 1-5, í forsorgarlógini.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, átalaðu Løgtingsgrannskoðararnir harðliga, at neyvari reglur um endurbúgving o.a. enn ikki vóru ásettar, hóast hesin trupulleiki hevði verið umrøddur í frágreiðingum í árávís. Reglurnar eru framvegis ikki ásettar.

Nærum 20 ár eru liðin, síðani Landsgrannskoðanin fyrstu ferð heitti á Landsstýrið um at áseta gjøllari reglur um stuðul til endurbúgving o.a.

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava løgtingsgrannskoðararnir ferð eftir ferð átalað, at landsstýrismaðurin ikki hevur ásett reglurnar á hesum týðandi øki, har nógvur peningur verður brúktur.

Í álitinum til uppskotið til lögtingslóg um at broyta forsorgarlógina – Lm. nr. 21/2007 -, ið varð lagt fram 16. oktober 2007, helt Trivnaðarnevndin tað ikki vera nøktandi, at ongar neyvari reglur vóru ásettar um endurbúgving. Nevndin vísti á, at tað skapar iva um rættarstöðu borgarans.

Landsgrannskoðanin hevur í fleiri frágreiðingum víst á nógv ivamál viðvíkjandi umsitingini á Almennastovuni av endurbúgving, og Landsgrannskoðanin hevur víst á, at ein orsök til ivamálini er, at reglur vanta.

Í oktober 2007 ásannaði landsstýrismaðurin trupulleikan, og vísti á, at hann ætlaði at taka stig til at orða neyvari reglur um endurbúgving.

Nevnt kann verða, at Føroya Kærustovnur í ársfrágreiðingum seinastu árinum hevur víst á, at tað er serliga átrokandi at fáa ásett reglur viðvíkjandi endurbúgving.

Løgtingsins Umboðsmaður hevur eisini í frágreiðing frá juli 2008 “um kanning av 15 endurbúgvingarmálum hjá Almennastovuni” m.a. víst á, at samanumtikið tykist viðgerðin av endurbúgvingarmálum nakað tilvildarlig, men tað kann koma av, at so fáar reglur eru á økinum.

Umboðsmaðurin heitti á landsstýrismanninum um at umhugsa at áseta meira útgreinaðar reglur á endurbúgvingarøkinum.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at eitt av fremstu málunum hjá landsstýrismanninum er at virka fyri, at arbeiðsmarknaðurin verður rúmligari, og í hesum sambandi er ætlanin at endurskoða og fáa ásett greiðari reglur fyri skipanir av týðningi fyri rúmliga arbeiðsmarknaðin, herundir skipanina fyri endurbúgving og vardum størvum.

Arbeiðið er liður í at endurskoða forsorgarlógina. Ætlanin er at fara undir hetta arbeiðið nú í heyst (2009), og at arbeiðið skal verða liðugt á heysti í 2010.

8.3 Stuðul til heilivág (LG 2008/208-0217)

Landsstýrismaðurin hevur síðani 2005 boðað frá, at hann arbeiðdi við at broyta stuðulsskipanina. Skipanin er nú broytt.

Í frágreiðing í februar 2006 umrøddi Landsgrannskoðanin, at sambært § 3 í K. nr. 100/1999 fáa pensjónistar, uttan umsókn, stuðul til heilivág og stuðul til vanligar apoteksvørur eftir reglunum um persónliga viðbót sambært § 12 í almannapensjónslógini.

Sambært § 2 í K. nr. 100/1999 kann Almennastovan, eftir umsókn, veita stuðul til ávísan heilivág sambært § 18, stk. 7, í forsorgarlógini til persónar, ið eru avlamnir, varandi sjúkir ella ellisbrekaðir.

Vit umrøddu eisini, at viðskiftafólk rinda eitt ávíst egingjald um ársfjórðingin fyri stuðulshemilaðan heilivág/apoteksvørur. Í apoteksskipanini verður skrásett, nær viðskiftafólkini hava rindað egingjaldið.

Í juni 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein broyting í K. nr. 100/1999 skuldi koma í gildi 1. oktober 2005, soleiðis at stuðul bert varð veittur til heilivág, ið fekk stuðul frá sjúkrakassunum. Tað vísti seg tó, at ávísir sjúklingar finga stuðul eftir § 18,

stk. 7, í forsorgarlógini til lívsneyðugan dýran heilivág, ið ikki fekk stuðul frá sjúkrakassanum. Varð broytingin framd, hevði tað fingið sera óhepnar fylgjur fyri hesar sjúklingar. Hesin trupulleiki hevði gjørt arbeiðið at broyta kunngerðina torførari, men tey vóru í ferð við at kanna, hvussu tað kundi verða gjørt.

Í 2006, 2007 og 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at av vantandi arbeiðsorku var óvist, nær kunngerðin um heilivág fór at verða broytt.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at 12. desember 2008 varð almannapensjónslógin broytt, soleiðis at stuðulin bert fevnir um heilivág, sum er heimilaður tilskot frá sjúkrakassanum. Neyvari reglur eru ásettar í K. nr. 92/2009.

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at nýggj kunngerð "um stuðul til heilivág eftir forsorgarlógini" (K. nr. 93/2009) er lýst. Sambært kunngerðini fevnir stuðulin eftir forsorgarlógini heldur ikki longur um annað enn tilskotsheimilaðan heilivág.

8.4 Vantandi dagføring av forsorgarlógini (LG 2008/208-0217)

Síðani miðskeiðis í nítiárunum hava skiftandi landsstýrismenn í almannamálum boðað frá, at teir hava arbeitt við nýggjari lóggávu, og at øll almannalóggáva fór at verða lagað til føroysk nútíðarviðurskipti innan fyri stutta tíð. Enn er onki lógaruppskot lagt fyri Løgtingið.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, mæltu Løgtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum til beinanvegin at seta gongd á arbeiðið at smíða nýggja forsorgarlóg.

17. mai 1995 kom í gildi "Lov om sociale ydelser på Færøerne". Talan er um rammulóg, sum áleggur/heimilar heimastýrinum at lóggeva á almannaøkinum. Sambært rammulógini vera gomlu donsku almannalóginar í gildi, til nýggjar løgtingslógir loysa tær av.

Undir samráðingunum við donsku stjórnina í november 1995 varð m.a. avtalað, at:

"Landsstyret bekræfter, at der vil blive fremsat forslag om udfyldende lovgivning vedrørende social- og sundhedsområdet i henhold til vedlagte tidsplan. Det er landsstyrets ansvar at sikre gennemførelsen af denne lovgivning i Lagtinget til ikrafttrædelse senest ved udgangen af lagtingssamlingen 1996/97."

Í avtaluni við donsku stjórnina í juni 1998 vórðu tíðarfreistirnar broyttar.

Í frágreiðing um almannamál, sum landsstýrismaðurin legði fyri Løgtingið til aðalorðaskiftis 16. apríl 1999, varð kunnað um, at:

"Landsstýrið hevur sett sær fyri at gera nýggja lóggávu, sum skal loysa galdandi donsku forsorgarlógina og donsku barnaforsorgalógina av, eins og kunngerðir til lóggávu og fyrisiting. Fyrireikingarnar til lóggávuna á almannaøkinum, sum Landsstýrið skjýtur upp fæ felags heitið trivnaðarlóggávan, eru farnar í gongd, og verður forsorgarlógin og barnaforsorgarlógin eftir ætlan lögð fyri Tingið í heyst."

Eisini varð kunnað um, at:

"Landsstýrið heldur, at tann rætti vegurin er at gera lóggávuna einfaldari at umsita. Tað krevur, at vit mugu ganga burtur frá "metingarprinsippinum", ið altíð krevur størri umsitingarorku, yvir til fastar lógarbundnar veitingar, bygdar á nøkur fá objektiv, umsitingarlig atkomulig tøvskriteriir. Hetta er tað, sum verður nevnt "bruttoveitingar".

Í desember 1999 boðaði landsstýrismaðurin frá, at ætlanin var at seta alt árið 2000 av til at gera nýggja forsorgar- og barnaforsorgarlóg. Í hesum sambandi vóru eisini ætlanir um at gera greiðar reglur og neyðugar kunngerðir, sum vantaðu á næstan øllum forsorgarøkinum, eisini viðvíkjandi endurbúgving.

Í mai 2001 boðaði landsstýrismaðurin frá, *“at ætlanin er at gera nakrar justeringar, tí orka er ikki í løtuni til at fara í gongd við at gera nýggja forsorgarlóg.”*

Sambært viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2003 var játtanin hækkað 500 t.kr. at nýta til at gera nýggja forsorgarlóg.

Sambært viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2004 og 2005 var fyrireikingararbeiðið til eina nýggja forsorgarlóg byrjað; arbeiðið fór at verða skipað í stigum, og fyrsta økið, ið skuldi verða útgreinað, var fíggarligur stuðul til familjur við børnum við skerðum førleika.

Í svari sínum 26. januar 2005 til fyrispurning *“viðvíkjandi skiftisupphædd hjá fyrítíðarpensjónistum, javning og øðrum”* - Lm. nr. 100-17/2004 - segði landsstýrismaðurin m.a.:

“Arbeiðið at gera eina nýggja forsorgarlóg er farið í gongd. Í tí sambandi er ætlanin at broyta § 9 í forsorgarlógini komandi ár.”

Í viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at:

“Landsstýrismaðurin fer at gera nýggja forsorgarlóg. Hetta er ein verkætlan, sum mett verður at taka 3 ár. Neyðugt verður at seta ein fulltrúa at arbeiða burturav við hesum, umframt ta orku, ið ráðið frammanundan leggur í forsorgarlógina.”

Í viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2008 verður Løgtingið kunnað um, at:

“Landsstýrismaðurin hevur framhaldandi ætlanir um at gera nýggja forsorgarlóg. Fyri at byrja hetta arbeiði er neyðugt at økja játtanina við 350 tkr. til endamálið. Neyðugt verður at skipa hetta arbeiði í einari verkætlan, har bæði stýrisbólkur og verkætlanarbólkur verða mannaðir. Ætlanin er at manna bólkarar við fólki úr ráðnum, og fakfólki, sum ikki arbeiða í Almanna- og Heilsumálaráðnum. Tað verður mett, at hetta arbeiði kemur at taka eini 3 ár.”

Í sambandi við viðgerðina av fíggarlógaruppskotinum 2008 vísti Trivnaðarnevndin í skrivi í mai 2008 til landsstýrismannin á, at landsstýrismaðurin við undanfarnu fíggarlóg hevði fingið økt játtanina til at gera forsorgarlóg. Nevndin spurdi, hvussu gekst við nýggju forsorgarlógini, hví játtanin enn einaferð skuldi hækkað til sama endamál, og hví tað framvegis skuldi taka 3 ár at gera forsorgarlógina. Landsstýrismaðurin svaraði:

“Ráðið er ikki rættliga farið í gongd at fyrireika nýggju forsorgarlógina enn. Orsøkin er fyrst og fremst, at tað hevur verið stór starvsfólkaútskifting í ráðnum serliga síðsta árið, og tí hevur tað ikki verið orka til at fara undir hesa stóru verkætlan. Ætlanin er at seta ein leiðandi lögfrøðing at menna lógarsmíðið í ráðnum, og hetta er ein av fortreytunum fyri einari vælvirkandi forsorgarlóg. Fyri at kunna fígga hetta er neyðugt, at játtanin til Almanna- og Heilsumálaráðið verður hækkað við í minsta lagi einum ársverki.”

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann á landsstýrisfundi í desember 2008 hevði fingið undirtøku fyri at fara undir arbeiðið at gera eina nýggja forsorgarlóg.

Leisturin var í høvudsheitum at fylla út verandi heimildir fyri kunngerðir í forsorgarlógini, og at endurskoða tilhoyrandi lógarásetingar stigvíst. Endurskoðan av tilboðum

til börn við breki er skipað í sjálfstöðuga verkætlan, og somuleiðis er arbeiðið at endurskoða tilboð til eldri og til fólk við breki skipað í sjálfstöðuga verkætlan.

Verkætlanin um nýggja forsorgarlóg, sum farið er undir at fremja, snýr seg sostatt í høvuðsheitum um at endurskoða hesar sosialu veitingar í forsorgarlógini:

- Fyribils og varandi pengahjálp (§§ 9 og 13)
- Hjálp í serligum føri (§ 15)
- Meirútreiðslur, viðgerðir, inntøkumissur (§ 17)
- Hjálparráð, bilar og bústaðarbroytingar (§ 18, stk. 7, § 18 b og § 18 c)
- Endurbúgving og vard størv (§ 18, stk. 1-6, § 18a)

Nakrar ábøtur eru tó longu framdar í ár í verandi forsorgarlóg. Nýggjar kunngerðir um stuðul til ávísar viðgerðir og um endurgjald fyri mista inntøku sbt. ávikavist § 17, stk. 1 og stk. 3, eru gjørdar. Harumframt er uppskot til lógarbroyting og kunngerð um hjálparráð gjørt og sent til hoyringar. Avgjørt er, at hesin partur av arbeiðinum verður 1. stig í verkætlanini um at endurskoða galdandi forsorgarlóg. Ætlanin er eisini, at hesin partur av verkætlanini skal verða liðugur nú í heyst.

Í heyst (2009) er ætlanin at fara undir 2. stig í verkætlanini, sum er rúmligi arbeiðsmarknaðurin og stuðul til upphald annars. Ætlanin er, at hetta arbeiði skal verða liðugt á heysti í 2010. Harumframt er eisini tørvur á at gera aðrar broytingar, sum t.d. at seta greiðari reglur fyri meirútreiðslur til börn við breki sbt. § 17, stk. 1, í forsorgarlógini.

Politiskt ynski er um, at nýggj løgtingslóg um forsorg skal verða lögð fyri Løgtingið á vári í 2011.

Verkætlanin er skipað við einum politiskum fylgibólki við umboðum úr øllum politiskum flokkum á tingi, og einum fylgibólki við umboðum úr áhugafeløgum o.ø.

8.5 Megin skrivstovan fyri Nærverkið (LG 2008/208-0216)

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2008 umrøddu vit grannskoðan av Megin skrivstovuni fyri Nærverkið.

Roknskaparreglugerð

Megin skrivstovan hevur eina roknskaparreglugerð frá mars 2006, ið er send Almanamálaráðnum at góðkenna. Ráðið hevur ikki góðkent reglugerðina enn.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almanamálaráðið í november 2008 fekk uppskot frá Nærverkinum um roknskaparreglugerð fyri bústovnar undir Trivnaðartænastuni. Sambært Nærverkinum verða roknskaparreglugerðir gjørdar fyri aðrar stovnar eftir sama leisti. Almanamálaráðið hevur ikki endaliga viðgjørt uppskotið, men fer at avgreiða málið skjótast tilber.

Ognaryvirlit

Í sambandi við at Megin skrivstovan í oktober 2007 flutti í nýggj hølir á Argjum, var ætlanin at dagføra ognaryvirlitið.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ognaryvirlitið er dagført.

KT-viðurskipti

Meginskrivstovan nýtir journal-, vaktplan-, lønar- og visitatiósskipan.

Í juli 2005 sendi Meginskrivstovan Dátueftirlitinum "umsókn um góðkenning av telduskráum". Í stuttum skrivi 31. august 2005 greiddi Dátueftirlitið soleiðis frá: "*Sagt skal vera frá, at Dátueftirlitið hevur móttikið umsókn tygara. Vegna stóra arbeiðsbyrðu og starvsfólkatal á 1,25 ber ikki til at siga, nær umsóknin verður viðgjørd*".

Sambært leiðsluni á Nærverkinum høvdu tey ikki mint Dátueftirlitið á málið. KT-leiðarin, ið byrjaði í starvi hjá Nærverkinum 1. sept. 2007, fór m.a. at arbeiða við KT-trygd.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at onki nýtt er hent í málinum. Nærverkið fer at venda sær til Dátueftirlitið.

8.6 Stovnar undir Nærverkinum (LG 2008/208-0216)

Í 2009 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti á verkstøðunum/verkhúsunum innan Trivnaðartænastuna hjá Nærverkinum:

- Verkstaðið Vón í Tórshavn
- Verkstaðurin Á Brekku í Klaksvík
- Verkhúsið Virkni í Tórshavn
- Verkhúsið Stíggjur í Runavík

Vit taldu kassarnar upp og kannaðu, um samsvar var millum kassapeningin og bókhaldið. Onki var at finnast at.

Á trimum verkstøðum vóru inn- og útgjöld á bankakontu ikki skrásett í stovnskassa-uppgerðini til Føroya Gjaldstovu.

Í august 2009 hevur Nærverkið boðað frá, at øll verkstøð, sum hava bankakontur, í framtíðini skulu nýta uppgerðarskjal fyri stovnskassa.

Leiðarin á einum verkhúsi umsitur eina "feriukontu", sum er skrásett í bókhaldinum á Føroya Gjaldstovu. Saldan hevur verið óbroytt síðani 31. desember 2000. Peningurin er fingin til vega við bingo, tombola o.ø. og er ætlaður at stuðla feruáhugamálum hjá brúkarunum. Talan er ikki um ískoyti til raksturin av Verkhúsinum, og tí er kontan landsroknskapinum óviðkomandi.

Í august 2009 hevur Nærverkið boðað frá, at kontan fer at verða strikað í bókhaldinum.

8.7 Føroyingar á stovni í Danmark (LG 2008/208-0216)

Landsgrannskoðanin hevur í mai 2009 granskoðað útreiðslurnar til føroyingar á stovni í Danmark, tvs. útreiðslur til stovnsupphald og útreiðslur til endurgjald av pensjónum.

Útreiðslur til stovnsupphald

Krøv viðvíkjandi stovnsupphaldi í 2008 eru ikki øll goldin.

Almannastovan visiterar brúkarar til uppihald á stovnum í Danmark sambært kunngerð nr. 1388 frá 12. desember 2006 frá “Socialministeriet” um “Bekendtgørelse om besøgsrejser og ophold i Danmark eller på Færøerne i tilbud i boformer”.

25 føroyingar eru á stovni í Danmark, mest eldri fólk, sum vórðu send til Danmarkar, tá tey vóru børn/ung. Nøkur eru tó send á stovn í Danmark sum vaksin í áttati- og nítiárunum. Ongin er tikin inn í skipanina seinastu 10 árin, og tí fækkast talið á fólkkum við árunum.

Sambært landsroknskapinum vóru útreiðslurnar 20,1 mió. kr. um árið, árin 2007 og 2008.

Donsku kommunurnar senda rokning til Nærverkið fyri stovnsplássini. Nærverkið vísti á, at rokningarnar ofta verða sendar skeivum myndugleika, t.d. Tórshavnar kommunu og Almannastovuni, og koma tí ikki fram rættstundis. Aðrar rokningar koma ov seint. Dømi er um, at rokning fyri 2007 er komin í desember 2008. Fyri trýggjar brúkarar vanta rokningar fyri 2008. Allarhelst hevur strukturreformurin í Danmark havt við sær, at stígur er komin í. Í landsroknskapinum 2008 eru tí 2,5 mió.kr. settar av til vantandi rokningar.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at Nærverkið tekur upp samband við donsku kommunurnar fyri at fáa viðurskiftini í rættlag.

Endurgjald av pensjónum

Í fleiri ár eru næstan ongi krøv viðvíkjandi endurgjaldi av pensjónum goldin. Socialministeriet í Danmark hevur ikki sett reglur í kunngerð, og tí ivast Landsgrannskoðanin í, um donsku kommunurnar hava nakað rættarligt krav til endurgjald.

Sambært viðmerkingunum til “Lov nr. 315 af 17. maj 1995 om sociale ydelser på Færøerne” endurrindar landskassin donskum kommunum pensjónsútreiðslur fyri føroyingar á stovni í Danmark. Landið hevur endurrindað hesar útreiðslur síðani 1995. Talan hevur verið um 10 fólk, hóast eini 25 - 30 fólk hava verið á stovni í Danmark hesi árin. Árligu endurgjaldsútreiðslurnar hava ligið um 1 mió.kr.

Sambært viðmerkingunum til fíggjarlógina “endurrindar landskassin donskum kommunum pensjónsútreiðslurnar fyri føroyingar á stovni í Danmark, sambært viðmerkingunum til lóg nr. 315 frá 17. mai í 1995 um almannaveitingar í Føroyum (rammulóg)”.

Landsgrannskoðanin hevur fyrr víst á, fyrstu ferð í 2002, at vit hildu ikki, at viðmerkingar til eitt danskt lógaruppskot var nóg haldgott grundarlag fyri at játta pening á lógtingsfíggjarlógini. Í januar 2003 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann fór at útvega sær neyðuga lógarheimild. Onki er tó enn hent í málinum.

Í § 54 í “Lov nr. 217 af 16. maj 1984 om social pension” við seinni broytingum er ásett:

“Socialministeren fastsætter efter aftale med henholdsvis Færøernes landsstyre og Grønlands hjemmestyre regler om afholdelse af udgifter til pension efter denne lov til

- 1) personer, der på foranledning af færøske eller grønlandske sociale myndigheder får ophold i Danmark,*
- 2) personer, der som følge af dom til anbringelse på en særlig sikret afdeling eller behandling på hospital for sindslidende får ophold i Danmark, og*
- 3) personer, der fra Danmark får ophold på Færøerne eller i Grønland formidlet af danske sociale myndigheder.*

Stk. 2. Uenighed mellem færøske eller grønlandske sociale myndigheder og danske sociale myndigheder om deres forpligtelser efter disse regler afgøres af Den Sociale Ankestyrelse.”

Reglurnar eru ikki ásettar.

Í 2007 og 2008 vórðu bert rindaðar ávikavist 94 t.kr. og 194 t.kr. Higartil í 2009 er onki goldið út.

Allarhelst hefur strukturreformurin í Danmark havt við sær, at kravið um endurgjald fyri pensjónir onkursvegna er “gloymt” í donsku kommununum. Í landsrokskapinum 2007 og 2008 eru tí avsettar ávikavist 1 mió.kr. og 1,2 mió.kr. til endurgjald av pensjónum.

Í august 2009 hefur Nærverkið boðað frá, at tey hava kunnað Almannamálaráðið um, at tað kann fáa álvarsamar fylgjur fyri Nærverkið (landskassan), um donsku kommunurnar krevja endurgjald afturvirkandi fyri t.d. 5 ár fyri allar 25 brúkararnar í senn. Hetta endurgjald kann blíva 20 – 25 mió.kr.

Eftirsum “Socialministeriet” ikki í kunngerð hefur sett nakrar reglur, ivast Landsgrannskoðanin í, um donsku kommunurnar hava nakað rættarlígt krav til endurgjald av pensjónum.

Í september 2009 hava vit biðið landsstýrismannin um viðmerkingar til hetta sjónarmið, og spurt, hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hefur í hesum máli. Vit hava ikki fingið svar.

8.8 Studningur til ALV (LG 2008/208-0215)

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 23. apríl 2009, mæltu Løgtingsgrannskoðararnir til, at játtanin til ALV verður tikin við á fíggjarlógina sum rakstrarjáttan.

Í fíggjarlógini 2009 er játtanarslagið broytt til rakstrarjáttan.

Játtanarslag

Á fíggjarlógini 2002 varð játtanin til ALV hækkað úr 350 t.kr., í 4,8 mió.kr. Landsgrannskoðanin helt í juli 2002, at út frá einum eftirlitssjónarmiði var sera óheppið, at landið veitti ein so stóran árligan studning sum “onnur játtan” uttan aðra lógarheimild enn fíggjarlógina. Landið fíggjaði so at siga allan raksturinn av hesum virkseminum, og varð játtanin tikin við á fíggjarlógina sum ein “rakstrarjáttan”, kom ALV undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar.

Á løgtingsfíggjarlógini 2008 var játtanin hækkað til 6,1 mió.kr. og játtanarslagið var framvegis ein studningsjáttan (onnur játtan).

Í 2006, 2007 og 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Almanna- og Heilsumálaráðið arbeiddi við einari arbeiðsætlan fyri møguliga at broyta játtanina til rakstrarjáttan.

Í uppskotinum til løgtingsfíggjarlógini 2009 var játtanarslagið óbroytt. Fíggjarnevndin setti fram broytingaruppskot um at broyta játtanarslagið til rakstrarjáttan. Broytingaruppskotið varð samtykt.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almannamálaráðið hevur saman við Føroya Gjaldstovu arbeitt við at fáa ALV við í Búskaparskipan Landsins, men at arbeiðið ikki hevur gingið sum ætlað. Higartil hevur onki verið bókað í skipanina, og tí verður neyðugt at leggja inn sumtøl fyri 2009. Ætlanin er at taka ALV við í Búskaparskipan Landsins frá 1. januar 2010.

Yvirskotsgjaldføri

Í tíðarskeiðinum 2003 - 2006 er “eginognin” fyri samlaða ALV-virksemið vaksin 2 mió.kr., til slakar 3 mió.kr., og tað sæst aftur í óktum innistandandi í peningastovnum. Avlopið av studningsjáttanini tykist sostatt verða nýtt til at samla upp pening.

Í 2007 er støðisognin vaksin 1,9 mió.kr. Sambært roknskapinum stavar vøksturin frá, at ALV hevur keypt ein bygning. Tøki peningurin er minkaður 961 t.kr.

Í juni 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann fór at hava fund við stýrið og leiðsluna fyri ALV, og fór at umrøða málið viðvíkjandi uppsavnan av almennum peningi.

Í september 2009 hevur landsstýrismaðurin víst á, at játtanarslagið í 2009 er broytt til rakstrarjáttan.

8.9 Húsið í Klaksvík til børn við autismu (LG 2008/208-0216)

Landsgrannskoðanin mælir til, at Innlendismálaráðið/Landsverk og Almannamálaráðið/Næverkið í framtíðini gera greiðar mannagongdir fyri samskipti og ábyrgd í slíkum málum, soleiðis at syndarliga gongdin, í sambandi við ognina í Klaksvík, ikki endurtekur seg.

Landsgrannskoðanin mælir somuleiðis til, at frammanfyri nevndu mannagongdir verða latnar lögmanni og hinum landsstýrismonnunum, til tess at øll ráðini arbeiða eftir sama leisti.

Landsgrannskoðanin var á eftirlitsvitjan á matrikul nr. 126f og h í Klaksvík 30. apríl 2009, í sambandi við at Almannamálaráðið í 2007 hevði keypt ein bygning í Klaksvík, sum skuldi hýsa børnum við autismu. Bygningurin varð keyptur 18. juli 2007, 30. apríl 2009 var hann ikki tikin í nýtslu.

Landsgrannskoðanin hevur grannskoðað málgongdina, og í serligari frágreiðing um “ognina matrikul nr. 126f, Klaksvík (húsið í Klaksvík til børn við autismu)”, sum var latin løgtingsgrannskoðarunum 15. oktober 2009, hevur Landsgrannskoðanin tikið samanum gongdina í málinum.

Niðanfyri verða niðurstøðurnar hjá Landsgrannskoðanini endurgivnar:

Ábyrgdir og uppgávur latnar Landsverki

Sambært fráboðan nr. 12, frá 1. apríl 2004, “um býti av málsøkjum landsstýrisins millum landsstýrismenninar” við seinni broytingum, sum var í gildi í 2007, hevði landsstýrismaðurin í vinnumálum heimild at geva fyrisitingarligu eindunum m.a. boð um:

- a) Ný- og umbygging.
- b) Viðlíkahald.
- c) Leigumál og keyp av fastogn.

- d) Viðgerð av studningsmálum viðvíkjandi fastogn.
- e) Nýtslu av byggiráðgeving.

Í sambandi við nýggja málsøkjabýtið er Landsverk nú stovnur undir Innlendismálaráðnum.

Landsstýrismaðurin læt Landsverki hesa uppgávu at umsita. Sambært heimasíðuni hjá Landsverki 4. desember 2006 er “eitt nýtt málsøki skipað undir Vinumálaráðnum undir heitinum bygg- og bygningaumsiting. Landsverk røkir hesa uppgávu og fær yvirskipaðu ábyrgdina av øllum landsins bygningum.”

Sambært heimasíðuni vóru m.a. hesar ásetingar galdandi, í sambandi við keyp av fastari ogn:

“Einstaka ráðið metir sjálvst um hølistørv, og um hvørt talan skal vera um nýbygging, keyp ella leigu. Hetta skal vera gjørt í samráð við Landsverk – t. e. at stjóraráðini hava ráðføringarskyldu. Landsverk metir fyrst, um egnaði høli longu eru til taks millum almennu ognirnar, áðrenn avgerð um leigu, keyp ella bygging verður tikin. Í sambandi við nýbygging og umbyggingar skulu atlit frá byrjan verða tikin at vøkstri í dagligu nýtsumøguleikum, rakstrarkostnaðinum og viðlíkahaldskostnaði.”

Harumframt var ásett:

“Landsverk skal fráboðast og gera tilmæli um keyp ella sølu av ognum, eisini soleiðis at heildaryvirliðið yvir landsins bygningar kann dagførast.”

Kostnaðarmeting í sambandi við leigumál

Eitt arkitektavirki gjørði eina kostnaðarmeting í sambandi við leigu av húsunum í Kelduskákinum. Landsverk staðfesti kostnaðarmetingina 16. februar 2007 við smærri broytingum.

Tað er av týðningi fyri málið, at sýnið, sum Landsverk gjørði í hesum sambandi, ikki var sýn av húsunum til endaliga umbygging og liðugtgerð, men ein staðfesting av kostnaðarmetingini hjá arkitektunum at gera ávísar ábøtur, so bygningurin kundi gerast brúkiligur eitt avmarkað tíðarskeið í einum leigumáli.

Leigumálið varð tó av ongum, tí semja fekst ikki um leiguprís, sum lá innanfyri tað, sum Landsverk kundi góðtaka. Nærverkið helt tá, at hølistørvurin til búpláss og umlætting til børn við autismu kundi verða nøktaður við at keypa húsini á Kelduskákinum ístaðin fyri at leiga tey.

Húsini verða keypt

Málið fekk aðra vend, tá farið varð frá at leiga, til at keypa ognina. Almanamálaráðið læt 18. mars 2007 landsstýrismanninum tilmæli um at keypa húsini, sum í hvuðsheitum byggi á tilmælið frá Nærverkinum 14. mars 2007.

Eftir øllum at døma, gav Almanamálaráðið sær ikki far um, at málið nú ikki var eitt leigumál, men eitt mál um at keypa fasta ogn, og Ráðið hevði skyldu til aftur at rádføra seg við Landsverk, tí málið hevði broytt karakter.

Avtala var gjørd um keyp, sum er treytað av, at keypsupphæddin er tikin við og samtykt við eykafíggarlóg løgtingsins í mars 2007, og at Landsverk kann viðmæla keypið. Hendan avtala hevur óivað havt til endamáls, at tryggja at húsini ikki verða seld øðrum áðrenn keypsupphæddin er játtað av Løgtinginum.

Landsverk fékk teldubráv frá advokatinum, sum avgreiddi keypið 14. mars 2007, har biðið varð um viðmerkingar til avtaluna um keypið. Landsverk svaraði sama dag, at Landsverk ongur viðmerkingar hevði til keypið.

Almanna- og Heilsumáttaráðið hevur kanska hildið, at Landsverk harvið tók undir við keypinum og teimum fíggjarligu avleiðingum, tað fékk fyrri landskassan.

Kostnaðarmeting fyrri liðugtgerð og umbygging

Í mars 2008, sum keypið fór fram í juni 2007, kom Landsverk við einari dagfördari kostnaðarmeting á 6,3 mió.kr. fyrri liðugtgerð og umbygging av húsunum. Hetta er nærum trifalt tann upphædd, sum ávísar ábøtur vóru mettar at kosta.

Hesar upplýsingar, um liðugtgerð og umbygging, vóru sambært málgongdini ikki tøk, tá avgerðin um at keypa húsin varð tikin, og málið varð lagt fyrri Løgtingið til stöðutakan. Viðmerkingarnar til eykajáttanarlógina 2007-5, um kostnaðin fyrri innrætting, eru tí ikki fullfíggjaðar.

Tað tykist, sum at fráveran av hesum rættiliga týðningarmiklu upplýsingum ger, at naggatódn kemur í málgongdina, og málið tí kemur í drag.

Spurningurin er, um Landsverk í juni mánaða 2007 skuldi havt mótmælt og noktað at avgreitt keypið, vísandi til, at Landsverk sambært frammanundan nevndu ásetingum, skal fráboðast og hava gjørt tilmæli til m.a. at keypa ogn og vísandi til, at umbygging og liðugtgerð fór at kosta munandi meira, enn kostnaðurin av ávísam ábótum.

Mannagongdir hjá Landsverki

Landsverk hevur hesar ásetingar um manngongdir:

“Greiðar manngongdir verða gjørdar fyrri samskipan við brúkaran í innleiðandi tilgongdini, áðrenn gerð av byggiskrá fyrri at tryggja, at servitanin á einstøku økjum fær avgerandi ávirkan á kravsetanina.”

Greiðar manngongdir tykjast ikki at hava verið gjørdar í hesum málinum.

Viðmerkingar og tilmæli frá Landsgrannskoðanini

Landsverk hevur ikki raðfest uppgávuna ovarlaga, og tað tykist, sum Landsverk bert samskiftir við Nærverkið, tá ið Nærverkið vendir sær til Landsverk fyrri at vita, hvussu gongst við málinum.

Landsgrannskoðanin heldur, at arbeiðsgongdin í hesum máli hevur verið út av lagi vánalig, men kann, av góðum grundum, ikki taka dagar ímillum uppáhaldini hjá ávikavist Nærverkinum og Landsverki.

Tað tykist, sum tað hevur riggað óvanliga illa við trimum pørtum í málinum:

- Landsstýrismaðurin, við avgerðarrætti og fíggjarligari ábyrgd móttvegis Løgtinginum,
- Nærverkið, við at gera tilmæli og lýsa tann sernámsfrøðiliga tørvin, og
- Landsverk, sum byggiharri og tekniskur ráðgevi.

Vánaliga arbeiðsgongdin er ein avleiðing av, at fyrireikingarnar til verkætlanina, tá farið varð undir at keypa, ikki hava verið nóg neyvar, og at tað tykist ikki, sum nakað

nærlagni hefur verið til at fremja verkætlanina undir givnum fortreytum. Verkætlanin fekk tí ikki neyðugu fíggingina.

Landsgrannskoðanin heldur, at landsstýrismaðurin í almannamálum hefur ikki útint sína eftirlitsskyldu á fullgóðan hátt, og hefur heldur ikki í nóg stóran mun virkað fyri einari loysn á málinum, men hefur lagt ábyrgdina fyri verkætlanina á Nærverkið.

Landsgrannskoðanin mælir til, at Innlendismálaráðið/Landsverk og Almannamálaráðið/Nærverkið í framtíðini gera greiðar mannagongdir fyri samskifti og ábyrgd í slíkum málum, soleiðis at syndarliga gongdin í sambandi við ognina í Klaksvík ikki endurtekur seg. Landsgrannskoðanin mælir somuleiðis til, at omanfyri nevndu mannagongdir verða latnar løgmanni og hinum landsstýrismonnum, til tess at øll ráðini arbeiða eftir sama leisti.

Viðmerkingar frá landsstýriskvinnuni

Í oktober 2009 hefur landsstýriskvinnan greitt frá, at:

“hon er samd við landsgrannskoðaran, at tað er týðningarmikið at greiðar mannagongdir verða gjørdar fyri samskifti og ábyrgd í slíkum málum. Landsstýriskvinnan heldur, at tað ikki er uppgávan hjá Almannamálaráðnum at gera mannagongdir fyri, hvussu farast skal fram í málum sum hesum.

Sum landsgrannskoðarin vísir á, so hefur landsstýrismaðurin í innlendismálum heimild at geva fyrisitingarligu eindunum boð um m.a. keyp av fastogn.

Yvirskipaða ábyrgdin av øllum landsins bygningum, herundir m.a. tilmæli um keyp ella sølu av ognum, er lögð til Landsverk, sum er ein stovnur undir Innlendismálaráðnum, og tí er tað heilt natúrligt, at ta er hetta ráð, sum yvirskipað eigur uppgávuna at gera reglur á økinum.”

9 Innlendismál

9.1 Dátueftirlitið (LG 2008/214--0142)

Í januar 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Dátueftirlitið við stöði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan hövdu sent viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum.

Uppgávur og virksemi stovnsins eru orðað í § 37 í Persónsupplýsingarlógini.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Dátueftirlitið hevur dagførda roknskaparreglugerð, sum Innlendismálaráðið hevur góðkent í 2008.

Stovnurin hevur góðkent mánaðarroknskapirnar mótvegis aðalráðnum, og dagførir ognaryvirlitið regluliga.

KT-trygd o.a.

Dátueftirlitið hevur avtalu við privatan veitara um trygdartiltøk. Reglur um nýtslu heimanífrá eru ásettar í vegleiðing um heimaarbeiðspláss og í Trygdarhandbókini.

Lønarumsiting

Landsgrannskoðanin kannaði við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking o.ø. Onki var at finnast at.

9.2 Hin føroyski Happadrátturin (LG 2008/214-0143)

Í februar 2002 vísti Landsgrannskoðanin á, at seinastu 10 árinu hevði nettovinningurin av Happadráttinum í miðal verið um 1,4 mió.kr. og fyrisitingarútreiðslurnar 0,9 mió.kr. Sostatt lá árliga yvirskotið í miðal um 0,5 mió.kr. Yvirskotið árinu 2000 - 2008 hevur ligið frá 21 t.kr. til 344 t.kr.

Í 2008 var yvirskotið av Happadráttinum 36 t.kr. At raksturinn ikki gav undirskot var, tí vinningarnir av óseldum seðlum vóru 1,9 mió.kr., og teir fullu til landskassan.

Sambært álitinum til figgjarlóg 2007 helt Fíggjarnevndin, at Happadrátturin átti at verða endurskoðaður og nútímansgjørdur.

Í sambandi við figgjarlógaruppskotið 2008 kunnaði landsstýrismaðurin í innlendismálum Fíggjarnevndina um, at 100 t.kr. vóru settar av til at endurskoða/taka av Happadráttin. Landsstýrismaðurin greiddi frá, at tað helst bara var ein spurningur um tíð, nær neyðugt varð at taka stöðu til, hvat skuldi verða gjørt fyri at sleppa undan, at Happadrátturin gav undirskot.

6. mars 2009 setti landsstýrismaðurin fram “uppskot til løgtingslóg um at seta úr gildi løgtingslóg um føroyskan happadrátt” frá 1. august 2009 at rokna.

Í viðmerkinginum til uppskotið heldur landsstýrismaðurin ikki, at tað er uppgáva hjá landsmyndugleikum at skipa fyri happadrátti, sum í veruleikanum er ein háttur at fáa til vega stuðul til vælgerandi endamál.

Í álitinum helt Rættarnevndin tað vera óheppið at taka grunnin av, uttan at nakað varð sett í staðin, tí fylgjurnar kundu verða, at Ítróttasamband Føroya og Grunnurin ætlaður Brekaðum fóru at missa inntøkur.

Rættarnevndin vildi geva Innlendismálaráðnum eitt skotbrá at bjóða øðrum at skipa Happadráttin til eitt meira nútíðarhóskandi eydnuspæl. Nevndin mælti tí til, at uppskotið varð broytt soleiðis, at avtøkan av grunninum varð útsett til 1. januar 2011.

Broytingaruppskotið varð samtykt 21. apríl 2009. Sostatt fer Hin føroyski Happadrátturin í søguna við ársenda 2010.

9.3 Gróðurstøðin (LG 2008/214-0301)

Í mai 2009 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti á Gróðurstøðini í Hoydølum.

Niðurstøðan av kassaftirlitinum er, at kassin stemmaði. Saldan á bankakontuni 30. apríl 2009 samsvarar við bókhaldið hjá Gjaldstovuni.

Sambært kontuútskrift frá peningastovninum stóðu 226 t.kr. á kontuni 29. mai 2009. Landsgrannskoðanin heitti á Umhvørvisstovuna um regluliga at flyta pening av bankakontuni í landskassan.

Í oktober 2009 hevur Umhvørvisstovan boðað frá, at Umhvørvisstovan hevur gjørt roknskaparreglugerð, sum hevur í sær ásetingar um, hvussu kassin hjá Gróðurstøðini skal verða umsitin. Umhvørvisstovan ætlar at víðka reglugerðina soleiðis, at hon eisini fevnir um fasta mannagongd fyri at flyta pening frá peningastovnskontu hjá stovninum til landskassan. Ætlanin er at áseta eitt kassahámark á 50.000 kr.

9.4 Stuðul til útoyggjamening (LG 2008/214-0372)

Á figgjarlógunum 2007 og 2008 eru játtaðar 770 t.kr. fyri hvørt árið. Í viðmerkingunum til høvuðskontu 14.37.2.19 í figgjarlógini stendur, at “Stuðul til útoyggjamening” verður latin sambært reglugerð.

Landsstýrismaðurin hevur 7. februar 2006 gjørt “Reglugerð fyri stuðul til útoyggjamening”, har ásett verður hvør kann fáa stuðul, hvørjar upplýsingar Innlendismálaráðið skal hava í sambandi við játtaðan stuðul og freistir fyri, nær frágreiðingarnar skulu vera ráðnum í hendi. Eisini eru reglur um, at umsókn skal skrivliga verða send til Innlendismálaráðið saman við lýsing av verkætlanini og ítøkiligum upplýsingum um sjálva ætlanina.

Í januar 2009 bað Landsgrannskoðanin Innlendismálaráðið um:

- f) Frágreiðingar sambært § 3 í reglugerðini.
- g) Útgreinaðan roknskap sambært § 4, stk. 1.
- h) Boð um at stuðulin er nýttur sambært § 4, stk. 2.

Harafturat bað Landsgrannskoðanin Innlendismálaráðið um avrit av umsóknum, játtanarskrivum og øllum tilhoyrandi skjølum viðvíkjandi nøkrum umsøkjarum.

Landsgrannskoðanin kannaði útgjaldingar til triggjar stuðulsmóttakarar í 2007. Ongin av teimum hevði latið frágreiðing inn rættstundis, men allir lótu frágreiðingina fyri 2007 inn saman við umsókn um stuðul fyri 2008.

Landsgrannskoðanin kannaði fyra útgjöld av stuðli fyri 2008. Í apríl 2009 hevði Innlendismálaráðið ikki fingið nakra frágreiðing frá umsøkjarunum, hóast freistin at lata inn frágreiðing var 1. februar 2009.

Bert ein stuðulsmóttakari hevði latið Innlendismálaráðnum roknskap fyri 2007 sambært § 4, stk. 1, í reglugerðini. Ongin hevði latið inn roknskap fyri 2008.

Í apríl 2009 spurdi Landsgrannskoðanin landsstýrismannin, um hann helt tað vera nøktandi, at treytirnar fyri at fáa stuðul ikki verða fylgdar.

Í juni 2009 greiddi landsstýrismaður í innlendismálum frá, at Innlendismálaráðið hevði fingið roknskapir fyri 2007 og 2008 frá einum stuðulsmóttakara. Frá tveimum øðrum hevði Innlendismálaráðið fingið frágreiðingar um útgoldnan stuðul. Ongin roknskapur-/frágreiðing var komin frá tí fjórða stuðulsmóttakaranum.

Landsstýrismaðurin gjørdi eisini vart við, at hann helt tað ikki vera nøktandi, at stuðulsmóttakarar ikki skjalprógva nógv væl, hvussu stuðulin er nýttur, og at Innlendismálaráðið fer at leggja áherðslu á at fáa hesi viðurskifti í rættlag so skjótt til ber. Landsstýrismaðurin ætlaði at broyta mannagongdina soleiðis, at stuðul í framtíðini bert skal verða goldin eftir umbøn við skjalprógvum fyri hildnar útreiðslur.

9.5 Umhvørvisstovan (LG 2008/214-0374)

Í frágreiðing okkara til løgtingsgrannskoðarnar í november 2007 umrøddu vit grannskoðan av Umhvørvisstovuni. Í juli 2008 spurdu vit landsstýrismannin hvat var hent í málinum, men fingi onki svar. Í einum broti í frágreiðing okkara til løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2008 umrøddu vit aftur grannskoðanina.

Í august 2009 hevur landsstýrismaðurin loksins svarað:

- at* roknskaparreglugerðin hjá Umhvørvisstovuni er dagførd og góðkend í juni 2009.
- at* Umhvørvisstovan nýtir DocuLive Web sum nýggja felags journalskipan.
- at* stovnurin hevur gjørt av at velja eina nýggjari og meira hóskaði journalskipan, nevnd 360⁰. Ætlanin er at skifta til hesa skipan 1. september 2009.
- at* ognaryvirlitið var dagført til figgjarárið 2006, og at Umhvørvisstovan er í holt við at dagføra ognaryvirlitið, soleiðis at bert tær ognir, sum “veruliga hava eitt virði” verða tiknar við. Í løtuni eru tvey útgreinað yvirlit. Eitt hjá Matrikulstovuni, sum var, og eitt hjá Skógrøktini, sum var. Har eru allir smálutir skrásettir fleiri ár aftur í tíðina. Umhvørvisstovan hevur eisini skrásett tær nýggjastu ognirnar hjá stovninum frá 2008 og 2009, umframt allar tær størri ognirnar.
- at* Umhvørvisstovan er partur av Landsneti, og fylgir tessvegna teimum trygdarskipanum innan Kt-økið, sum Landsnet stendur fyri. Umhvørvisstovan nýtir TotalView- skipanina til tíðarskráseting hjá starvsfólki.

9.6 Landsverk (LG 2008/206-0381)

Í frágreiðingum seinastu árinu hefur Landsgrannskoðanin kunnað um, hvat er hent síðani vit kannaðu KT-nýtslu, virksemi/inntøkur og innanhýsis skrásetingar hjá Landsverki í 2003 og 2004.

Roknskaparreglugerðin og KT

Í frágreiðingini í mars 2005 kunnaðu vit um,

- at roknskaparreglugerðin leyk ikki minstukrøvini í roknskaparrundskrivinum “um eignar EDV-skipanir”,
- at leiðslan hevði ikki skjalfest nakra váðameting í sambandi við KT-nýtsluna, og
- at stovnurin hevði ongan yvirskipaðan KT-politikk/trygdarpolitikk.

Í september 2008 boðaði Landsverk frá, at uppskot til nýggja roknskaparreglugerð varð sent Vinnumálaráðnum at góðkenna seint í 2007.

Í oktober 2009 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at Innlendismálaráðið í oktober hefur góðkent eina nýggja roknskaparreglugerð fyri Landsverk.

Íverksetan av “egnari búskaparskipan”

Síðani ársskiftið 2005/2006 hefur Landsverk arbeitt við at seta í verk eina Navision búskaparskipan, sum skal avloysa fleiri KT-skipanir, sum stovnurin sjálvur hefur ment, herímillum Vektarskipanina, Internu bókhaldsskipanina, eykaluta-goymslustýringarskipanina og maskin-viðlíkahaldsskipanina.

Í august 2008 kunnaði landsstýrismaðurin í fíggjarmálum um, at Landsverk hevði sett Navision skipanina í verk, og at hon verður nýtt til at skráseta skuldarar, umframt til goymslu- og viðlíkahaldsmótulir o.t.

Um ársskiftið 2008/09 varð ein KT-skipan ment, sum ger tað møguligt at senda upplýsingar um vørusølu, debitorar o.t. millum búskaparskipanina hjá Landsverki og Búskaparskipan Landsins. Hesin dátuf lutningur hefur virkað síðani mars 2009. Gjaldstovan heldur, at Landsverk og Gjaldstovan hava funnið eina skilagóða loysn.

10 Uttanríkismál

10.1 Uttanríkisráðið (LG 2008/216-0111)

Í 2009 grannskoðaði Landsgrannskoðanin Uttanríkisráðið við støði í einum spurnablaði um roknskapar-, lønar-, KT- og onnur viðurskifti, sum vit frammanundan høvdu sent Uttanríkisráðnum.

Uppgávarnar hjá Uttanríkisráðnum eru lýstar í málsøkjabýtinum og í viðmerkingunum til figgjarlógina.

Uttanríkisráðið hevur ongar skrásetingar, sum í nøgd og góðsku lýsa avrik og tilfeingi. Uttanríkisráðið hevur ikki innanvirkis roknskap, sum liðar útreiðslurnar út á tað, ráðið avrikar.

Í juli 2009 kunnaði Uttanríkisráðið um, at ráðið arbeiðir við at seta stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit í verk.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerð

Uttanríkisráðið hevur roknskaparreglugerð, sum er dagförd í juli 2009. Reglugerðin fevnir um øll formlig viðurskifti hjá øllum stovnum undir § 16 í figgjarlógini.

Kredittkort

Í november 2008 útvegaði Uttanríkisráðið kredittkort til fleiri starvsfólk, tilsamans 12 kort, 11 Mastercard Business Gold, og eitt Mastercard Business Platin. Kredittkortini vórðu knýtt at peningastovnskantu hjá Føroya Gjaldstovu. Mest loyvda kreditupphæddin á kortunum var 50.000 kr.

Í februar 2009 bað Landsgrannskoðanin Uttanríkisráðið skjalprógva, eftir hvørjum reglum ráðið nýtir kredittkortini.

Í apríl 2009 kunnaði Uttanríkisráðið um, at tað hevði víst seg, at loysnin, sum Uttanríkisráðið hevði valt til kredittkortini, ikki kundi brúkast, m.a. tí at kortini vóru knýtt beinleiðis at kontu hjá Føroya Gjaldstovu. Nýggj kredittkort vórðu tí útvegað.

Í juli 2009 hevur Uttanríkisráðið fingið loyvi frá Føroya Gjaldstovu at stovna peningastovnskantu til kredittkort. Uttanríkisráðið hevur kunnað um, at leiðslan hevur givið starvsfólkunum neyðug loyvi, og at aðalstjórin hevur gjørt váðametingar í sambandi við kredittkortini.

Tað gekk striltið at fáa prógvini, so Landsgrannskoðanin rykti fleiri ferðir eftir svari. Ikki fyrr enn august 2009 fekk Landsgrannskoðanin seinastu skjølina.

Í august 2009 fekk Landsgrannskoðanin avrit av øllum peningastovnskuntunum, ið vórðu stovnaðar í sambandi við kredittkortini í november 2008. Allar konturnar hava negativa saldu, tilsamans 147 t.kr., og tilskrivaða rentan er tilsamans góðar 4.000 kr. Í september 2009 hevur Landsgrannskoðanin biðið landsstýrismannin í Uttanríkismálum um viðmerkingar.

Í október 2009 hefur Uttanríkisráðið greitt frá, at ráðið hefur tosað við Gjaldstovuna um at fáa viðurskiptini við peningastovnin í rættlag. Eisini vísir Uttanríkisráðið á, at saldan á kontunum til kortini eru gjørd upp, og er nú 0 kr.

Ognaryvirlit

Uttanríkisráðið hefur ein lista yvir tær ognir, ráðið eigur. Ráðið heldur til í hølum í Tinganesi og eigur lítið av ognum. Eftir at Samvit er lagt saman við Uttanríkisráðnum, heldur partur av umsitingini til á Bryggjubakka.

Í október 2009 hefur Uttanríkisráðið kunnað um, at ráðið í framtíðini fer at skráseta ognirnar samsvarandi § 20 í Roknskaparkunngerðini.

Uttanríkisráðið hefur virksemi, har ekstern fígging kemur frá Vinnuframagrunninum, NPP³, Nora og Nordisk Kulturfond.

Uttanríkisráðið hefur inntøkufíggað virksemi, har luttakarar gjalda fyri skeið og ráðstevnur.

Uttanríkisráðið leigar út hølir í Keypmannahavn. Leigan verður ásett út frá marknaðarprísum. Reglur um útleigan eru í roknskaparreglugerðini.

Studningur

Uttanríkisráðið letur studning til Menningarsamstarv sambært lóg og kunngerð.

Lønir

Skráseting o.a. av arbeiðstíð

Uttanríkisráðið hevði onga skipan, sum skrásetti arbeiðstíð. Leiðslan greiddi frá, at starvsfólkini arbeiða eftir sáttmálum. Feriur og frávera vegna sjúku varð skrásett, frítíð varð ætlað og skrásett og ein felags kalendari varð brúktur. Starvsfólk hava flexitíð og kunnu avspáka yvirtíð.

Landsgrannskoðanin hefur spurt, hvussu ráðið heldur skil á arbeiðstíðini, tá ongin skráseting finst.

Í október 2009 hefur Uttanríkisráðið greitt frá, at starvsfólkini skráseta nú í TotalView skipanina (tímaskráseting).

Stakroyndir av lønarútgjaldingum

Við støði í lønarútreiðslunum í mai mánaði 2008 hjá tveimum starvsfólkum bað Landsgrannskoðanin Uttanríkisráðið finna fram skjalprógv, sum kundu sanna, at rættir lønarsatsir verða nýttir. Landsgrannskoðanin hefur samanheldið setanarskrivini, prógvini o.a. við galdandi lønarsáttmálar og hefur onki at finnast at.

Løn til deildarstjórar og sendimenn

Landsgrannskoðanin hefur biðið Uttanríkisráðið um upplýsingar í sambandi við at Uttanríkisráðið frá september 2008 hefur goldið út fyribilslønir til trýggjar tænastrásmenn. Goldnu upphæddirnar svara til lønarflokk 37 í avtaluni millum Landsstýrið og Tænastrásmannafelagið, og størvini eru tænastrásmannalíknandi størv.

---

³ Northern Periphery Programme

Uttanríkisráðið hefur í september 2009 greitt frá, at lönirnar verða goldnar eftir tilráðing frá Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum á fundi 6. novembur 2008, til endalig góðkenning er fingin til vegar frá Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum.

Uttanríkisráðið greiddi eisini frá, at lönirnar vórðu ásettar samsvarandi tænastru-
mannalíknandi størvum í 37. lønarflokki fyri deildarstjórar í miðfyrisingini til góðkenning er endaliga fingin til vegar. Talan er um tvey fólk sum eru sett sum deildarstjórar, eftir at hava verið sendimenn. Eitt triðja er flutt frá øðrum aðalráði, tá málsøkið, sum viðkomandi arbeiddi við, varð flutt til Uttanríkisráðið. Eftir at málsøkið er flutt, er starvsheitið broytt frá at vera ráðgevi til at vera deildarstjóri við lön eftir 37. lønarflokki í tænastrumannaavtaluni.

Í oktober 2009 greiddi Lønardeildin hjá Fíggjarmálaráðnum frá, at á fundi millum Uttanríkisráðið og Lønardeildina í september 2008 varð gjørt av, at starvsfólkini, sum longu høvdu fingið skriv um, at tey vóru sett sum deildarstjórar í 37. lønarflokki, skuldu hava eina a-konto lön, meðan Lønardeildin arbeiddi við málinum. Tað merkir ikki, at lønin skal vera ájavnt 37. lønarflokki, tí tað hevði givið skeivar vónir, og møguleikin fyri at eftirregulera hevði at kalla fallið burtur.

Lýsing eftir starvsfólki

Størvini vóru ikki lýst leys, og umbønir um flokking og góðkenning av tænastrumanna-
størvunum vóru ikki sendar Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum, áðrenn størvini vórðu sett.

Sambært Uttanríkisráðnum var tað tí, at tveir sendimenn fluttu úr leiðarastørvum á sendistovum, lönt í 37. lønarflokki, í leiðarastørv í 37. lønarflokki á tveimum ávisum deildum. Triðja starvið varð umflokkað, sum liður í politiskari avgerð, t.v.s flyting av málsøki.

Í februar 2009 átalaði Fíggjarmálaráðið harðliga, at Uttanríkisráðið ikki hevði lýst størvini leys, og heitti á ráðið um at fáa tað í rættlag. Fíggjarmálaráðið segði í sama skrivi, at áðrenn Uttanríkisráðið kundi lýsa størvini leys, skuldi ráðið hava nakrar vegleiðandi leiðreglur frá Lønardeildini.

Í september 2009 hefur Uttanríkisráðið greitt frá, at deildarstjórastørvini vórðu ikki lýst leys, tí at talan er um umflytingarmál, ið endurtaka seg triðja hvørt ár, eins og hjá fremmandum uttanríkistænastrum. Triðja málið er avgreitt eftir politiskari avgerð, í sambandi við at málsøkjabýtið millum Uttanríkisráðið og Fiskimálaráðið er samsvarandi endurskoðað.

Í oktober 2009 hefur Lønardeildin hjá Fíggjarmálaráðnum víst á, at aðalráðini, hvør í sínum lagi, kunnu ikki gera sín egna setanarpolitikk. Í almenna setanarpolitikkinum er ásett, at øll størv skulu verða lýst leys alment, fyri at tryggja at tann rætti persónurin, við teimum bestu kvalifikatiónum, verður settur í starvið.

Lønardeildin sigur víðari, at talan kann vera um gráðki, eitt nú tá ið talan er um at flyta í eitt javnsett starv innan fyri setanarøkið hjá viðkomandi. Tá er ikki neyðugt at lýsa starvið leyst. Er talan um hægri starv, er tað ein fyrisingarrættarlígur grundsetningur, at starvið má verða lýst leyst, uttan so at tað snýr seg um fyribilsstarv, vikarar ella frítíðaravloysarar fyri stutta tíð.

Lønardeildin heldur, at í hesum ítøkiligum førinum, við deildarstjórunum í Uttanríkisráðnum, er talan um somikið stórar broytingar, at stórvini áttu at verið lýst leys. Við at verða flutt í deildarstjórastørv fáa hesi starvsfólkini økta leiðsluábyrgd, væl hægri lön og hægri tign.

Góðkenning av stórvum

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at sambært Játtanarskipanini pkt. 5.2.1 skal Fíggjarmálaráðið góðkenna øll tænastráðini og øll onnur stórv, við einari løn svarandi til tænastráðini í 36. lønarflokkum ella hægri, áðrenn tey verða skipað.

Landsgrannskoðanin spurdi Uttanríkisráðið um Fíggjarmálaráðið hevði góðkent stórvini.

Í september 2009 greiddi Uttanríkisráðið frá, at *“Fíggjarmálaráðið hevur góðkent fyra ávís deildarstjórastørv í Uttanríkisráðnum samsvarandi tænastráðini í 37. lønarflokkum fyri deildarstjórar í miðfyrisingini sambært hjálagda brævi frá 6. februar 2009.”*

Uttanríkisráðið vísir eisini í september 2009 á, at í einum líknandi máli í 2006 staðfesti Lønardeildin í Fíggjarmálaráðnum deildarstjórastarv, uttan mun til um starvið var lýst leyst ella ikki, av tí at talan var um umflytingarmál í føroysku uttanríkisráðnum, ið hevði umflokkning við sær. Uttanríkisráðið undrast tí á, at Lønardeildin nú setur seg ímóti, at ráðið nýtir somu mannagongd, grundað á siðvenju, sum Lønardeildin hevur virkað eftir frammanundan.

Landsgrannskoðanin hevur biðið Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum um viðmerkingar.

Í oktober 2009 hevur Lønardeildin greitt frá, at deildin hevði ikki góðkent flytingina í 2006, sum Uttanríkisráðið vísir til, men at viðkomandi í 2005 varð fluttur frá starvinum sum sendimaður til eitt leiðandi starv hjá Løgmannsskrivstovuni. Í 2006 skuldi Løgmannsskrivstovan lýsa eftir nýggjum deildarstjóra, har setanartreytirnar í lýsingini m.a. vóru, at nýggi deildarstjórinn fór at verða løntur í 37. lønarflokkum eftir lønartalvuni hjá Tænastráðnum Landsins. Tá hevði Løgmannsskrivstovan søkt um umflokkning frá 37. til 38. lønarflokk. Lønardeildin noktaði umflokkningina.

Lønardeildin veit ikki um, at ávísar reglur galda, tá ið sendifólk koma heim til Føroya eftir tænastráðini. Deildin hevur í einum ítøkiligum máli ráðgivið Uttanríkisráðið, og tað var, tá ið ein sendimaður, sum kom heim aftur, skuldi aftur í sama starv, sum viðkomandi hevði, tá ið farið varð uttanlands.

Landsgrannskoðanin kann staðfesta, at Uttanríkisráðið og Lønardeildin hjá Fíggjarmálaráðnum hava ymiskar áskoðanir á, hvørjar reglur galda fyri setanarviðurskiftini hjá sendimonnum, ið koma aftur til Føroya eftir tænastráðini á sendistovum uttanlands.

Í september 2009 kunnaði Uttanríkisráðið um, at:

“málið at lýsa tey trý deildarstjórastórvini leys, hóast tey eru endaliga avgreidd hiðani sum umflytingarmál, er við grund í hjálagðum brævi frá 6. februar 2009 frá Fíggjarmálaráðnum ikki eitt tekniligt mál longur millum Deildina fyri umsiting í Uttanríkisráðnum og Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum, men er eitt yvirskipað politiskt mál.”

Í oktober 2009 hevur Lønardeildin viðmerkt, at deildin skilur ikki hvat Uttanríkisráðið sipar til. Málið viðvíkjandi flokkning av teimum trimum deildarstjórastórvunum liggur í

Lønardeildini og skal avgreiðast, tá Lønardeildin hefur gjørt av, hvar hesi størv eiga at verða flokkað.

KT-trygd o.a.

Uttanríkisráðið hefur týðandi upplýsingar, sum ráðið heldur hava stóran týdning fyri endamál ráðsins og samfelagið sum heild.

Uttanríkisráðið skrásetur persónsupplýsingar í sambandi við starvsfólkamál. Bara aðalstjórin og fíggjarstjórin hava atgongd til hesar upplýsingar. Ráðið skrásetur ongar viðkvæmar persónsupplýsingar.

KT-fyrisitingin umsitur trygdarviðurskiftini hjá Uttanríkisráðnum gjøgnum LandsNet. KT-trygdarhandbók er gjørd í september 2008.

Uttanríkisráðið hefur stovnað internetssamband til heimaarbeiðspláss hjá landsstýrismanninum og deildarstjórunum, og rindar fyri tey. Sambandið heima er bronglað, soleiðis at tað ber ikki til at seta prentara til á heimaarbeiðsplássinum. Vilja onnur starvsfólk hava heimaarbeiðspláss, mugu tey sjálvi gjalda fyri stovnan og nýtslu.

Umboðanarútreiðslur

Stakroyndir hjá Landsgrannskoðanini benda á, at sjáldan verður greitt frá, í hvørjum sambandi umboðanarútreiðslur verða hildnar, og hvør hefur tikið lut.

Landsgrannskoðanin mælir til at viðmerkja á útreiðsluskjalið ella á annan hátt, hvør er við til borðhald á matstovu o.a., og hví ella í hvørjum sambandi ein útreiðsla til umboðan er hildin.

Nevndarsamsýningar

Uttanríkisráðið hefur rindað fasta mánaðarliga fundarsamsýning til formannin í nevndini fyri menningarsamstarv.

Landsgrannskoðanin spurdi, hví samsýningin var goldin eftir fyribilsgóðkenning frá Lønardeildini.

Leiðslan á Uttanríkisráðnum greiddi frá, at tey fóru at seta seg í samband við Lønardeildina, fyri at fáa endaliga góðkenning. Landsgrannskoðanin heitti á Uttanríkisráðið um at boða okkum frá úrslitinum.

12. august 2009 hefur Uttanríkisráðið svarað:

“Eg vísi til skriv tykkara í gjár, týsdagin 11. august, har spurt verður, um Uttanríkisráðið hefur sett seg í samband við Lønardeildina, fyri at fáa eina endaliga góðkenning av føstu mánaðarligu samsýningini til formannin í nevndini fyri menningarsamstarv.

Til hettar er at siga, at Lønardeildin í skrivi til Uttanríkisráðið 2. juli 2008, boðar frá, at tað eru tey, ið venda aftur til Uttanríkisráðið við endaligari áseting.”

Uttanríkisráðið heldur seg tí til hesa gongd”.

Í oktober 2009 hefur Lønardeildin kunnað um, at ongin endalig niðurstøða er gjørd viðvíkjandi nevdarsamsýningini, tí Lønardeildin skal gera eftirmetingar av øllum verandi fundarsamsýningum við tí fyri eyga, at taka samsýningarnar upp til nýggja meting.

Í október 2009 hefur Uttanríkisráðið greitt frá, at tey framvegis biða eftir endaligu ásetingini hjá Lønardeildini.

10.2 Sendistova Føroya í Reykjavík (LG 2008/216-0111)

Í 2008/2009 grannskoðaðu vit á Sendistovu Føroya í Reykjavík við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent sendistovuni viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum.

Endamál, virksemi og uppgávur hjá Sendistovuni eru lýst í Innanhýsis fyriskipan um Uttanríkistænastu Føroya frá 21. februar 2006.

Alt virksemi hjá Sendistovuni verður skrásett í innanhýsis dagbók. Nágreinilig tíðarnýtsla verður ikki skrásett.

Sendistovan er ikki partur av Wienaravtaluni (avtala millum lond um sendistovur). Tað hevur m.a. við sær, at tey hava ikki somu fyrimunir, sum sendistovur annars hava, t.d. frítøku fyri at rinda meirvirðisgjald.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Roknskaparreglugerðin hjá Uttanríkisráðnum fevnir eisini um Sendistovu Føroya í Reykjavík.

Uttanríkisráðið hevur yvirskipaða bókhaldið hjá Sendistovuni. Sendistovan hevur eina kontu í íslenskum peningastovni, sum Gjaldstovan flytir pening til eina ferð um mánaðin. Sendistovan nýtir kredittkort at gjalda við. Kassauppperð verður regluliga gjørd og send Føroya Gjaldstovu.

Journal

Sendistovan brúkar journalina hjá Uttanríkisráðnum

KT-trygd o.a.

Trygdarviðurskiftini verða umsitin av KT-fyrisitingini.

Lønir

Sendistovan nýtir almenna setanarpolitikkinn. Landsgrannskoðanin kannaði við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking o.ø. Onki var at finnast at.

Starvslesandi fáa ikki løn, men fáa samsýning fyri kost og uppihald sambært “Meddelelse fra Fællessekretariatet” nr. 51/2005, sum ásetur “retningslinjer for praktikanter...”. Sendiharrin verður løntur av danska Udenrigsministeriet, og rindar skatt til Danmark. Ongar ásetingar eru um, hvar sendiharrin skal rinda skatt. Í januar 2009 mæltu vit Sendistovuni til at taka spurningin um skattskyldu upp við Uttanríkisráðið og við viðkomandi skattamyndugleikar.